

UCHWAŁA NR 300/2016
RADY MIEJSKIEJ W GRODZISKU MAZOWIECKIM

z dnia 27 stycznia 2016 r.

w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Grodzisk Mazowiecki 2014-2020
(Aktualizacja)

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1515 z późn.zm) Rada Miejska w Grodzisku Mazowieckim uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Grodzisk Mazowiecki 2014-2020 (Aktualizacja), stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Nr 251/2015 z dnia 28 października 2015 roku w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Grodzisk Mazowiecki.

§ 3. Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Grodziska Mazowieckiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej

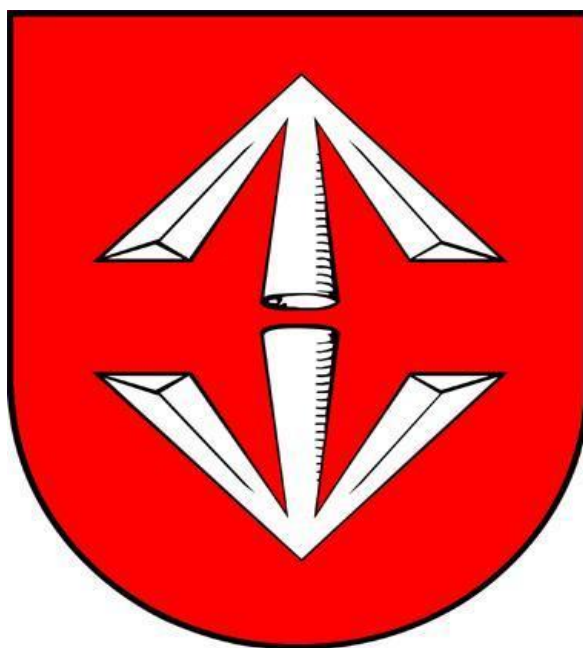
Joanna Wróblewska

Załącznik do Uchwały Nr 300/2016

Rady Miejskiej w Grodzisku Mazowieckim

z dnia 27 stycznia 2016 r.

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
MIASTA
GRODZISK MAZOWIECKI
2014-2020
(AKTUALIZACJA)**

Grodzisk Mazowiecki

Styczeń 2016

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

1.	WSTĘP	3
1.1.	Pojęcie rewitalizacji	3
2.	WYKONANIE LPR W LATACH 2007-2013	6
3.	REALIZACJA INWESTYCJI W LATACH 2014-2015	12
4.	METODYKA AKTUALIZACJI LPR 2014-2020.....	19
5.	OBSZAR REWITALIZACJI.....	22
5.1.	Podobszary kryzysowe	24
5.2.	Komplementarność działań podejmowanych na obszarach kryzysowych	35
6.	ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE MIASTA	38
6.1.	Położenie miasta w regionie i aglomeracji.....	38
6.2.	Zagospodarowanie przestrzenne	39
6.3.	Środowisko przyrodnicze.....	42
6.4.	Dziedzictwo kulturowe	43
6.5.	Zasoby mieszkaniowe.....	46
6.6.	Infrastruktura techniczna	47
6.6.1.	Infrastruktura komunikacyjna.....	47
6.6.2.	Infrastruktura drogowa	48
6.6.3.	Infrastruktura komunalna	49
6.6.4.	Infrastruktura energetyczna	50
6.7.	Identyfikacja problemów	51
6.7.1.	Zła jakość infrastruktury drogowej.....	52
6.7.2.	Problemy w sferze mieszkaniowej	54
6.7.3.	Nie dokończone zagospodarowanie centrum miasta	56
6.7.4.	Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura rekreacyjno-turystyczna	58
7.	SFERA GOSPODARCZA.....	59
7.1.	Struktura podstawowych branż gospodarki	59
7.2.	Struktura własnościowa podmiotów gospodarczych	60
7.3.	Identyfikacja problemów	61
8.	SFERA SPOŁECZNA	62
8.1.	Rozwój demograficzny miasta.....	62
8.3.	Przestępczość	65
8.4.	Opieka społeczna	69
8.5.	Bezrobocie	71
8.6.	Oświata i wychowanie	73
8.7.	Opieka zdrowotna	75
8.8.	Turystyka i rekreacja	76
8.9.	Identyfikacja problemów	78
9.	ANALIZA SWOT	80
10.	ZGODNOŚĆ ZE STRATEGICZNYMI DOKUMENTAMI	84
10.1.	Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku – Innowacyjne Mazowsze	84
10.2.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2014-2020.	89
10.3.	Strategia Rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki 2014-2024.	92
10.4.	Strategia Promocji Gminy Grodzisk Mazowiecki na lata 2014-2016.....	95
10.5.	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego oraz Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Grodzisk Mazowiecki.	97
11.	ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI.....	98
12.	PLANOWANE DZIAŁANIA NA LATA 2014-2020	102
12.1.	Projekty przewidziane do realizacji na lata 2014-2020.....	102
12.2.	Perspektywiczne działania rewitalizacyjne wyodrębnione w wyniku konsultacji społecznych	105
12.3.	Planowane projekty na lata 2014-2020.....	110
13.	SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA	162

1. WSTEP

1.1. Pojęcie rewitalizacji

Rewitalizacja jest szansą na zastosowanie kompleksowych i nowoczesnych rozwiązań w zakresie rozwoju obszarów miejskich, które w wyniku przemian gospodarczych, procesów historycznych, a także wielu innych czynników zostały zniszczone, a ich znaczenie dla rozwoju miasta zostało zdegradowane. Proces rewitalizacji zdegradowanych obszarów jest bezpośrednią odpowiedzią władz i środowisk lokalnych na potrzebę ożywienia gospodarczego i społecznego wyznaczonych obszarów problemowych. Działania rewitalizacyjne polegające m.in. na stworzeniu warunków do rozwijania nowych form aktywności gospodarczej, wzmocnieniu i urozmaiceniu potencjału turystycznego i kulturalnego wyznaczonych obszarów problemowych miasta, nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji, powinny korespondować z ochroną środowiska naturalnego i zrównoważonym rozwojem społeczno-gospodarczym.

Rewitalizacja jest to proces przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych w zdegradowanych dzielnicach, przyczyniający się do poprawy jakości życia ich mieszkańców, przywrócenia ładu przestrzennego, gospodarczego i odbudowy więzi społecznych. Obejmuje ona kompleksowe działania techniczne, społeczne i ekonomiczne, mające na celu przywrócenie dawnej świetności oraz zapewnienie rozwoju określonego obszaru.

Rysunek 1. Aspekty rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne

Do najważniejszych celów rewitalizacji należą¹:

1. Cel przestrzenny – kształtowanie ładu przestrzennego jednostki terytorialnej, głównie poprzez integrację z miastem obszarów dotychczas nie wykorzystanych oraz wprowadzenie nowych elementów architektonicznych. Wiąże się z tym również cel ekologiczny – wyeliminowanie negatywnych działania pozostałości przemysłowych oraz powiększenie terenów zielonych.
2. Cel społeczny, w tym głównie wzrost jakości życia mieszkańców – głównie poprzez rozwój infrastruktury oraz usług publicznych, zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz tożsamości lokalnej.
3. Cel ekonomiczny, w tym wzrost dochodów firm funkcjonujących na obszarze jednostki samorządowej, wzrost wpływów podatkowych gmin, spadek bezrobocia, rozbudowa infrastruktury – komunalnej i transportowej. Wszystkie wymienione cele prowadzą w efekcie do poprawy wizerunku obszaru.

¹ M. Kopeć, *Finansowanie projektów rewitalizacji*, C.H. Beck, 2011, s. 13.

Podstawą rozpoczęcia opracowania procesu rewitalizacji jest przekonanie władz miasta o konieczności odnowy wybranych obszarów, oparte na szczegółowych analizach i poparte uchwałą rady miasta

Do najważniejszych pojęć związanych z rewitalizacją obszarów miejskich zalicza się:

Modernizacja – oznacza rewaloryzację tkanki technicznej, uzupełnioną wprowadzeniem nowych, lepszych, sprawniejszych rozwiązań technicznych lub wyposażenia.

Obszar rewitalizacji – obszar miasta w granicach, którego realizowane są projekty rewitalizacyjne. Obszar ten jest wyznaczany na podstawie krytycznej analizy sytuacji społecznej i gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem nasilenia negatywnych zjawisk społecznych (bezrobocie, patologie, wykluczenie społeczne) oraz gospodarczych (struktura gospodarki, upadek zakładów przemysłowych).

Program rewitalizacji – dokument zawierający listę wszystkich projektów przewidzianych do realizacji na obszarach rewitalizacji w mieście. Program rewitalizacji zawiera również opis tła społeczno-gospodarczego procesu rewitalizacji oraz określa system wdrażania i aktualizacji działań związanych z rewitalizacją.

Remont – oznacza przywrócenie zabudowy do stanu pierwotnego, przed okresem eksploatacji.

Rewaloryzacja – oznacza wprost przywrócenie utraconej wartości. W odniesieniu do programu rewitalizacji, pojęcie to należy rozumieć jako różnorodne działania remontowe lub modernizacyjne obiektów o szczególnej wartości zabytkowej.

2. WYKONANIE LPR W LATACH 2007-2013

„Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Grodzisk Mazowiecki 2007-2013” został zatwierdzony przez Radę Miejską Uchwałą nr 700/2010 z dnia 29 września 2010. Dokument stanowił formalną podstawę do ubiegania się o środki funduszy strukturalnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2013.

Obszar rewitalizacji „Centrum” zamykał się w obrębie:

- od północy – torów PKP;
- od zachodu – ulicy Żytniej i ulicy J.Chelmońskiego;
- od południa – ulicy Akacjowej, ulicy E.Plater i ulicy Warszawskiej;
- od wschodu – ulic: Nadarzyńskiej, Królewskiej, Orzeszkowej, Armii Krajowej, gen. Okulickiego;

Granice obszaru rewitalizacji „Centrum” Grodziska Mazowieckiego zostały wyznaczone na podstawie wielowymiarowej analizy uwarunkowań charakteryzujących obszar miasta, w tym:

- Krytycznej analizy dokumentów programowych i strategicznych miasta;
- Wizji lokalnej w terenie i identyfikacji stanu istniejącego;
- Konsultacji społecznych;
- Analizy sytuacji społeczno-gospodarczej miasta pod kątem spełniania przesłanek rewitalizacji;
- Uwzględnienia zapisów Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego;
- Identyfikacji wniosków różnych podmiotów współuczestniczących w procesie rewitalizacji;

Dokonując wyboru rewitalizowanego obszaru wzięto pod uwagę poziom wykorzystania potencjału endogenicznego miasta, a w szczególności poziom:

- Degradacji technicznej infrastruktury i budynków, w tym dóbr kultury;
- Ubóstwa, zagrożenia marginalizacją oraz trudne warunki mieszkaniowe;
- Rozwój bazy turystycznej i rekreacyjno-wypoczynkowej;

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

- Przystępczości;
- Wykształcenia mieszkańców;
- Przedsiębiorczości mieszkańców;
- Bezrobocia;
- Degradacji i wykorzystania terenów zielonych;
- Zanieczyszczenia środowiska naturalnego;
-

Tabela 1. Inwestycje zrealizowane w ramach LPR w latach 2007-2013

Nazwa inwestycji	Obszar rewitalizacji	Zakres inwestycji	Łączny koszt inwestycji
Rewaloryzacja zabytkowej willi Radogoszcz połączona z adaptacją obiektu na potrzeby galerii etnograficznej.	ul. H. Sienkiewicza	<ul style="list-style-type: none"> - remont willi Radogoszcz; - meble wystawiennicze, biurowe; - komputery i ekran dotykowy; - winda dla niepełnosprawnych; - ciągi komunikacyjne; - oświetlenie, monitoring; - instalacje alarmowe; - ogrodzenie terenu; - zieleń, mała architektura; - spójny układ szaty roślinnej; 	1.837.831,67 EFRR - 85% (1.562.157 zł) Gmina - 15% (275.675 zł)
Rewaloryzacja Parku im. hr. Skarbków przy ulicy Bartniaka.	Obręb ulic: - gen. L. Okulickiego, - 3 Maja, - Bartniaka	<ul style="list-style-type: none"> - ciągi komunikacyjne; - kładki na rzece - plac zabaw; - fontanna, ogród różany; - przestrzeń kulturalno oświatowa; - ścieżka dydaktyczna; - łąka kwietna; - zewnętrzna siłownia; - bramy/wejścia do parku; - arena imprez; - infomat; - oświetlenie parkowe; - elementy małej architektury; - monitoring; - WC; 	8.423.283,06 EFRR - 85% (7.159.791 zł) Gmina - 15% (1.263.493 zł)

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Rewaloryzacja i adaptacja na cele rekreacyjno-sportowe terenu Stawów Goliana wraz z ulicami dojazdowymi.	Obręb ulic: - H. Sienkiewicza, - M. Skłodowskiej-Curie, - Stawowej, - Parkowej	- przebudowa dwóch stawów; - budowa wyspy; - mostki na stawach i rzece; - pomost drewniany; - fontanna na wodzie; - ciągi komunikacyjne; - boiska wielofunkcyjne; - plac zabaw; - źródło, budowa studni; - zagospodarowanie elementami małej architektury i zielenią; - oświetlenie, monitoring; - rewitalizacja i odpowiednie zagospodarowanie trzech ulic dojazdowych (ul. Parkowa, Stawowa, Skłodowskiej-Curie);	9.005.170,64 EFRR - 85% (7.654.395 zł) Gmina - 15% (1.350.776 zł)
Rewitalizacja pasaży śródmiejskiego wzdłuż pierzei ulicy 1 Maja w Grodzisku Mazowieckim, Etap 1 - Ciągi komunikacji pieszej po stronie południowej ulicy 1 Maja na odcinku od ulicy 11 Listopada do ulicy Kilińskiego	ul. 1 Maja	- roboty przygotowawcze, - rozbiórka istniejących elementów zagospodarowania terenu kolidujących z projektowanymi - wykonanie podbudowy, - wykonanie nawierzchni chodników i zjazdów z kostki brukowej/kostki i płyt granitowych, - wymiana latarni oświetleniowych, - budowa schodów przy wejściach do budynków, - zagospodarowanie pasaży elementami małej architektury i zieleni.	590 300,00 zł Gmina - 100 %
Budowa miejskiej strefy aktywności gospodarczej przy ul. Montwiłła, rejon ul. Spokojnej.	Targowisko Miejskie, plac manewrowy, ul. Montwiłła, ul. Spokojna	- budowa placu, parkingu; - zagospodarowanie wiatami; - pawilon handlowo-usługowy; - ciągi komunikacyjne; - oświetlenie, infomat; - ogrodzenie, bramy wjazdowe; - elementy małej architektury; - zieleni; - instalacje;	10.350.991,84 EFRR – 77,77% (7.810.440,60 zł) Gmina – 22,23% (2.540.551,24 zł)

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Adaptacja budynku Kina „Wolność” przy ul. Kilińskiego 8A w Grodzisku Mazowieckim, Etap 1 - Adaptacja budynku kina na cele sportowe	ul. J. Kilińskiego 8	Prace przygotowawcze, projektowe, wykonanie robót budowlanych, instalacji sanitarnych i instalacji elektrycznej. Adaptacja sali kinowej poprzez: - demontaż istniejących urządzeń: krzeseł kinowych, podniesienia sali, sceny, ekranu i posadzek i innych elementów, - wykonanie pomieszczeń szatni, natrysków, magazynów oraz pokoi dla sędziów i trenerów wraz z niezbędnymi instalacjami i robotami towarzyszącymi, - wykonanie podłogi sportowej w sali treningowej, - wykonanie niezbędnych przebiegów i zamuroowań w ścianach, - roboty wykończeniowe.	533 262,70 zł Gmina - 100 %
Nakłady finansowe - łącznie		30 740 839,91	

Źródło: UM Grodzisk Mazowiecki.

Pozostałe działania planowane do rewitalizacji, które zostały zrealizowane w latach 2007-2013, dotyczą następujących lokalizacji:

- ul. Sportowa 31 - Szkoła Podstawowa Nr 6 - w ramach projektu „Termomodernizacja placówek oświatowych i sportowych w gminie Grodzisk Mazowiecki” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej.
- ul. Bartniaka 13A.- Boisko Szkoły Podstawowej Nr 1.
- ul. Bałtycka 30 - Budynek i teren Wojskowej Komendy Uzupełnień.
- Plac Króla Zygmunta Starego.
- Mur Cmentarza Parafialnego (ul. Radońska, ul. Montwiłła i ul. Spokojna).
- ul. Sienkiewicza 45 - Biblioteka Publiczna - (Biblioteka otrzymała nowe lokalizacje - w Ośrodku Kultury przy ul. Spółdzielczej oraz w Pawilonie Kultury przy ul. Westfala 3) .

Rozpoczęte w latach 2007-2013 działania rewitalizacyjne:

- Budynki i teren fabryki Tarcz Ściernych, ul 1 Maja 22 (rozpoczęto działania dotyczące rozbiórek budynków fabrycznych; na terenie planowana jest realizacja jest budynku mieszkalnego - około 120 lokali mieszkalnych).
- Kamienice wzdłuż zabytkowego układu pierzei ulic miasta - ul. Sienkiewicza 50, 51
- Dworzec PKP, ul. 1 Maja 6.

Inwestycje nie zrealizowane w ramach LPR w latach 2007-2013:

1. Rewaloryzacja i zagospodarowanie na cele sportowo-rekreacyjne terenu przemysłowego przy ul. Sportowej.
2. Rewitalizacja pasażu śródmiejskiego wzdłuż pierzei ul. 1 Maja:
Etap 2 - Ciągi komunikacji pieszej po stronie północnej ulicy 1 Maja na odcinku od ulicy 11 Listopada do ulicy Kilińskiego.
Etap 3 - Rewitalizacja ciągów komunikacji pieszej ulicy 1 Maja na odcinku od ulicy Kilińskiego do ulicy Bartniaka.
3. Rewitalizacja pasażu śródmiejskiego wzdłuż zabytkowej pierzei ul. 11 Listopada.
4. Rewitalizacja kamienic:
- ul. 11 Listopada 6, 16, 40, 42,
- Plac Wolności 2, 5, 14,
- Plac Króla Zygmunta Starego 13, 15.
5. Przywrócenie dawnego wizerunku Miasta-Uzdrowiska poprzez rewaloryzację dawnego Zakładu Wodoleczniczego dr Bojasińskiego, obecnie siedziby SP Nr 1.
6. Rozbudowa i zagospodarowanie Stawów Walczewskiego wraz z rewaloryzacją i adaptacją na cele rekreacyjno-sportowe miejskiej przestrzeni publicznej.
7. Poprawa bezpieczeństwa publicznego poprzez utworzenie sieci monitoringu wizyjnego.
Etap 2 – Rozbudowa, modernizacja i serwis systemu monitorowania Miasta Grodzisk Mazowiecki.
8. Adaptacja budynku Kina „Wolność” przy ul. Kilińskiego 8A
Etap 2 – modernizacji infrastruktury towarzyszącej, w tym: ciągu komunikacyjnego od ul. J. Kilińskiego do ul. Lutnianej oraz parkingu przy ul. Kilińskiego.
9. Budowa kompleksu hotelowo-restauracyjnego z piwnicą win, Willa „Wójtówka”.
10. Budynek straży pożarnej, ul. Żwirki i Wigury 10.

11. Szkoły:
 - Zespół Szkół Licealnych i Technicznych Nr 2, ul. Kilińskiego 8C,
 - Zespół Szkół Nr 1, ul. Żwirki i Wigury 4.
12. Dom Pomocy Społecznej w Izdebnie Kościelnym Filia w Grodzisku Mazowieckim, ul. 3 Maja 63.
13. Bloki powojkowe przy: ul. Bałtyckiej 10A i 12 oraz ul. Sportowej 33A, B, C.
14. Budynki i teren Przedsiębiorstwa PKS, ul. Chełmońskiego 33.
15. Budynki i teren Fabryki Tarcz Ściernych, ul 1 Maja 22 - willa Haberlego.
16. Przestrzeń publiczna w kwartale ulic: ul. Okulickiego, ul. Armii Krajowej, ul. Królewskiej, ul. Szczerkowskiego.
17. Tereny nad rzeką Mrowną: od Parku Lipnera do ul. 1-Maja.
18. Willa Foksał, ul. Bartniaka 26.

3. REALIZACJA INWESTYCJI W LATACH 2014-2015

Działania podejmowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji kontynuowane były w kolejnych latach. W latach 2014-2015 wykonana została część projektów planowana do realizacji w ramach rewitalizacji w latach 2007-2013, przy czym koszt zrealizowanych inwestycji pokrywany był w całości ze środków budżetowych Gminy Grodzisk Mazowiecki.

**Tabela 2. Działania planowane do rewitalizacji na lata 2007-2013,
zrealizowane w okresie od 01.01.2014 r. do 30.08.2015 r.**

Nazwa inwestycji	Obszar rewitalizacji	Zakres inwestycji	Łączny koszt inwestycji
Przywrócenie dawnego wizerunku Miasta-Uzdrowiska poprzez rewaloryzację dawnego Zakładu Wodoleczniczego dr Bojasińskiego przy ulicy Kilińskiego w Grodzisku Mazowieckim, obecnie siedziby SP Nr 1	ul. J. Kilińskiego 8B	<ul style="list-style-type: none">- Przebudowa i rozbudowa istniejącego budynku szkoły podstawowej.- Roboty rozbiórkowe (rozebranie dachu, stropów, znacznej części ścian wewnętrznych do poziomu terenu, przybudówek zewnętrznych i werandy, rozebranie schodów, rozebranie kotłowni, zasypanie piwnic).- Zabezpieczenia elementów nie podlegających rozbiórce.- Budowa nowej konstrukcji.- Budowa nowych ścian wewnętrznych konstrukcyjnych, nowych stropów, nowych schodów, ścian działowych, przebudowa i nadbudowa przybudówek w elewacji wschodniej, przebudowa werandy, budowa nowego dachu, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, budowa dźwigu osobowego.- Infrastruktura techniczna (przyłącze wodociągowe i kanalizacyjne, przyłącze energetyczne, instalacja odwodnienia i nawadniania, instalacje specjalistyczne, wentylacja mechaniczna, instalacja telekomunikacyjna).- Roboty instalacyjne -	8 907 262,99 Gmina - 100 %

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

		<p>budowa wewnętrznej instalacji wod-kan, c.o., instalacji elektrycznych i wentylacyjnych, budowa nowych przyłączy wod-kan oraz dostosowanie istniejącego przyłącza energetycznego do nowych obciążeń.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Roboty wykończeniowe zewnętrzne - wymiana tynków zewnętrznych i odtworzenie detali architektonicznych. - Roboty wykończeniowe wewnętrzne - wykonanie tynków, posadzek, malowanie ścian i sufitów, wykonanie sufitów podwieszonych, wykonanie okładzin ściennych. - Wyposażenie obiektu w meble, urządzenia i sprzęt, technologiczne wyposażenie kuchni i stołówki szkolnej. - Zagospodarowanie terenu - wykonanie placu zabaw, uzupełnienie zieleni, budowa chodników i dojść do budynku, wykonanie oświetlenia zewnętrznego. 	
<p>Rewitalizacja pasażu śródmiejskiego wzdłuż pierzei ulicy 1 Maja w Grodzisku Mazowieckim Etap 2 - Ciągi komunikacji pieszej po stronie północnej ulicy 1 Maja na odcinku od ulicy 11 Listopada do ulicy Kilińskiego.</p>	ul. 1 Maja	<ul style="list-style-type: none"> - roboty przygotowawcze – rozbiórka istniejących elementów zagospodarowania terenu kolidujących z projektowanymi, - wykonanie podbudowy, - wykonanie nawierzchni chodników i zjazdów z kostki brukowej/kostki i płyt granitowych, - wymiana latarni oświetleniowych, - budowa pochylni dla niepełnosprawnych, - zagospodarowanie pasażu elementami małej architektury i zieleni. 	<p>1 290 300,00 zł Gmina - 100%</p>
<p>Poprawa bezpieczeństwa publicznego w Grodzisku Mazowieckim poprzez utworzenie sieci monitoringu wizyjnego Etap 1 - Rozbudowa modernizacja systemu monitorowania Miasta</p>	<p>Miasto Grodzisk Mazowiecki</p>	<ul style="list-style-type: none"> - montaż 22 punktów kamerowych na terenie miasta, - budowa dwóch stanowisk obserwacji: w Komendzie Powiatowej Policji i w siedzibie Straży Miejskiej, - wykonanie tras kablowych 	<p>1 511 778,00 Gmina 100 %</p>

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Grodzisk Mazowiecki		<p>do przesyłu sygnałów w technologii: światłowodów montowanych w istniejącej kanalizacji teletechnicznej, dzierżawionej od Telekomunikacji Polskiej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie tras kablowych do przesyłu sygnałów w technologii: światłowodów podwieszanych na słupach energetycznych, dzierżawionych od PGE, - podłączenie sygnałów z kamer do istniejącego serwera systemu, rozbudowa serwera, - podłączenie kamer zainstalowanych w mieście do światłowodowej sieci transmisji sygnałów. 	
---------------------	--	---	--

Projekt Przywrócenie dawnego wizerunku Miasta-Uzdrowiska poprzez rewaloryzację dawnego Zakładu Wodoleczniczego dr Bojasińskiego przy ulicy Kilińskiego w Grodzisku Mazowieckim, obecnie siedziby SP Nr 1 (ul. J. Kilińskiego 8B). Zakład Leczniczy dr Bojasińskiego powstał w 1880 roku, jako Zakład Hydropatyczny, założony przez miejscowego lekarza. Pełnione w przeszłości funkcje i charakterystyczna bryła architektoniczna zabytkowej willi sprawiły, że budynek stanowi jedną z wizytówek Grodziska Mazowieckiego, pamiętającą czasy świetności Miasta-Uzdrowiska. Obiekt wymagał szybkiej rewaloryzacji, a teren odpowiedniego zagospodarowania. Wykonywane w ostatnich latach prace remontowe tylko częściowo zmodernizowały obiekt, jednak nie rozwiązały problemu do końca. Rewaloryzacja obiektu wpisywała się w cele Lokalnego Programu Rewitalizacji

Stan obecny inwestycji:

W ramach zadania Rewitalizacja pasażu śródmiejskiego wzdłuż pierzei ulicy 1 Maja w Grodzisku Mazowieckim wykonany został Etap 2 - Strona północna ulicy 1 Maja na odcinku od ulicy 11 Listopada do ulicy Kilińskiego. Prace remontowe podjęte w 2015 roku uzupełniły działania zrealizowane w roku 2013. Podjęta rewaloryzacja stanowiły kolejny etap modernizacji pasażu o wysokich walorach historycznych.

Obecny stan inwestycji:

W ramach zadania Poprawa bezpieczeństwa publicznego w Grodzisku Mazowieckim poprzez utworzenie sieci monitoringu wizyjnego wykonany został Etap 1 - Rozbudowa i modernizacja systemu monitorowania Miasta Grodzisk Mazowiecki. W ramach tego etapu zamontowano i uruchomiono kamery w wielu punktach miasta oraz uruchomiono Główne Centrum Monitoringu w Komendzie Powiatowej Policji.

Etap 1 - Główne Centrum Monitoringu w Komendzie Powiatowej Policji.

W okresie w okresie od 01.01.2014 r. do 30.08.2015 r. kontynuowano działania rewitalizacyjne:

- Budynki i teren fabryki Tarcz Ściernych, ul 1 Maja 22 (działania dotyczyły rozbiórek budynków fabrycznych; na terenie realizowany jest budynek mieszkalny - około 120 lokali mieszkalnych).
- Kamienice wzdłuż zabytkowego układu pierzei ulic miasta - ul. Sienkiewicza 50, 51
- Dworzec PKP, ul. 1 Maja 6.

4. METODYKA AKTUALIZACJI LPR 2014-2020

Prace związane z opracowaniem „Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Grodzisk Mazowiecki 2014-2020 (Aktualizacja)” zostały zapoczątkowane decyzją Burmistrza o przystąpieniu do aktualizacji Programu. Lokalny Program Rewitalizacji będzie stanowił podstawę formalną do ubiegania się o środki funduszy strukturalnych na projekty rewitalizacyjne w okresie programowania 2014-2020 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2014-2020, którego głównym celem jest *inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy*, stanowi narzędzie realizacji polityki rozwoju prowadzonej przez Samorząd Województwa Mazowieckiego. Dokument uwzględnia cele tematyczne zdefiniowane przez Komisję Europejską oraz odpowiada na zidentyfikowane wyzwania regionu w zakresie stymulowania rozwoju społecznego i gospodarczego, w powiązaniu z celami nakreślonymi przez *Strategię Europa 2020*.

Podstawowymi przesłankami aktualizacji LPR były:

1. Potrzeba aktywizacji społecznej i gospodarczej obszarów miejskich.
2. Stymulowanie współpracy środowisk lokalnych, zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczych, zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego miasta, nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji oraz przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego;
3. Adaptacja i rewaloryzacja infrastruktury niezbędnej do prowadzenia działalności gospodarczej przy równoczesnej trosce o ochronę środowiska naturalnego i zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy.

Przystępując do aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Grodzisk Mazowiecki, autorzy w oparciu o posiadane dokumenty oraz wyniki konsultacji społecznych starali się w możliwie największym stopniu poznać otoczenie oraz zrozumieć zachodzące w nim procesy. Szczególny nacisk położono na poznanie problemów, potrzeb oraz oczekiwań mieszkańców gminy. Autorzy odnieśli się również do poprzedniego programu rewitalizacji na lata 2007-2013, ponieważ założone tam cele nie zostały w pełni zrealizowane.

Proces opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji obejmował następujące fazy: przygotowawczą, diagnozowania i projektowania.

W ramach fazy prac przygotowawczych powołano Zarządzeniem Burmistrza Grodziska Mazowieckiego (Nr 353/2014 z dnia 02.04.2014r. oraz Nr 105/2015 z dnia 11.09.2015r.) Zespół ds. Rewitalizacji. W skład Zespołu weszli przedstawiciele kluczowych jednostek organizacyjnych Gminy. Zadaniem Zespołu było gromadzenie i analizowanie danych i informacji związanych z zakresem ich działania oraz przedstawienie propozycji projektów do realizacji i obszaru rewitalizacji.

W trakcie fazy diagnozowania przeprowadzono czynności związane z diagnozą obecnego stanu miasta Grodzisk Mazowiecki, które pozwoliły na wskazanie najbardziej problemowych dla miasta obszarów i identyfikacji kluczowych problemów. Diagnoza została przeprowadzona w trzech obszarach funkcjonalnych: przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Przeprowadzono również analizę SWOT, a więc identyfikację mocnych i słabych stron gminy oraz wskazanie szans i zagrożeń dla jej rozwoju oraz analizę spójności z dokumentami określającymi strategiczne cele rozwoju zawarte w dokumentach programowych takich jak np. Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego, Strategia Województwa Mazowieckiego.

Faza projektowania polegała na porządkowaniu przedłożonych materiałów otrzymanych z Urzędu Miejskiego oraz przeprowadzeniu konsultacji społecznych – w dniach 09 maja 2014 roku i 11 czerwca 2014 roku odbyły się dwa spotkania otwarte, których uczestnikami byli przedstawiciele władz, radni, mieszkańcy gminy, przedstawiciele organizacji pozarządowych i przedsiębiorcy. W ramach konsultacji społecznych przeprowadzono badanie ankietowe, które miało na celu poznanie oraz hierarchizację celów rewitalizacji i potrzeb mieszkańców w zakresie realizacji inwestycji (przeprowadzono badanie ankietowe na próbie 244 mieszkańców – opracowanie „Raport z badań” stanowi oddzielny

dokument). Konsultacje społeczne dotyczyły czterech kluczowych dla programu rewitalizacji obszarów problemowych:

1. Wyznaczenia obszaru objętego programem rewitalizacji – za kryterium przyjęto lokalizację wskazanego przez mieszkańców miasta obiektu lub terenu wymagającego rewitalizacji
2. Określenia szczegółowych problemów występujących na wskazanym przez mieszkańców obszarze w tym:
 - Identyfikacji problemów o charakterze technicznym wraz ze wskazaniem poziomu zagrożenia problemem,
 - Identyfikacji problemów społecznych wraz ze wskazaniem poziomu zagrożenia patologiami społecznymi i brakiem dostępu do podstawowych usług publicznych,
3. Określenia poziomu zadowolenia mieszkańców z dotychczasowych warunków w miejscu zamieszkania
4. Identyfikacji przedsięwzięć do realizacji w programie rewitalizacji niezbędnych z punktu widzenia poprawy warunków zamieszkania na danym obszarze

Na podstawie zebranych informacji dokonano weryfikacji zidentyfikowanych problemów oraz wyodrębniono konkretne zadania do rewitalizacji. Określono sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej w trakcie realizacji programu.

Po opracowaniu, skompletowaniu i uporządkowaniu zebranych materiałów, dokument został przekazany Radzie Miejskiej do analizy i uchwalenia.

Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem otwartym i elastycznym, co oznacza możliwość zgłaszania projektów do realizacji, jak również wprowadzania korekt do programu w kolejnych okresach jego realizacji.

5. OBSZAR REWITALIZACJI

O obszarze problemowym/zdegradowanym możemy mówić w sytuacji, gdy na danym terenie stan kryzysowy występuje nie tylko w odniesieniu do sfery architektoniczno-urbanistycznej czy przestrzennej danego obszaru, lecz związany jest przede wszystkim ze sferą gospodarczą i społeczną, warunkującą funkcjonalność terenu. Podstawowym kryterium wskazania obszaru jako „kryzysowego” i wskazania go do działań z zakresu rewitalizacji powinien być fakt, iż sytuacja zastana jest tam gorsza/trudniejsza niż średnia dla danego obszaru. Rewitalizacji powinny zostać przy tym poddane obszary o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego lub posiadające duże walory architektoniczne i urbanistyczne (będące elementami historycznego dziedzictwa). Istotne znaczenie ma również restrukturyzacja zasobów ludzkich zwłaszcza w dzielnicach dotkniętych zjawiskiem patologii społecznej².

Obszar rewitalizacji został wyznaczony na podstawie analizy uwarunkowań charakteryzujących obszar miasta. Uwzględniona zastała:

- Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej Grodziska Mazowieckiego, ze szczególnym uwzględnieniem problemów w poszczególnych obszarach poddanych analizie;
- Analiza dokumentów strategicznych miasta;
- Konsultacje społecznych (identyfikacja wniosków i propozycji zadań).

Dokonując diagnozy społeczno-gospodarczej miasta wzięto pod uwagę szereg czynników. Wśród nich znalazły się:

- Degradacja techniczna infrastruktury i budynków (mieszkalnych i zabytkowych);
- Poziom ubóstwa, zagrożenia wykluczeniem społecznym oraz trudne warunki mieszkaniowe;
- Rozwój bazy turystycznej i rekreacyjno-sportowej;
- Poziom przestępczości i patologii;
- Poziom przedsiębiorczości mieszkańców;
- Poziom bezrobocia;
- Degradacja i wykorzystanie obszarów zielonych;
- Zanieczyszczenie środowiska naturalnego.

² Narodowa Strategia Spójności, s 42 i 69-72

Analiza dokumentów strategicznych miasta dotyczyła przede wszystkim: Strategii Rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki, Miejsowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego oraz miejskich planów inwestycyjnych. Przeprowadzone konsultacje społeczne oraz badania ankietowe pozwoliły na identyfikację wniosków i propozycji zadań rewitalizacyjnych.

W celu uniknięcia wykluczenia innych obszarów poddanych rewitalizacji niż strefa Centrum, zidentyfikowano obszar rewitalizacji jako cały obszar miasta wyznaczony jego granicami. Takie podejście było zgodne z oczekiwaniami mieszkańców oraz zgłoszonymi przez nich wnioskami.

Działania podejmowane w ścisłym centrum miasta dotyczą poprawy infrastruktury społecznej – wymaga to budowy obiektów kultury oraz podjęcia działań mających na celu ochronę i rewitalizację dziedzictwa kulturowego, w ramach którego mieści się renowacja, konserwacja i adaptacja obiektów zabytkowych dla celów kulturalnych i turystycznych. Brak podjęcia szeroko zakrojonych działań inwestycyjnych w obszarze infrastruktury w dłuższej perspektywie utrwali spadek atrakcyjności strefy Centrum oraz innych obszarów zdegradowanych dla mieszkańców i inwestorów. Przedłużanie się takiej sytuacji będzie również potęgować niekorzystne procesy społeczne takie jak powiększająca się przestępczość, patologie czy zwiększające się obszary wykluczenia społecznego. Działania podejmowane poza centrum miasta służyć mają z kolei przeciwdziałaniu marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej peryferyjnych obszarów miasta (wyznaczonych jego granicami).

5.1. Podobszary kryzysowe

Obszar miasta wyznaczony na mapie to obszar Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2014-2020. Doświadczenia z realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2007–2013 potwierdziły konieczność koncentracji działań rewitalizacyjnych na wybranym, priorytetowym centralnym obszarze miasta. Obszary zdegradowane leżące poza ścisłym Centrum traktowane są jako motory rozwoju – dlatego powinny rozwijać się dzięki skoncentrowanemu wsparciu z poziomu miasta, przeciwdziałać zjawiskom kryzysowym na zdiagnozowanych obszarach przez integrację działań przestrzennych, społecznych, środowiskowych i gospodarczych. Obszary te muszą być postrzegane jako atrakcyjne obszary do życia, inwestowania oraz dobrej organizacji przestrzennej.

W wybranych obszarach podczas konsultacji społecznych przeprowadzonych w postaci badania ankietowego, mieszkańcy za największe problemy uznali przede wszystkim:

1. W sferze zagospodarowania przestrzennego (średnie i wysokie zagrożenie problemem):

- brak ścieżek rowerowych – 74% ankietowanych;
- stan dróg i chodników – 66% ankietowanych;
- niedostateczna liczba miejsc parkingowych – 62% ankietowanych;
- zdewastowane i opuszczone tereny – 60% ankietowanych;
- zły stan techniczny obiektów – 59% ankietowanych;

2. W sferze społecznej (średnie i wysokie zagrożenie problemem):

- chuligaństwo, wandalizm, przestępczość – 65% ankietowanych;
- bieda – 64% ankietowanych;
- słaba integracja lokalnej społeczności – 63% ankietowanych;
- patologie społeczne – 62% ankietowanych;
- słaba współpraca między instytucjami publicznymi a mieszkańcami – 61% ankietowanych.

Mając na uwadze wnioski płynące z analizy dokumentów strategicznych, ewaluacji LPR, ekspertyzy przestrzennej, przeprowadzonych debat i diagnozy społeczno-gospodarczej oraz dotychczasowych doświadczeń z zakresu rewitalizacji zaproponowano, iż Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Grodziska Mazowieckiego na lata 2014-2020 będzie kontynuacją Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2007-2013 oraz programem operacyjnym Strategii Rozwoju realizującym zagadnienia z zakresu rewitalizacji na terenie miasta. Dotychczasowe doświadczenia w zakresie realizacji LPR wskazały również, iż nie da się uzyskać znaczących efektów rewitalizacyjnych bez zwiększenia koncentracji środków i

działań na wybranym obszarze, a uzyskanie znaczących i trwałych efektów uzależnione jest w znacznej mierze od pojedynczych projektów wyznaczonych do realizacji w obszarach kryzysowych w obrębie całego miasta. Biorąc to pod uwagę, wyznaczone obszary mają oddziaływanie nie tylko lokalne, ale wykazują znaczenie dla zwiększenia efektu rewitalizacji w skali miasta. W strefie przedmieść znajdują się bowiem obszary bardzo ważne z punktu widzenia zrównoważenia rozwoju miasta. Przyjęte rozwiązanie w zakresie wyznaczenia obszarów kryzysowych nawiązuje do przyjętego podziału miasta na strefy funkcjonalne. Należy przy tym podkreślić, iż położenie danego obszaru zdegradowanego w obrębie którejś ze wskazanych stref wpływa na podniesienie jego znaczenia dla rozwoju miasta. Dla podniesienia skuteczności koniecznym jest również skoncentrowanie działań rewitalizacyjnych na wybranych, spośród już określonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji na lata 2007–2013, obszarach rewitalizacji.

Obszar gminy to 10.740 ha, z czego obszar miasta zajmuje 12,28% (1.319 ha). Na koniec roku 2014 gminę Grodzisk Mazowiecki zamieszkiwało 44.718 osób, z czego 67,49% stanowili mieszkańcy miasta (30.180 osób). Wyznaczono sześć podobszarów, które zamieszkuje łącznie 28,4% mieszkańców gminy:

Podobszar I WIELOFUNKCYJNE CENTRUM SPOŁECZNO – GOSPODARCZE – na wyznaczonym podobszarze mieszka 11,6% mieszkańców gminy.

Podobszar II CENTRUM REKREACYJNO-KULTUROWE – na podobszarze mieszka 2,4% mieszkańców gminy

Podobszar III CENTRUM AKTYWIZACJI I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ – obszar poprzemysłowy, w którego pobliżu zlokalizowane są budynki powojkowe zamieszkałe przez 0,3% mieszkańców gminy.

Podobszar IV PRZESTRZEŃ PUBLICZNA W KOMPLEKSACH USŁUGOWO-MIESZKANIOWYCH - na podobszarze mieszka 7,8% mieszkańców gminy.

Podobszar V PRZESTRZEŃ PUBLICZNA I INFRASTRUKTURA TOWARZYSZĄCA KOMUNIKACJI – podobszar zdegradowany niezamieszkały

Podobszar VI PRZESTRZEŃ PUBLICZNA PÓŁNOCNEJ CZĘŚCI MIASTA – na podobszarze mieszka 6,3% mieszkańców gminy.

Wyznaczone w ten sposób obszary pozwalają zarówno na ograniczenie rozpraszania zabudowy, jak i na przywracanie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności gospodarczej, społecznej, kulturowej i środowiskowo – rekreacyjnej, co w znaczący sposób przyczynić się ma do wzrostu szans na wszechstronny rozwój lokalny.

Określono następujący katalog działań w podziale na wymiary procesów rewitalizacji miejskiej:

1. Wymiar społeczno-kulturalny, w tym cele szczegółowe:

- tworzenie szans na pobudzanie aktywności poszczególnych grup mieszkańców,
- rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży, w tym z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa,
- wspieranie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społeczno-kulturalnym miasta,
- wzmocnienie spójności społecznej poprzez stworzenie miejsc spotkań i rekreacji, w tym place zabaw, zielone skwery,
- zapewnienie warunków do aktywizacji społeczności lokalnej zamieszkujących wokół terenów wspólnych na obszarach kryzysowych.

2. Wymiar gospodarczo-technologiczny, w tym cele szczegółowe:

- wzmocnienie potencjału endogenicznego miasta, poprzez nadanie nowych funkcji obszarom zdegradowanym – funkcje te istotne są z punktu widzenia potrzeb mieszkańców miasta;
- kreowanie nowego profilu gospodarczo-technologicznego dopasowanego do potencjałów rozwojowych obszarów miasta;
- zmiana sposobu użytkowania wspólnych przestrzeni miejskich, wokół których można koncentrować działalność gospodarczą o charakterze usługowo-handlowym.

3. Wymiar infrastrukturalno-środowiskowy, w tym cele szczegółowe:

- tworzenie i wzmacnianie udogodnień miejskich związanych z: funkcjonowaniem przestrzeni publicznych, terenów zielonych, stref pieszych, tras rowerowych, układów komunikacyjnych; znoszeniem barier architektonicznych; ograniczaniem poziomu hałasu;
- podniesienie standardu substancji mieszkaniowej oraz obiektów użyteczności publicznej;
- ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów środowiskowych obszaru miasta poprzez rewitalizację obszarów zdegradowanych położonych w różnych jego punktach;
- adaptacja obiektów i terenów zielonych do potrzeb społeczności lokalnych,

4. Wymiar instytucjonalno-polityczny stanowiący wspólną płaszczyznę wspierającą działania we wszystkich obszarach rewitalizacji. Na wymiar ten składają się następujące cele szczegółowe o wymiarze horyzontalnym:

- poprawa poziomu bezpieczeństwa w zakresie porządku publicznego.

- pobudzanie i wzmacnianie postaw obywatelskich wśród mieszkańców i instytucji pozarządowych oraz integrowanie ich działań na rzecz lepszego wykorzystania posiadanego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego;
- wspieranie pomysłów, przedsięwzięć inicjowanych przez mieszkańców oraz organizacje pozarządowe zainteresowane rozwojem miasta.

W zależności od specyfiki i charakteru sytuacji kryzysowej poszczególnych obszarów rewitalizacji, dokonano dla ich potrzeb doboru stosownych celów szczegółowych korzystając z wyżej zaprezentowanego zestawienia.

PODOBSZAR I

WIELOFUNKCYJNE CENTRUM SPOŁECZNO – GOSPODARCZE

Podobszar położony jest w centrum miasta. Jego granice wyznaczają:

- od strony północnej – ciąg linii torów kolejowych i ulicy 1 Maja, na odcinku od ulicy Bałtyckiej do zbiegu ulic 1 Maja i Bartniaka, wzdłuż torów kolejowych do ulicy Okulickiego.
- od wschodu podobszar wyznacza ulica generała Leopolda Okulickiego (na odcinku od torów kolejowych do ulicy Lutnianej).
- od południa podobszar wyznacza ulica Lutniana, wzdłuż zachodnio-południowej granicy działki nr 46/1 i 45 w obrębie 28 (Kino Wolność z ciągami komunikacyjnymi i parkingiem) do ulicy Kilińskiego, a następnie ulica Kilińskiego, Sienkiewicza (odcinek od ulicy Kilińskiego do ulicy Pańskiej), ulica Pańska, ulica Radońska (odcinek od ulicy Pańskiej do ulicy Sienkiewicza), ulica Sienkiewicza wraz z Placem Króla Zygmunta Starego i Placem Jana Pawła II, ulica Wólczyńska, ul. Sadowa do ulicy Bocianie.
- od strony zachodniej wyznacza przebieg ulicy Bocianie (działki nr 55/3, 57/2, 57/3, 59/2, 60/2 w obrębie 39), wzdłuż rzeki Mrownej do ulicy Żyrardowskiej, ulica Żyrardowska (do Żytniej), ulica Żytnia (odcinek od ulicy Żyrardowskiej do ulicy Spiskiej), ulica Spiska oraz ulica Bałtycka (do linii torów kolejowych).

Wybrany do rewitalizacji obszar charakteryzuje wysoki poziom spójności oraz kumulacja negatywnych zjawisk społecznych, takich jak bezrobocie, poczucie bezradności czy ubóstwo, ze względu na to, iż występuje tutaj największa koncentracja mieszkańców o niskim statusie społeczno-ekonomicznym (budownictwo komunalne). Podczas konsultacji społecznych konieczność rewitalizacji położonym na tym obszarze obiektów wskazało łącznie 35,7% mieszkańców (w tym dworzec PKP i tereny przyległe – 13,5% wskazań, Centrum i deptak – po 7,4%, kamienice – 4,5% oraz zabytki wille – 2,9%).

Na omawianym terenie brakuje ładu przestrzennego, co obniża jego estetykę i funkcjonalność. Wpływa też negatywnie na jakość życia mieszkańców ze względu na brak atrakcyjnych przestrzeni publicznych, sprzyjających integracji i nawiązywaniu kontaktów społecznych). Negatywnym czynnikiem jest również brak miejsc parkingowych.

Kluczowymi słabościami są:

- Wysoki poziom przestępczości wynikający między innymi z lokalizacji strefy rozrywki, dużej koncentracji ludności oraz funkcji usługowych i komunikacyjnych
- Znaczący udział budynków mieszkalnych wymagających działań remontowych,
- Niewielki potencjał dochodowy części mieszkańców, w tym wysoka koncentracja rodzin korzystających z MOPS.

Działania rewitalizacyjne powinny koncentrować się przede wszystkim na likwidacji bądź ograniczaniu negatywnych skutków wywoływanych dużą ilością słabych stron silnie skorelowanych z zagrożeniami zewnętrznymi.

Do słabych stron o charakterze motorycznym zaliczono przede wszystkim:

- Koncentrację patologicznych zjawisk związanych z alkoholizmem i przemocą domową,
- Dużą koncentrację lokali socjalnych,
- Niski standard zasobów mieszkaniowych.

Powyższe słabości związane głównie z wykluczeniem społecznym osób mieszkających w substandardowej zabudowie potęgują zagrożenia związane z negatywnym wizerunkiem Centrum miasta oraz utrwalaniem i dziedziczeniem postaw bierności zawodowej i obywatelskiej. Działania, które będą na nim podejmowane pozostają natomiast we wzajemnej komplementarności. Celami głównymi, które mają być przy ich pomocy osiągnięte jest odnowienie zdegradowanych terenów na obszarze i nadanie im nowych funkcji oraz redukcja patologii społecznych na terenie kryzysowym. Wybrany obszar rewitalizowany łączy konieczność podjęcia na nim zdecydowanych, kompleksowych działań, która wynika bezpośrednio z istniejącego na nim deficytu prac remontowych. Obszar rewitalizowany nie spełnia funkcji wyznaczonych mu przez społeczeństwo, utracił je na przestrzeni lat. Rewitalizacja ma pomóc mu te funkcje odzyskać i wykreować powstanie nowych, zgodnych z aktualnymi potrzebami mieszkańców. Brak działań skierowanych na dany obszar przyczyni się do postępowania degradacji oraz zmniejszenia atrakcyjności turystycznej gminy. Działania, jakie będą realizowane na danym obszarze wpłyną pozytywnie na obszar społeczny (powstaną nowe miejsca gdzie mieszkańcy będą mogli wspólnie spędzać czas co

wpłyne na odnowienie więzi społecznych). Nadrzędnym kierunkiem zagospodarowania tego obszaru będzie zachowanie i odtworzenie cennych wartości przyrodniczych i krajobrazowych. Realizacja na danym obszarze zaplanowanych projektów przyczyni się do przeciwdziałania dalszej degradacji tego terenu, ochrony dziedzictwa naturalnego oraz ożywienia społeczno-gospodarczego, a tym samym poprawy jakości życia mieszkańców.

PODOBSZAR II

CENTRUM REKREACYJNO-KULTUROWE

Podobszar II to tereny, które w chwili obecnej nie spełniają swoich funkcji, a mogłyby tworzyć jedną z ciekawszych atrakcji turystyczno – rekreacyjnych na terenie gminy. Potrzebę taką zauważyło łącznie 10,6% mieszkańców (w tym Stawy Walczewskiego 9,8% wskazań i osiedle Szczęsna 0,8%). Na tym terenie zlokalizowana jest również znaczna część terenów zielonych, na które wskazało 4,0% mieszkańców (łącznie dla obszaru miasta).

Teren przeznaczony do rewitalizacji zlokalizowany jest w Grodzisku Mazowieckim, w kwartale:

- od strony północnej ciąg linii WKD (od ulicy Radońskiej do ulicy Słonecznej)
- do wschodu – ulica Słoneczna do ulicy Tylnej (wzdłuż granicy działki posesji położonej na ulicy Tylnej 16), ulica Tylna (odcinek od ulicy Jeleniej do ulicy Piaskowej), ulica Piaskowa (odcinek od ulicy Tylnej do ulicy Łowczej), ulica Łowcza (odcinek od ulicy Piaskowej do ulicy Górnej), ulica Górna (odcinek od ulicy Łowczej do ulicy Nadarzyńskiej), ulica Nadarzyńska (do ulicy Łowickiej)
- od południa – ulica Łowicka, ulica Wieluńska, ulica Szczęsna (odcinek od ulicy Wieluńskiej do ulicy Dąbrowskiego), ulica Dąbrowskiego wzdłuż granic miasta do ulicy Batorego,
- od zachodu – ulica Batorego (od granic miasta do ulicy Pięknej), ulica Piękna na odcinku od ul. Batorego i dalej wzdłuż granic terenu WKD do ulicy Radońskiej, ulica Radońska wzdłuż terenu WKD do torów kolejki WKD.

W chwili obecnej podobszar jest zaniedbany i wymaga znacznej interwencji. Działania podjęte mają wymiar infrastrukturalno-środowiskowy:

- tworzenie i wzmacnianie udogodnień miejskich związanych z: funkcjonowaniem przestrzeni publicznych, terenów zielonych, stref pieszych, tras rowerowych, układów komunikacyjnych; znoszeniem barier architektonicznych,
- podniesienie standardu obiektów użyteczności publicznej,

- ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów środowiskowych o znaczeniu ponadlokalnym.

Brak działań skierowanych na dany obszar przyczyni się do postępowania degradacji oraz zmniejszenia atrakcyjności turystycznej gminy. Działania, jakie będą realizowane na danym obszarze wpłyną pozytywnie na obszar społeczny (powstaną nowe miejsca gdzie mieszkańcy będą mogli wspólnie spędzać czas, co wpłynie na odnowienie więzi społecznych). Nadrzędnym kierunkiem zagospodarowania tego obszaru będzie zachowanie i odtworzenie cennych wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych. Realizacja na danym obszarze zaplanowanych projektów przyczyni się do przeciwdziałania dalszej degradacji tego terenu, ochrony dziedzictwa naturalnego oraz ożywienia społeczno-gospodarczego, a tym samym poprawy jakości życia mieszkańców.

PODOBSZAR III

CENTRUM AKTYWIZACJI I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Podobszar wyznaczony został na terenie przemysłowym przy ul. Sportowej w Grodzisku Mazowieckim. Obszar położony jest w południowej części Grodziska Mazowieckiego, pomiędzy historycznym centrum miasta oraz targowiskiem stanowiącym miejską strefą aktywności gospodarczej. Obszar położony jest w kwartale ulic:

- od północy - ulica Sadowa (na odcinku od ulicy Dalekiej do ulicy Sportowej), ulica Sportowa (odcinek od ul. Sadowej do granic terenu OSiR) dalej wzdłuż terenu OSiR do ulicy Montwiłła,
- od wschodu - ulica Monwiłła (na odcinku od granic terenu OSiR do Al. Mokronoskich, wraz z terenem działki nr 44 obręb 65),
- od południa - Aleja Mokronoskich,
- od zachodu - ulica Daleka (na odcinku od ulicy Sadowej do Alei Mokronoskich).

Obejmuje on teren przy ul. Sportowej 29 oraz ul. Sportowej 31. Sąsiaduje z zabudową mieszkaniową jednorodzinną i wielorodzinną, obiektami Ośrodka Sportu i Rekreacji - stadionem piłkarskim i kortami tenisowymi przy Al. Mokronoskich 4 oraz pływalnią miejską "Wodnik 2000" przy ul. Józefa Montwiłła. Rewitalizacja obszaru przemysłowego wpisuje się w zadania w zakresie:

- Integracja mieszkańców, zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

- Wzrost bezpieczeństwa mieszkańców oraz poprawa możliwości komunikacyjnych wewnątrz osiedli.
- Ochrona zasobów środowiska.
- Zwiększenie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej miasta.

Teren przy ul. Sportowej sąsiaduje bezpośrednio z budynkiem Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 6 im. Szarych Szeregów. Obecnie do szkoły uczęszcza 648 uczniów (27 oddziałów, w tym 4 integracyjne) - dane z września 2014 r. Prace obejmą swoim zakresem budowę hali widowiskowo-sportowej przeznaczonej dla mieszkańców miasta (z łącznikiem do budynku Szkoły Podstawowej) wraz z niezbędnym zapleczem i wyposażeniem oraz budowę wieży widokowej o funkcji edukacyjno-sportowej. Rewitalizacja obszaru wpisuje się zatem w działania podejmowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji 2007-2013 stanowiąc kontynuację podjętych w tej części miasta prac. Podejmowane w tym obszarze działania wiążą się z ukształtowaniem i zagospodarowaniem zdegradowanego obszaru na cele kulturalno- edukacyjne oraz sportowo-rekreacyjne. Przeprowadzona na tym obszarze inwestycja pozwoli na ożywienie społeczno-gospodarcze tej części miasta.

PODOBSZAR IV

PRZESTRZEŃ PUBLICZNA W KOMPLEKSACH USŁUGOWO-MIESZKANIOWYCH

Kryzysowy podobszar wyznaczony został we wschodniej części miasta i obejmuje obszar wyznaczony:

- od północy - ulica 3 Maja (na odcinku od ulicy Okulickiego do Czeremchowej z terenem działki nr 122/1 obręb 26), ulica Czeremchowa, ulica Jaśminowa (odcinek od ulicy Czeremchowej do ulicy Forsycji), ulica Forsycji (od ulicy Jaśminowej do granic działki nr 21/25 obręb 14 wraz z terenem działki nr 21/25 obręb 14, ulica Forsycji oraz ulica 3 Maja (od ulicy Forsycji do skrzyżowania z ulicą Teligi),
- od wschodu - ulica Teligi (odcinek od skrzyżowania z ulicą 3 Maja do ulicy Szczerkowskiego),
- od południa – ulica Szczerkowskiego do ulicy Westfala, ulica Westfala (na odcinku od ulicy Szczerkowskiego do ulicy Osieckiej), ulica Osieckiej do ulicy Armii Krajowej, wzdłuż granic działek nr 31/46, 31/48, 31/51 w obrębie 33, dalej działka nr 1/2 obręb 34 (mini plac zabaw dla dzieci) do ulicy T. Bairda, wzdłuż granic działek nr 11/9, nr 12/5, nr 12/6, nr 12/7, nr 13/10, 13/11, 14/7, nr 14/8 obr. 32 oraz nr 22/7, nr 43 obr. 32 (mini plac zabaw dla dzieci i

teren przy ulicy T. Bairda) do ulicy Orzeszkowej, wzdłuż granicy działek nr 13/14, 13/17, 14/14, 15/1 obręb 32 (parking przy ulicy E. Orzeszkowej) do ulicy Orzeszkowej, ulica E. Orzeszkowej (odcinek od ulicy Królewskiej do ulicy Syrokomli - działki nr 8/2, nr 9/1, nr 9/3, nr 10/1, nr 37/3, nr 45/1, nr 57/3, nr 57/4, nr 59/1, nr 63/1, nr 64/2, nr 64/3, nr 64/16, nr 67/1, nr 68/1, nr 71/2, nr 74, nr 75/1, nr 75/2, nr 76/1, nr 78/3, nr 80/1 w obrębie 31, działki nr 9/1, 10/1, 14/3, 15/1, 15/2, 16/10, 16/13, 16/25, 23/2, 23/4, 27/1, 28/5, 29/1, 30/1, 31/1, 32/1, 37/1 w obrębie 32) wraz z terenem położonym na działkach nr 64/3, nr 64/16, 75/2, obr. 31, nr 15/2 obr. 32 (nie zagospodarowany plac wewnątrzosiedlowy przy ulicy E. Orzeszkowej), ulica Syrokomli do ulicy Wyspiańskiego, ulica Wyspiańskiego, wzdłuż granic działki nr 47/2 do ulicy Szkolnej (mini plac zabaw wraz z usytuowanymi na działce budynkami), ulica Szkolna (odcinek od granicy działki do ulicy Kopernika), ulica Kopernika (odcinek od ulicy Szkolnej do ulicy Dworskiej), ulica Dworska, ulica Królewska (odcinek od ulicy Dworskiej do skrzyżowania z ulicą Okulickiego)

- od zachodu - ulica Okulickiego (odcinek od skrzyżowania z ulicą Królewska do skrzyżowania z ulicą 3 Maja)

Osiedle ma charakter zdecydowanie mieszkaniowy, jest to osiedle zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej zrealizowane w technologii uprzemysłowionej. W strukturze użytkowania gruntów przeważają tereny zabudowane i zurbanizowane. Obszar objęty planowaną inwestycją leży w zielonej, północno-wschodniej części Grodziska Mazowieckiego. Na osiedlu stanowiącym znaczne skupisko mieszkańców miasta brak jest zagospodarowania elementami małej architektury służącej utrzymaniu porządku, nie ma obiektów użytkowych służących rekreacji.

Wyznaczony obszar kryzysowy obejmuje działania w zakresie:

- poprawy ładu przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla „Kopernik” w Grodzisku Mazowieckim,
- zmiany funkcji niezagospodarowanych terenów w ciągu ulic wyznaczających teren rewitalizowany,
- odnowy obszarów zdegradowanych, w tym obszarów zieleni, budowy placów zabaw na niezagospodarowanych placach wewnątrzosiedlowych
- utworzenia strefy uspokojonego ruchu w Grodzisku Mazowieckim.

Działania podjęte na wyznaczonym obszarze mają szeroki wymiar społeczno-kulturalny (głównie wzmocnienie spójności społecznej poprzez stworzenie miejsc spotkań i rekreacji, w tym place zabaw, zielone skwery oraz zapewnienie warunków do aktywizacji społeczności lokalnej zamieszkujących wokół terenów wspólnych na obszarach

kryzysowych) oraz infrastrukturalno-środowiskowy (głównie poprzez adaptacja obiektów i terenów zielonych do potrzeb społeczności lokalnych oraz tworzenie i wzmacnianie udogodnień miejskich związanych z: funkcjonowaniem przestrzeni publicznych, terenów zielonych, stref pieszych, tras rowerowych, układów komunikacyjnych; znoszeniem barier architektonicznych; ograniczaniem poziomu hałasu). Nie bez znaczenia w przypadku tego obszaru jest również wymiar instytucjonalno-polityczny podejmowanych działań, głównie w zakresie poprawy poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Realizacja inwestycji zapewni atrakcyjne, ogólnodostępne tereny zielone, (spełniające funkcje wypoczynkowe, rekreacyjne i estetyczne), nowoczesną kompozycję urbanistyczną osiedla oraz utrzymanie bioróżnorodności. Obszar wyznaczony do rewitalizacji pełni również ważną funkcję komunikacyjną zarówno dla mieszkańców wschodniej części miasta, na obszarze której został wyznaczony, jak i pozostałych obszarów miasta.

PODOBSZAR V

PRZESTRZEŃ PUBLICZNA I INFRASTRUKTURA TOWARZYSZĄCA KOMUNIKACJI

Teren projektowanej inwestycji zlokalizowany jest przy ul. Piaskowej działka nr 25 obręb 62. Obecnie teren działki pozostaje nieutwardzony, z licznymi drzewami. Obszar objęty projektem leży w bezpośrednim sąsiedztwie stacji WKD.

Warszawska Kolej Dojazdowa (WKD) to środek transportu odznaczający się dużą przepustowością, jest przyjazny dla środowiska oraz w porównaniu do innych środków komunikacji dużo bardziej bezpieczny. Właścicielami WKD jest Samorząd Województwa Mazowieckiego oraz 6 gmin pasma zachodniego aglomeracji warszawskiej – w tym również gminy Grodzisk Mazowiecki. Samorządy dążą do stworzenia niezawodnego środka transportu zbiorowego dla społeczności lokalnej, która stanowić będzie konkurencyjną ofertę dla dojazdów koleją oraz komunikacją samochodową. WKD stanowi przy tym wygodne połączenie do miejscowości, do których nie są uruchomione połączenia kolejowe oraz autobusowe. Negatywnym czynnikiem jest brak miejsc parkingowych dla podróżnych korzystających z tego środka transportu, co utrudnia dalszy rozwój miasta i znacznie utrudnia

podejmowane działania w zakresie ograniczenia uciążliwości związanych z brakiem przepustowości dróg kołowych.

Planowana inwestycja ma przede wszystkim wymiar infrastrukturalno-środowiskowy i realizuje cel szczegółowy w postaci tworzenia i wzmacnianie udogodnień miejskich związanych z: funkcjonowaniem przestrzeni publicznych, terenów zielonych, stref pieszych, tras rowerowych, układów komunikacyjnych; znoszeniem barier architektonicznych; ograniczaniem poziomu hałasu na terenie miasta.

PODOBSZAR VI

PRZESTRZEŃ PUBLICZNA PÓŁNOCNEJ CZĘŚCI MIASTA

Potrzebę rewitalizacji obszaru miasta położonego w jego północnej części, oddzielonego od centrum miasta linią torów kolejowych wskazało 14,8% mieszkańców miasta. Podobszar obejmuje obszary północnej części miasta wyznaczone granicami:

- od południa – ciąg linii kolejowej (odcinek od ulicy J. Matejki do ulicy Bałtyckiej)
- od zachodu – ulica Bałtycka, dalej wzdłuż granic miasta,
- od północy – wzdłuż granic miasta do ulicy R. Traugutta,
- od wschodu – ulica R. Traugutta (od granic miasta) i ulica J. Matejki (do ciągu linii torów kolejowych)

W wyznaczonym obszarze działania rewitalizacyjne powinny koncentrować się przede wszystkim na ograniczaniu słabych stron, dotyczących zarówno kwestii urbanistyczno-przestrzennych, jak i społecznych, które sprzyjają utrwalaniu się zjawiska wykluczenia społecznego. Słabości tego obszaru potęgują zagrożenia związane z negatywnym wizerunkiem dzielnicy oraz utrwalaniem i dziedziczeniem postaw bierności zawodowej i obywatelskiej. Kluczowymi zagrożeniami są:

- Zła opinia na temat dzielnicy wśród mieszkańców miasta,
- Wyższa atrakcyjność mieszkaniowa południowych obszarów oraz terenów podmiejskich – tendencja dezurbanizacji.

W wyznaczonym obszarze wyzwania wiążą się z przewyciężeniem problemów społecznych, w związku z czym przyszłe działania rewitalizacyjne powinny opierać się na podstawowym potencjalnie, jakim w przypadku tego obszaru jest wysoka aktywność oraz doświadczenie organizacji pozarządowych oraz instytucji wspierających lokalną społeczność,

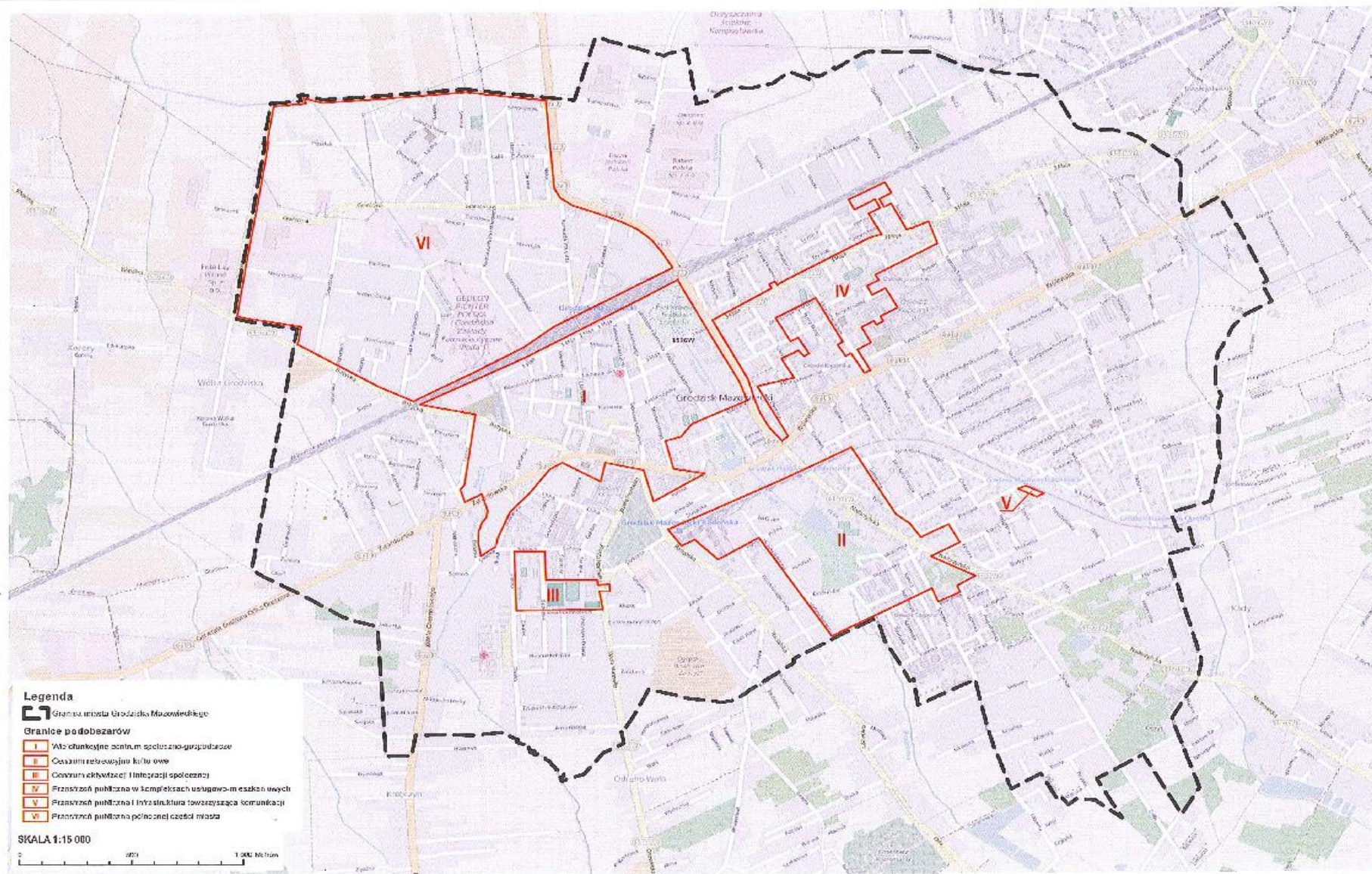
współpraca pomiędzy instytucjami, szkołami, parafią oraz włączenie w podejmowane działania liderów lokalnych i ludzi z pasją mieszkających na tym obszarze. Wyżej wymienione silne strony powinny sprzyjać wykorzystaniu szans w postaci potencjału organizacji pozarządowych oraz kreowaniu instrumentów rewitalizacji. Podjęte na terenie rewitalizowanym działania mają szeroki wymiar społeczno-kulturalny (głównie tworzenie szans na pobudzanie aktywności poszczególnych grup mieszkańców, wzmocnienie spójności społecznej poprzez stworzenie miejsc spotkań i rekreacji, w tym place zabaw, zielone skwery oraz zapewnienie warunków do aktywizacji społeczności lokalnej zamieszkujących wokół terenów wspólnych na obszarach kryzysowych) oraz gospodarczo-technologiczny (kreowanie nowego profilu gospodarczo-technologicznego dopasowanego do potencjałów rozwojowych obszarów miasta). Na tym obszarze ważne jest wymiar infrastrukturalno-środowiskowy, pozwalający na tworzenie i wzmacnianie udogodnień miejskich związanych z: funkcjonowaniem przestrzeni publicznych, terenów zielonych, stref pieszych, tras rowerowych, układów komunikacyjnych; znoszeniem barier architektonicznych; ograniczaniem poziomu hałasu. Celem szczególnym jest pobudzanie i wzmacnianie postaw obywatelskich wśród mieszkańców i instytucji pozarządowych, integrowanie ich działań na rzecz lepszego wykorzystania posiadanego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz wspieranie pomysłów, przedsięwzięć inicjowanych przez mieszkańców oraz organizacje pozarządowe zainteresowane rozwojem miasta.

5.2. Komplementarność działań podejmowanych na obszarach kryzysowych

Równoległa realizacja działań podejmowanych na wskazanych wyżej wyodrębnionych obszarach pozwoli na osiągnięcie kompleksowego podejścia do procesu rewitalizacji na obszarze miasta. Uwzględniając zróżnicowanie w zakresie warunków życia na obszarze priorytetowym względem pozostałej części miasta, podejmowane działania zmierzają do zniwelowaniu różnic i uzyskaniu trwałej poprawy nie tylko w jakości przestrzeni publicznej, ale również w sferze gospodarczej i społecznej. Podejmowane działania rewitalizacji dotyczą terenów o istotnym dla gminy znaczeniu znajdujących się na wyznaczonych podobszarach kryzysowych. Poza tymi obszarami znajdują się projekty rewitalizacyjne, które służą realizacji celów wynikających z programu rewitalizacji, a

jednocześnie stanowią realizację zasady komplementarności podejmowanych działań rewitalizacyjnych. Do tych projektów należy m.in. budowa bulwaru spacerowego wzdłuż rzeki Rokicianki (łączącego Park im. hr. Skarbków, teren rekreacyjno-sportowy Stawów Goliana oraz Stawy Walczewskiego), budowa ciągu spacerowo-rowerowego wzdłuż rzeki Mrownej (od ulicy 1 Maja do ulicy Dalekiej oraz na odcinku od Bulwaru Sobieskiego do północnych granic Grodziska Mazowieckiego). W ramach tych zadań realizowane będą także projekty bezpośrednio związane z rozwojem terenów zieleni. Działania te będą przyczyniać się do powstrzymania fragmentacji przestrzeni miast i będą pozytywnie wpływać na jakość życia mieszkańców – wyznaczone tereny zieleni pełnią istotne dla mieszkańców funkcje zdrowotne i rekreacyjne. Wspomniane zapobieganie fragmentacji miejskich terenów zieleni wiąże się z tworzeniem i odnowieniem połączeń między istniejącymi terenami zieleni.

Podczas projektowania programu rewitalizacji uwzględniono konieczność zachowania komplementarności międzyokresowej i przestrzennej, dlatego też pomiędzy poszczególnymi projektami istnieją wzajemne powiązania, umożliwiające efektywne oddziaływanie na cały obszar dotknięty kryzysem i rozwiązywanie problemów bez ich przenoszenia na inne obszary. Projekty rewitalizacyjne są również komplementarne problemowo, uzupełniając się tematycznie i pozwalając na oddziaływanie na obszar rewitalizacji we wszystkich aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym). Dla uzyskania lepszych efektów komplementarności w tym zakresie dokonano analizy zjawisk na terenie całego miasta. Program rewitalizacji jest również komplementarny pod względem proceduralno-instytucjonalnym, bowiem pozwala na efektywne współdziałanie różnych jednostek organizacyjnych gminy (w tym m.in. Ośrodka Kultury, OPS, OSiR, Straży Miejskiej) oraz Policji i PUP. Zachowując zasadę komplementarności źródeł finansowania wskazano możliwości łączenia środków publicznych ze wsparciem ze środków funduszy unijnych. Program oparty jest o zasadę partnerstwa i partycypacji, bowiem opracowany został przez samorząd gminny w oparciu o diagnozę lokalnych problemów we współpracy z różnymi grupami interesariuszy, na kolejnych etapach tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie). Realizacja wyznaczonych zadań jest możliwa w obrębie posiadanych przez miasto kompetencji o charakterze regulacyjnym, inwestycyjnym i właścicielskim poprzez możliwość zastosowania odpowiednich przepisów prawa lokalnego, podjęcia interwencji publicznej oraz dysponowania majątkiem publicznym. W zależności od obszaru i celów podejmowanych zadań dobrane zostały odpowiednie projekty w ramach kluczowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

6. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE MIASTA

6.1. Położenie miasta w regionie i aglomeracji

Miasto Grodzisk Mazowiecki położone jest w centralnej części Polski, w województwie mazowieckim, około 30 km na południowy zachód od Warszawy (w południowej części Niziny Mazowieckiej na terenie Równiny Łowicko-Błońskiej, na południe od doliny Wisły i Bzury). Miasto administracyjnie wchodzi w skład województwa mazowieckiego i położone jest w zachodniej części aglomeracji warszawskiej (zachodnie pasmo aglomeracji, tj. pasmo pruszkowskie), do której wchodzi wszystkie miasta dawnego województwa warszawskiego tworzące silnie powiązany funkcjonalnie organizm przestrzenny. Jest to Obszar Metropolitalny Warszawy (OMW), który obejmuje jednostki osadnicze w odległości do 30 km od granic administracyjnych miasta, ale poza pierścieniem obejmującym gminy bezpośrednio z nim sąsiadujące.

Rysunek 2. Miasto Grodzisk Mazowiecki.

Źródło: UM Grodzisk Mazowiecki

Grodzisk Mazowiecki należy do najbogatszych, pod względem wysokości dochodów własnych w przeliczeniu na jednego mieszkańca, gmin w Polsce. Duża liczba mieszkańców aglomeracji, zgromadzonej na stosunkowo niewielkim obszarze, to olbrzymi lokalny rynek

zbytu. Mieszkańcy mają dostęp do warszawskiego rynku pracy (i relatywnie wysokich dochodów), rynku towarów i usług oferowanych przez Warszawę – głównie intelektualnych (uczelnie, centra badawcze) i komunikacyjnych. Otoczenie Warszawy staje się rynkiem usług rekreacyjnych, związanych nie tylko z wypoczynkiem weekendowym, ale i sprzedażą terenów pod budownictwo mieszkaniowe. Grodzisk Mazowiecki wykorzystuje tzw. miękkie szanse rozwoju, zwłaszcza w zakresie ducha przedsiębiorczości, związanego nie tylko z chłonnością rynku, ale również potencjalnymi możliwościami kontaktów, również międzynarodowych (korzyści marketingowe), poziomem uzyskiwanych dochodów oraz poziomem wykształcenia³.

Zbiegające się w OMW korytarze drogowe i kolejowe tworzą wraz z lotniskami w Warszawie i Modlinie, istotny w skali kraju oraz Europy, węzeł transportowy wpisujący się w Transeuropejską Sieć Transportową TEN-T. Duże znaczenie dla rozwoju Grodziska Mazowieckiego ma usytuowanie miasta blisko głównych szlaków komunikacyjnych kraju i liczących się centrów ekonomiczno-gospodarczych. Położenie jest niezwykle ważnym punktem odniesienia, warunkującym rozwój miasta i określającym wyzwania, jakim muszą sprostać władze miasta i gminy.

6.2. Zagospodarowanie przestrzenne

Obecna struktura przestrzenna miasta ukształtowana została przez jego historyczny rozwój. Układ przestrzenny miasta wyznacza linia kolejowa, która dzieli miasto na dwie strefy różniące się typem zabudowy i przeznaczeniem gruntów. Część południowa Grodziska Mazowieckiego posiada wyraźne wyodrębnione centrum (plac-deptak) z najbliższym otoczeniem, w którym koncentruje się życie mieszkańców, gdzie zgromadzone są obiekty gastronomiczne, handlowe i rozrywkowe oraz osiedla mieszkaniowe. Część północna miasta użytkowana jest głównie przemysłowo. Funkcjonalizacja układu przestrzennego miasta nastąpiła już w latach 90. XX wieku. W Planie zagospodarowania przestrzennego w tym czasie wydzielono 5 stref funkcjonalnych, które uwarunkowały współczesny układ przestrzenny miasta:

- strefa śródmiejska,

³ G.Kaliński, *Mazowsze. Tradycja i współczesność*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 1999, s.89-100.

- strefa mieszkaniowo – usługowa (północna, południowa, wschodnia i zachodnia),
- strefa ekologiczną (okolice rzeki Mrowny, Rokicianki, wschodnia część miasta pomiędzy zainwestowanymi obszarami Grodziska Mazowieckiego i Milanówka),
- strefa produkcyjno – usługowa (północna, zachodnia),
- strefa obsługi technicznej miasta.

W ten sposób ukształtowane zostały strefy przemysłowo–składowa (część północna) oraz dzielnice mieszkaniowe (zachodnia i wschodnia część miasta), przy czym nie uciążliwe dla otoczenia zakłady pracy usytuowane są również w osiedlach mieszkaniowych. Rekonstrukcja przestrzeni miejskiej doprowadziła również do pojawienia się stref społecznych, związanych ze zróżnicowaniem charakteru zabudowy i standardu mieszkaniowego w zależności od form budownictwa (komunalne, zakładowe, spółdzielcze, indywidualne). W strukturze przestrzennej terenów mieszkaniowych na obszarze miasta można wyróżnić:

- zabudowę śródmiejską mieszkaniowo - usługową ze znaczącym udziałem zabudowy starszej (sprzed 1944 r.),
- zwarte osiedla i zespoły zabudowy wielorodzinnej z lat 60. i 70. oraz 80. i 90., o architekturze i zagospodarowaniu charakterystycznym dla okresu swego powstania,
- zorganizowane przestrzennie osiedla i zespoły zabudowy jednorodzinnej (w części jeszcze w trakcie realizacji),
- skupiska zabudowy jednorodzinnej powstałe w wyniku narastania zabudowy (w tym pozostałości dawnych zagród),
- rozproszoną zabudowę jednorodzinną i zagrodową.

Zwarta zabudowa mieszkaniowa występująca głównie w centrum miasta ma w zdecydowanej większości charakter niskiej zabudowy pierzejowej z usługami w parterze budynków. Oddalając się od ścisłego centrum, zabudowa zmienia swój charakter – przechodząc w zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, poprzecinaną terenami zabudowy wielorodzinnej. Rozwiązania architektoniczne i urbanistyczne są charakterystyczne dla okresu powstania poszczególnych zespołów zabudowy i osiedli. Struktura przestrzenna usług komercyjnych, infrastruktury ekonomicznej i administracji w mieście składa się: z dużego skupiska usług i instytucji w śródmieściu, związanych z nim ciągów usługowych głównie

wzdłuż ulic: 11-go Listopada, Królewskiej, Sienkiewicza i Żyrardowskiej, z mniejszych zespołów i ciągów usług w osiedlach mieszkaniowych. Poza zasięgiem tej struktury pozostaje część terenów mieszkaniowych, głównie osiedli zabudowy jednorodzinnej oraz skupisk zabudowy jednorodzinnej w południowo-zachodniej części miasta.

Bardzo wymownym wyrazem przemian funkcjonalnych terenów miejskich są przekształcenia dokonujące się w obrębie terenów przemysłowych, w postaci zmiany ich wielkości i lokalizacji w obrębie miasta. Wyraźnie widoczne jest przemieszczanie zakładów przemysłowych z centrum do specjalnie w tym celu tworzonych stref przemysłowych. Główne zakłady przemysłowe w mieście funkcjonują na północy i zachodzie Grodziska Mazowieckiego w dwóch zwartych kompleksach przestrzennych. Północny kompleks ma swoją kontynuację funkcji przemysłowej we wsi Natolin, graniczącej od północy z terenami przemysłowymi miasta. Zagospodarowanie pozostawionych po przemyśle terenów wymaga zaangażowania znacznych środków na przekształcenie i odnowienie bazy ekonomicznej miasta lub też na stworzenie nowego wizerunku obszarów zajmowanych przez nieistniejącą już działalność. Dobrym przykładem jest zmiana funkcji terenów starego targowiska miejskiego, budownictwa komunalnego (przedwojenny żydowski cheder) i terenów przeniesionych poza granice miasta Fabryki Tkanin Technicznych. Na tym terenie powstał budynek Centrum Kultury.

Dynamicznie na terenie miasta rozwija się również handel wielkopowierzchniowy. Jak w większości miast, usytuowane są w obrębie zwartej zabudowy, obudowując drogi wylotowe z miasta, w większości na terenach poprzemysłowych (Carefour i MarcPol), o mało intensywnej zabudowie (Lidl, Biedronka) lub nieużytkach miejskich (Biedronka). Wpływają one na lokalizację innych placówek usługowych i handlowych, ale powstanie tak dużych sklepów, wbrew powszechnym poglądom, nie wpłynęło na likwidację sieci handlu detalicznego w pobliżu. Wręcz przeciwnie, zwiększyła się liczba małych placówek, co widoczne jest zwłaszcza w peryferyjnych dzielnicach miasta. Kilka marketów usytuowanych jest w pobliżu osiedla Kopernik – w tym samym czasie rozbudowana została sieć osiedlowych sklepów, skoncentrowana w 6 ciągach usługowo-handlowych.

6.3. Środowisko przyrodnicze

Środowisko przyrodnicze omawianego terenu zostało bardzo mocno przekształcone w wyniku wielowiekowej aktywności człowieka. Na terenie miasta znajdują się obiekty przyrodnicze objęte różnorodnymi formami ochrony ze względu na ich unikatowość, bliskość aglomeracji warszawskiej i zachodzące procesy urbanizacji. Obszary chronione są powiązane z występowaniem ciągu ekologicznego wzdłuż rzek: Mrowna, Rokicianka i Rokitnica. Są one ściśle związane z projektem utworzenia w części powiatu grodziskiego parku krajobrazowego im. J. Chelmońskiego.⁴ Środowisko przyrodnicze miasta tworzą:

- park Skarbków – ocalały fragment parku, który wchodził w skład dóbr należących do hr. Skarbka. Pełni on funkcję wypoczynkową od 1875 roku, kiedy to właściciel podczas parcelacji swoich dóbr udostępnił tę część majątku mieszkańcom miastom i przyjeżdżającym doń kuracjom i turystom. W 2012 roku dzięki staraniom samorządu gminnego park odzyskał oblicze parku zdrojowego – był to efekt zrealizowanego w ramach rewitalizacji miasta projektu. Atrakcyjność parku podniosła mała architektura (fontanna, stylowe ławki i oświetlenie). Mieszkańcy zyskali możliwość aktywnego spędzania czasu – przygotowano dla nich ścieżki rowerowe, siłownię i stoliki do tenisa, stoły do gry w szachy i gier planszowych. Dzieci mają do swojej dyspozycji bezpieczny plac zabaw. Północno-zachodnia część parku z zachowaną roślinnością łągową daje mieszkańcom możliwość poznania różnych gatunków drzew i krzewów (edukacyjna ścieżka dendrologiczna). W parku znajduje się również 9 pomników przyrody.
- stawy Goliana – stawy będące pozostałością po dawnych ogrodach w Jordanowicach. Wykorzystywane były przez mieszkańców w celach wypoczynkowych, ale swoją funkcję rekreacyjno-wypoczynkową odzyskały dopiero dzięki rewitalizacji zrealizowanej przez samorząd gminny w 2012 roku. Dwa stawy o powierzchni 2,2 ha stanowią centralną część obszaru rekreacyjno-wypoczynkowego – wytyczono wśród nich sieć ścieżek spacerowych, obok powstało wielofunkcyjne boisko i plac zabaw

⁴ Miałby on stanowić kolejne ogniwo w systemie istniejących parków krajobrazowych: bolimowskiego, chojnowskiego i mazowieckiego, tworzących równoleżnikowy ciąg przyrodniczy i korytarz ekologiczny na obszarze Mazowsza, spełniający rolę alternatywnego w stosunku do doliny wiślanej, przebiegający na południe od aglomeracji warszawskiej i łączący Dolinę Bzury (w rejonie Łęczycy) z Doliną Wisły (w rejonie Góry Kalwarii). Gmina Grodzisk Mazowiecki graniczyłaby na południu z parkiem krajobrazowym im. J. Chelmońskiego.

dla dzieci. Uzupełniono również małą architekturę, a obok oświetlenia i ławek powstała fontanna oraz pomost, wykorzystywany jako scena podczas imprez plenerowych.

- stawy Walczewskiego – teren rekreacyjny o powierzchni niemal 6 ha. Jest to popularne wśród mieszkańców miasta miejsce spacerów i łowisko dla okolicznych wędkarzy. Od 2012 roku w pobliżu stawów mieści się boisko Orlik 2012 (z zapleczem socjalnym i szatniami) oraz dwa piaszczyste boiska piaszczyste do piłki siatkowej.
- zieleń przyuliczna,
- skwery i zieleńce na terenie całego miasta,
- zieleń nadrzeczna rzek Mrowni, Rokitnicy,
- zieleń ciągów pieszych i ogrodów prywatnych,
- zieleń towarzysząca obiektom zabytkowym oraz użyteczności publicznej.

6.4. Dziedzictwo kulturowe

Na terenie miasta znajdują się liczne, warte odwiedzenia, obiekty zabytkowe. Do najciekawszych z nich należą:

- Kościół Parafialny p.w. Św. Anny - ufundowany przez Wojciecha Mokronoskiego w 1687r. Murowany, wybudowany w stylu eklektycznym. We wnętrzu wyposażenie renesansowe i barokowe.
- Kaplica p.w. Św. Krzyża - wybudowana w 1713r. jako wotum dziękczynne po wygaśnięciu epidemii cholery.
- Dworek Skarbków - wybudowany w II połowie XVIII w. w stylu barokowo-klasycystycznym. Rodowa siedziba kolejnych właścicieli Grodziska. We wnętrzu znajdują się unikalne polichromie autorstwa Jana Bogumiła Plerscha z 1782r. Aktualnie jest siedzibą Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia.
- Cmentarz Żydowski - założony w 1780r. Na jego dzisiejszym terenie znajduje się 277 zabytkowych nagrobków. Do 1941r. stanowił miejsce pochówku Żydów mieszkających w Grodzisku i okolicach.

- Budynek byłego Zakładu Wodoleczniczego dr Bojasińskiego - powstał w 1884r. Aktualnie jest siedzibą Szkoły Podstawowej Nr 1
- Willa „Foksal” - wybudowana przez rodzinę Mokronoskich w 1845-46r. z przeznaczeniem na dom zajezdny o charakterystycznym kształcie lokomotywk.
- Willa „Kaprys” - pochodzi z 1886r. W jej otoczeniu znajduje się stara powozownia oraz zabytkowy park ze stawem i rzeźbami.
- Willa „Radogoszcz” - wybudowana w końcu XIX w. Siedziba galerii etnograficznej prowadzonej przez Ośrodek Kultury Gminy Grodzisk Mazowiecki.
- Willa „Kniaziew” - postawiona w 1911r. na letnią rezydencję gen. Eugeniusza Dmitriewicza Kniaziewa - inżyniera fortyfikacji wojennych wojsk rosyjskich stacjonujących w Warszawie.

Istotne znaczenie dla krajobrazu miasta ma zabytkowy układ urbanistyczny centrum - budynki przy Pl. Wolności, Pl. Króla Zygmunta Starego oraz północna część zabudowań ul. Sienkiewicza. Ciekawie prezentuje się również architektura dworca PKP, wybudowanego w latach 20-tych XX w. Jest on jednym z najpiękniejszych przykładów zastosowania stylu dworkowego w budynkach użyteczności publicznej.

Strefą ochrony konserwatorskiej objęty został układ urbanistyczny miasta Grodzisk Mazowiecki, ograniczony:

- od północy - torami PKP,
- od zachodu - rzeką Mrowna,
- od południa – ulicami: Wólczańską, Tylną, Montwiłła, H.Sienkiewicza i Królewską,
- od wschodu – ulicami: Szkolną, M.Kopernika, gen. L.Okulickiego, 3 Maja i Przejazdową.

Ponadto ochronie konserwatorskiej podlegają:

- układ przestrzenny obu placów,
- ciąg pierzei rynku, pl. Wolności,
- fragmenty pierzei ulic: H.Sienkiewicza, Spółdzielczej, 11 Listopada, Harcerskiej oraz 1 Maja,
- obiekty i charakter ulic: Pańskiej, J.Kilińskiego, T.Kościuszki, 3 Maja oraz Lutnianej.

STREFA „A” – ścisłej ochrony konserwatorskiej, obejmuje centrum miasta Grodzisk Mazowiecki.

Strefa ta służy w szczególności pełnej ochronie treści historycznych, form, w tym gabarytów, oraz fizjonomii: rozplanowania i krajobrazu, struktury a także w możliwie największym zakresie tradycyjnych funkcji. Działalność w tej strefie powinna podlegać następującym rygorom:

- zachowanie elementów historycznego rozplanowania, tj. utrzymanie istniejącej sieci dróg, osi widokowych i kompozycyjnych,
- utrzymywanie stanu jako działanie permanentne,
- uczytelnienie całości bądź elementu jednostki poprzez odsłonięcie, eksponowanie, uporządkowanie,
- konsultowanie z wojewódzkim konserwatorem zabytków wszelkich działań inwestycyjnych i prac projektowych.

STREFA „B” - ochrony zachowanych elementów zabytkowych, obejmuje obszary dawnych cmentarzy, parki podworskie wraz z zachowanymi ruinami dworów.

Strefa ta służy głównie ochronie wartości przestrzennych i krajobrazowych. Działalność w tej strefie powinna podlegać następującym rygorom:

- zachowanie zasadniczych elementów historycznego rozplanowania, tj. utrzymanie istniejącej sieci dróg, alei, szpalerów, osi widokowych i kompozycyjnych,
- dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali i bryły obiektów, przy jednoczesnym założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej,
- konsultowanie z odpowiednimi służbami ochrony zabytków wszelkich działań inwestycyjnych i prac projektowych.

6.5. Zasoby mieszkaniowe

Efektem rozwoju Grodziska Mazowieckiego jest m.in. wzrost zasobów mieszkaniowych. W ciągu pięciu lat (lata 2010-2014) liczba mieszkań w Grodzisku Mazowieckim wrosła o 9,1%, co oznacza średnioroczny wzrost o niemal 272 mieszkania. W efekcie w 2014 roku na 1000 mieszkańców miasta przypadało o ponad 12 mieszkań więcej niż w roku 2010.

Tabela 3. Charakterystyka zasobów mieszkaniowych

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
ZASOBY MIESZKANIOWE					
Mieszkania ogółem (szt.)	11.891	12.102	12.383	12.490	12.978
Izby ogółem (szt.)	42.096	43.114	44.212	44.657	45.952
Powierzchnia użytkowa ogółem (m ²)	784.163	807.846	834.477	845.417	879.362
Budynki mieszkalne w gminie ogółem (szt.)	4.254	4.388	4.504	4.560	4.639
Mieszkania socjalne (szt.)	-	125	127	132	-
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	65,9	66,8	67,4	67,7	67,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (m ²)	26,8	27,3	28,0	28,3	29,1
Mieszkania na 1000 mieszkańców	406,0	409,1	416,1	417,6	-
WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ					
Wodociąg (mieszkania)	11.296	11.507	11.788	11.895	-
Ustęp splukiwany (mieszkania)	11.182	11.393	11.674	11.797	-
Łazienka (mieszkania)	10.986	11.197	11.478	11.585	-
Centralne ogrzewanie (mieszkania)	10.196	10.407	10.688	10.795	-
Gaz sieciowy (mieszkania)	10.082	10.248	10.516	10.690	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

W analizowanym okresie poprawiały się również warunki mieszkaniowe, bowiem wzrosła zarówno przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (wzrost w analizowanym okresie o 1,9 m²), jak też przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 osobę (wzrost o 2,3 m²). Wraz ze zmianami w substancji mieszkaniowej zmianie uległo również wyposażenie mieszkań w infrastrukturę wodociągową, sanitarną, gazową i centralnego ogrzewania. Jednocześnie wzrosła zarówno liczba, jak i kwota wypłacanych mieszkańcom dodatków mieszkaniowych (odpowiednio 23,0% i 21,3%). Liczba wypłacanych dodatków rosła najszybciej w zasobie gminnym (37,8% w latach 2010-2013) oraz zasobie prywatnym (28,1%), najwolniej w zasobie spółdzielczym (4,7%) i wspólnotach mieszkaniowych (0,4%)

Znaczna część budynków w Grodzisku Mazowieckim stanowi własność gminy. Umożliwia to realizację polityki przestrzennej i społecznej miasta, ale jednocześnie pociąga za sobą konieczność ponoszenia kosztów związanych z bieżącym utrzymaniem tych zasobów. Dotyczy to zwłaszcza przedwojennych budynków, których stan techniczny jest bardzo zły (nadają się do natychmiastowego remontu lub rozbiórki). Część z nich, z powodu wysokiego stopnia degradacji, jest niezagospodarowana. Właściciele nie są w stanie ponosić kosztów utrzymania i remontu swoich nieruchomości. Taki stan rzeczy negatywnie wpływa na wizerunek miasta – dotyczy to zwłaszcza samego Centrum.

6.6. Infrastruktura techniczna

6.6.1. Infrastruktura komunikacyjna

Grodzisk Mazowiecki charakteryzuje się dużą liczbą połączeń kolejowych z Warszawą. Na tej trasie kursują pociągi podmiejskie Kolei Mazowieckich oraz Warszawskiej Kolei Dojazdowej. W roku 2013 rozpoczęła się modernizacja sieci kolejowej, której celem jest poprawa jakości podróżowania i skrócenie czasu przejazdu na linii nr 1, która jest częścią trasy kolejowej Warszawa – Łódź. Dla Grodziska Mazowieckiego oznacza to realizację inwestycji podnoszących zarówno jakość podróżowania koleją, jak też bezpieczeństwo ruchu drogowego. Poza przebudową układów torowych na stacjach i modernizacją sieci trakcyjnej, dokonano również przebudowy przystanków, powstało pod torami podziemne przejście dla pieszych oraz przejazd dla samochodów. Dla bezpieczeństwa podróżnych powstało również Lokalne Centrum Sterowania (LCS) zlokalizowane w Grodzisku Mazowieckim.

Równolegle do linii kolejowej Warszawa – Skierniewice do miasta przebiega linia Warszawskiej Kolei Dojazdowej (WKD). Jest to środek transportu odznaczający się dużą przepustowością, jest przyjazny dla środowiska oraz w porównaniu do innych środków komunikacji dużo bardziej bezpieczny. Właścicielami WKD jest Samorząd Województwa Mazowieckiego oraz 6 gmin pasma zachodniego aglomeracji warszawskiej – w tym również gminy Grodzisk Mazowiecki. Samorządy dążą do stworzenia niezawodnego środka transportu zbiorowego dla społeczności lokalnej, która stanowić będzie konkurencyjną ofertę dla dojazdów koleją oraz komunikacją samochodową. WKD stanowi przy tym wygodne

połączenie do miejscowości, do których nie są uruchomione połączenia kolejowe oraz autobusowe.

Dojazd poza miasto oraz do ośrodków miejskich, które nie mają innych możliwości komunikacyjnych umożliwia lokalna i regionalna komunikacja PKS. Linie grodziskiego PKS od samego początku mają charakter niemal wyłącznie lokalny, a długość trasy w jedną stronę nie przekracza 50 km. Największe natężenie autobusów miało miejsce w kierunku Mszczonowa, Skuły oraz Błonia, stanowiąc jedyne połączenie z tymi ośrodkami. Jako przedsiębiorstwo nastawione na zysk, PKS Grodzisk Mazowiecki zrezygnował z obsługi nierentownych linii, wprowadzając na ich miejsce nowe, znacznie bardziej atrakcyjne dla mieszkańców podgrodziskich wsi – obsługę wielu tras na terenie gminy przejęła komunikacja miejska.

6.6.2. Infrastruktura drogowa

Na terenie Grodziska Mazowieckiego zlokalizowane są drogi wojewódzkie w zarządzie Mazowieckiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Warszawie – Rejon Dróg w Grodzisku Mazowieckim, powiatowe w zarządzie Starostwa Powiatowego w Grodzisku Mazowieckim oraz gminne – zarządzane przez Urząd Miejski w Grodzisku Mazowieckim. Wszystkie drogi wojewódzkie i powiatowe obsługujące gminę to drogi jednopasmowe.

Powiązania miasta z sąsiednimi ośrodkami zapewniają ulice główne i zbiorcze, które w większości przechodzą przez obszar miasta. Stanowią one również główne trasy wiążące ulice wewnątrz miasta z trasami obwodowymi i węzłem z autostradą A2. W dokumencie pod nazwą Ocena zasadności budowy południowego odcinka obwodnicy Grodziska Mazowieckiego zdefiniowano podstawowy układ drogowy miasta, do którego zaliczono

- ulice Żyrardowska, Sienkiewicza i Królewska – odcinek drogi wojewódzkiej DW 719. Droga stanowi połączenie dla miejscowości w zurbanizowanym paśmie położonym wzdłuż linii kolejowych Warszawa – Grodzisk Mazowiecki,
- ulice Traugutta, Matejki, Okulickiego, Sienkiewicza, Żyrardowska i Chełmońskiego – odcinek drogi wojewódzkiej DW 579. Droga jest połączeniem o znaczeniu ponadregionalnym pomiędzy drogami krajowymi zbiegającymi się w Warszawie oraz rejonami i miastami województwa mazowieckiego (na zachód od Warszawy),
- ulica Nadarzyńska nr 01415 – odcinek drogi powiatowej Grodzisk Mazowiecki – Sistrzeń – Ojrzanów,

- ulica Montwiłła – odcinek drogi powiatowej nr 01417 Grodzisk Mazowiecki – Józefina –Żabia Wola,
- ulica Bałtycka – odcinek drogi powiatowej nr 01419 Grodzisk Mazowiecki – Izdebn – Boża Wola – Bramki Ludne,
- ulica 3-go Maja – odcinek drogi powiatowej Grodzisk Mazowiecki – Milanówek,
- ciąg ulic Zachodniej i Granicznej na odcinku od drogi powiatowej nr 01419 do ul. Traugutta,
- ulica Słowackiego wraz z jej projektowanymi przedłużeniami do ul. Chrzanowskiej w Grodzisku Mazowieckim i do ul. Zamenhoffa w Milanówku.

Drogi wojewódzkie i powiatowe pozwalają na realizację ruchu ponadlokalnego i lokalnego, jednocześnie stanowią ważny element systemu połączeń wewnętrznych obszaru miasta. Wszystkie drogi wojewódzkie oraz powiatowe to drogi o nawierzchni bitumicznej. Wśród dróg gminnych część nawierzchni twardych stanowią płyty betonowe. Celem władz samorządowych jest podnoszenie standardu dróg i ulic lokalnych. W ramach poprawy warunków komunikacyjnych w mieście w 2014 roku został oddany do użytku odbudowany przez MZDW wiadukt w ciągu drogi nr 579.

6.6.3. Infrastruktura komunalna

Grodzisk Mazowiecki zaopatrywany jest w wodę za pośrednictwem systemu wodociągowego, który składa się z pięciu stacji uzdatniania wody (SUW „Cegielniana”, SUW „Dąbrówka”, SUW „Bałtycka”, SUW „Wólka Grodziska”, SUW „Czarny Las”) oraz sieci wodociągowej – na terenie miasta ma ona długość 111,1 km. W 2014 roku do budynków mieszkalnych prowadziło 4.864 połączeń (w tym również do budynków zbiorowego zamieszkania). Z sieci wodociągowej na terenie miasta korzystać mogło nieco ponad 90% mieszkańców.

Tabela 4. Podstawowe dane dotyczące sieci wodociągowej

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Długość czynnej sieci rozdzielczej (km)	98,6	100,4	106,4	108,4	111,1
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	4.029	4.163	4.349	4.546	4.684
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności (%)	89,0	89,3	89,8	90,2	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

W mieście Grodzisk Mazowiecki istnieje rozdzielczy system kanalizacji. Siecią kanalizacyjną, której długość wynosi 90,9 km objęta jest centralna, południowa i wschodnia część miasta. W 2014 roku liczba istniało 3.820 przyłączy kanalizacyjnych prowadzących do budynków mieszkalnych. Szacunkowa liczba gospodarstw domowych korzystających z sieci kanalizacyjnej kształtowała się na poziomie ok. 9 tys. gospodarstw oraz ok. 600 podmiotów gospodarczych oraz jednostek użyteczności publicznej. Z instalacji kanalizacyjnej korzystało niepełna 85% mieszkańców miasta. Z uwagi na intensywny rozwój budownictwa mieszkaniowego, konieczna jest dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej. Ścieki odprowadzane są do gminnej oczyszczalni ścieków, której wydajność wynosi 10.500 m³ na dobę.

Tabela 5. Podstawowe dane dotyczące sieci kanalizacyjnej

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2103	2014
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	84,1	86,4	88,3	89,0	90,9
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	3.095	3.106	3.515	3.723	3.820
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności (%)	79,3	81,6	83,3	84,1	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

6.6.4. Infrastruktura energetyczna

Budownictwo wielorodzinne, usługowe i obiekty drobnego przemysłu ogrzewane są z miejskich sieci ciepłowniczych, lokalnych kotłowni. Budownictwo wielorodzinne posiada ogrzewanie piecowe lub własne kotłownie na gaz lub paliwa stałe z instalacją centralnego ogrzewania. Zakłady przemysłowe znajdujące się na terenie miasta posiadają własne kotłownie. Sieć energetyczna ma długość 817 km.

Teren miasta zasilany jest gazociągami wysokiego ciśnienia z kierunku południowego oraz dwoma gazociągami średniego ciśnienia z północy oraz wschodu. Długość czynnej sieci gazowej to w 2013 roku ponad 113 km (brak danych dla roku 2014). Wykonano 4.278 przyłączy prowadzących do budynków, a z gazu korzystać mogło 10. 275 gospodarstw domowych. Z instalacji gazowej w roku 2014 korzystało niemal 85% mieszkańców miasta. Na uwagę zasługuje rosnące zużycie gazu przeznaczone na ogrzewanie mieszkań, co może pozytywnie wpływać na środowisko naturalne miasta.

Tabela 6. Podstawowe informacje na temat sieci gazowej

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Długość czynnej sieci gazowej ogółem (km)	105,6	108,2	109,2	113,1	-
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	3.862	4.022	4.184	4.278	-
Odbiorcy gazu w mieście (gosp. dom.)	9.567	9.738	10.012	10.275	-
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności (%)	82,0	82,0	84,8	84,8	84,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Miasto i gmina zasilane są w energię elektryczną z jednego punktu zasilania, tzw. RPZ – Grodzisk Mazowiecki. W 2013 roku na terenie miasta z energii elektrycznej korzystało niemal 13 tys. odbiorców.

6.7. Identyfikacja problemów

Położenie w strefie bezpośredniego oddziaływania aglomeracji warszawskiej daje duże możliwości rozwoju, ale jednocześnie jest przyczyna wielu problemów. Można do nich zaliczyć:

- napływ dużej liczby nowych mieszkańców powoduje koncentrację zabudowy, zwiększoną intensywność hałasu i wytwarzanego zanieczyszczenia,
- degradację posiadanych zasobów przyrody,
- przeciążenie komunikacji miejskiej oraz pogorszenie jakości dróg (niewydolność komunikacyjna),
- przenoszenie wielkomiejskiego trybu życia z jego problemami.

Przeprowadzona analiza zagospodarowania przestrzennego miasta pozwala stwierdzić, iż miasto boryka się z wieloma problemami. W zakresie zagospodarowania miasta można podzielić je na cztery grupy.

6.7.1. Zła jakość infrastruktury drogowej

Pierwsza grupa problemów dotyczy dostępności miasta oraz niedostatecznej jakości infrastruktury drogowej. Wśród problemów wskazać należy przy tym w szczególności:

- brak obwodnic i nasilenie przewozów przez centrum miasta;
- niski standard dróg lokalnych;
- niska wydolność istniejącego systemu drogowego i niewystarczająca przepustowość dróg;
- niedostatki przestrzeni postojowej – brak parkingów.

Grodzisk Mazowiecki leży pomiędzy dwiema liniami drogowymi o znaczeniu międzynarodowym: Kraków – Warszawa – Gdańsk oraz Warszawa – Katowice, a przez miasto prowadzi najkrótsze połączenie między nimi (droga krajowa 579). Jest to czynnik bardzo korzystnie wpływający na ocenę dostępności komunikacyjnej miasta. Jednocześnie jednak niska jakość i przepustowość sieci drogowej (wszystkie drogi na terenie gminy to drogi jednopasmowe) oraz niedostosowanie jej do istniejących i ciągle rosnących potrzeb rozwijającego się miasta powoduje, że czynnik ten w stosunkowo szybkim czasie może zostać uznany za barierę rozwoju miasta, ograniczającą jego konkurencyjność. Wskazuje się również, iż na centralnych odcinkach obydwu dróg okresowo następuje wyczerpanie się przepustowości – dotyczy to przede wszystkim godzin dojazdów do pracy. Najważniejszym zatem warunkiem na harmonijny rozwój miasta w przyszłości jest powstanie obwodnic miasta – zachodniej i południowej, które stanowić będą odpowiednio ciągi dróg wojewódzkich nr 579 i 719. Tylko w ten sposób można bowiem zapewnić relatywnie dużą swobodę korzystania z dojazdów samochodami osobowymi (z wyjątkiem centrum miasta jako strefy działalności administracyjno-komercyjnej) oraz stworzyć warunki dla rozwoju miejskiej komunikacji zbiorowej. Oznaczałoby to jednocześnie obniżenie ruchu na obecnych głównych ulicach wiodących przez centrum miasta (Królewska, Sienkiewicza, Żyrardowska, Okulickiego, Nadarzyńska). Niestety niemożliwe jest powstanie obwodnicy południowej, a rozwiązaniem problemu stać się musi obwodnica zachodnia.

Szczególnie duże natężenie ruchu występuje na odcinkach dróg powiatowych – zwłaszcza w centralnej części miasta oraz drogach dojazdowych do miasta i ważnych jego punktów. Newralgicznym punktem jest dojazd do dworca kolejowego i autobusowego.

Natężenie ruchu wiąże się również z koncentracją w tych okolicach obiektów handlowych i usługowych oraz ograniczenia ruchu kołowego w centralnej części miasta. Zwiększony ruch widoczny jest również w okolicach targowisk miejskich w centrum miasta i ul. Montwiłła (również samochody dostawcze). Problemem miasta jest również ruch ciężarowy – chociaż znaczna jego część to ruch tranzytowy na drogach wojewódzkich, to część obciążenia drogowym transportem ładunków wynika z charakteru działalności gospodarczej prowadzonej na terenie miasta. Lokalny ruch ciężarowy dotyczy miasta po północnej stronie linii kolejowej – wiąże się on ze zlokalizowanymi w tym miejscu obiektami przemysłu farmaceutycznego, spożywczego, urządzeń mechanicznych i pomiarowych. Ruch ciężarowy generują również obiekty magazynowe i logistyczne.

W przypadku dróg gminnych problemem jest stan ich nawierzchni. Wychodząc naprzeciw wskazanym problemom od wielu lat na modernizację, budowę i remont dróg przeznaczana jest znacząca część wydatków z budżetu. Tylko w roku 2013 na budowę i remont dróg przeznaczono prawie 14 mln złotych (w 2012 roku – 7,5 mln zł). Działania te będą kontynuowane w kolejnych latach. Na sesji w lutym 2013 roku Rada Miejska zaakceptowała przedstawiony przez Burmistrza Grodziska Mazowieckiego plan inwestycyjnych zadań drogowych na lata 2014-2018.

Zakres wyznaczonych zadań jest bardzo szeroki. Obok poprawy stanu nawierzchni dróg władze miasta dążą do modernizacji dróg gminnych w taki sposób, aby rozwiązywać problemy nie tylko z przepustowością dróg, ale również zapewnieniem bezpieczeństwa dla wszystkich użytkowników dróg. Ważnym zadaniem jest stworzenie strefy uspokojonego ruchu w Grodzisku Mazowieckim – będzie to możliwe dzięki modernizacji ulicy 3 Maja (głównie w obrębie skrzyżowań z ulicą Orzeszkowej i ulicą Teligi) oraz modernizacja ulic na terenie miasta w obrębie skrzyżowań. Uspokojenie ruchu realizowane będzie poprzez budowę sygnalizacji świetlnych, mini rond i azyli dla pieszych. Ruch pieszy na ulicach w centrum miasta, na terenach zabudowy wielorodzinnej i znacznej części zabudowy jednorodzinnej odbywa się na wydzielonych chodnikach. W centrum miasta znajdują się dwie ulice przeznaczone wyłącznie dla ruchu pieszego (z dopuszczeniem ruchu pojazdów zaopatrzenia i służb miejskich – ulica 11 Listopada (reprezentacyjny ciąg śródmiejski o charakterze usługowo-handlowym) oraz ul. Kościelna (jako przejście dla pieszych łączące śródmieście miasta z jego częścią zachodnią). Chodników nie ma część ulic prowadzących do osiedli domów jednorodzinnych oraz ulic wylotowych z miasta (wskazanych jako odcinki

podstawowego układu drogowego miasta). Powstają one wraz z modernizacją nawierzchni drogowych.

Problemem wskazanym podczas konsultacji społecznych przez mieszkańców miasta jest brak miejsc parkingowych. Dotyczy to zarówno centrum miasta, jak też okolic dworca kolejowego i autobusowego oraz przystanków WKD. Konieczne jest powstanie dużych parkingów „Parkuj i jedź” w bezpośrednim sąsiedztwie wskazanych obszarów. Zaspokojenie potrzeb w tym zakresie możliwe stanie się dzięki wybudowaniu wielopoziomowego parkingu po północnej stronie torów (planowana lokalizacja – ulica Żydowska) oraz przy ulicy Piaskowej (parking dla pasażerów WKD).

6.7.2. Problemy w sferze mieszkaniowej

Druga grupa zidentyfikowanych problemów dotyczy zasobów mieszkaniowych gminy. W tej grupie wskazano na następujące problemy:

- Zbyt wolne tempo budowy mieszkań w stosunku do potrzeb, niedostateczne budownictwo socjalne;
- Brak rezerwy mieszkań komunalnych (mieszkania rotacyjne);
- Zły stan techniczny budynków stanowiących istotny element wizerunku miasta.

Stan nieruchomości w obszarze Centrum wymaga pilnych remontów, zwłaszcza budynki wpisane do ewidencji dóbr kultury, obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz objęte ochroną Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Dotyczy to kamienic w ciągach pierzei ulicy 11 Listopada, ulicy H. Sienkiewicza i pojedynczych zabytkowych willi o niezwykłych walorach architektonicznych, położonych m.in. przy ulicach J. Kilińskiego i T. Kościuszki.

Zły stan techniczny budynków, który wynika z wieku budynków, dekapitalizacji oraz z wieloletnich zaległości w przeprowadzaniu remontów, wymaga dużych nakładów finansowych. Niski standard mieszkań, a w konsekwencji niski poziom czynszów, uniemożliwia utrzymanie sprawności technicznej kamienic i ich modernizację. Konieczne jest przeprowadzenie wielu rozbiórek starej substancji mieszkaniowej, remontów, jak też budowy nowych domów. Ze względu na stan techniczny w latach 2013-2017 planowane są rozbiórki 21 budynków, w których mieści się 169 lokali mieszkalnych.

Stan techniczny większości kamienic, w tym obiektów zabytkowych, systematycznie się pogarsza tworząc w centrum całe enklawy zabudowy zdegradowanej. Postępująca

degradacja obszarów starego budownictwa spowodowała spadek wartości lokalizacyjnych strefy Centrum. Rozwój na nowych terenach budownictwa jednorodzinnego i osiedli wielorodzinnych, towarzyszący dekapitalizacji budynków w Centrum, spowodował masowy exodus różnych grup społecznych do komercyjnych zasobów mieszkaniowych. Chylące się ku upadkowi domy opuszczają przeważnie młodzi ludzie, wykształceni i przedsiębiorczy. W starych kamienicach pozostają grupy osób starszych, samotnych, rodziny wielodzietne, wielopokoleniowe. Niezaradni życiowo, często z problemami zdrowotnymi, rodzinnymi i finansowymi, nie są w stanie ponosić kosztów indywidualnych remontów mieszkań. Potrzeby remontowe zasobu mieszkaniowego pozostającego w dyspozycji gminy wynikające ze stanu technicznego budynków i lokali zestawione zostały w Programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Grodzisk Mazowiecki na lata 2013-2017⁵.

Mimo dokonywanych sukcesywnie modernizacji, stan techniczny znacznej części budynków i lokali mieszkalnych jest zły. Wpływa na to wiele czynników, wśród których na uwagę zasługują:

- Wieloletnie zaległości remontowe pogłębiane dodatkowo przez nieodpowiedzialne zachowanie lokatorów (celowe dewastacja oraz brak dbałości o powierzone mieszkania),
- Zbyt niski poziom czynszów w porównaniu do potrzeb związanych z utrzymaniem budynków – środki pochodzące z czynszu nie pokrywają na pokrycie remontów. Problemem są również znaczne zaległości czynszowe,
- Postępująca dekapitalizacja starych budynków i związane z tym dynamicznie rosnące koszty eksploatacyjne i potrzeby w zakresie remontów.

Sytuacja mieszkaniowa w tym obszarze wiąże się z częstszym niż w innych dzielnicach występowaniem zjawisk patologicznych i przestępczości, prowadzących do marginalizacji, a w niektórych przypadkach do trwałego wykluczenia społecznego. W związku z tym konieczne jest zapewnienie lokali dla rodzin zamieszkujących zdegradowane mieszkania i zwiększenie środków na budowę nowych budynków. Uznano, iż potrzebne będzie wybudowanie 90 mieszkań socjalnych oraz 80 mieszkań zamiennych, które wyposażone będą w podstawowe instalacje i podłączone do miejskich sieci wodno-

⁵ Załącznik do Uchwały nr 501/2013 Rady Miejskiej w Grodzisku Mazowieckim z dnia 25 lutego 2013 r. (Dz. Urz. Województwa Mazowieckiego 2013 poz. 4080).

kanalizacyjnej i gazowej. Planowane jest wybudowanie niezbędnych 170 mieszkań do końca 2015 roku.

6.7.3. Nie dokończone zagospodarowanie centrum miasta

Przez wiele lat Centrum miasta cechowała stosunkowo niska intensywność zabudowy, w wyniku czego władze samorządowe miały do swojej dyspozycji rezerwy terenowe. Stały się one przedmiotem szczególnego zainteresowania i ponoszenia znacznych nakładów finansowych. Podjęta została próba przebudowy i przywrócenia centrum roli kulturalno-usługowej. Najbardziej widoczny jest jednak rozwój funkcji reprezentacyjnej – przebudowa dawnego rynku (plac Zygmunta Starego) oraz głównej ulicy na ciąg pieszy, ciągnący się od kościoła św. Anny do dworca PKP, zamknięty pomnikiem Józefa Chelmońskiego. Dokonane przekształcenia wymagały przy tym zachowania większości istniejącej zabudowy, w znacznej części substandardowej. Częściowej rewaloryzacji budynków towarzyszyła zatem modernizacja, prowadząca do znacznego ograniczenia funkcji mieszkaniowej i wzrostu powierzchni handlowo-administracyjnej (ciąg lokali usługowych na parterze budynków mieszkalnych). W zmodernizowanych lokalach coraz częściej znajdują swoje siedziby banki, towarzystwa ubezpieczeniowe, agencje podróży. Na miejscu niewielkich placówek zaspokajających podstawowe potrzeby mieszkańców, pojawiają się bardziej ekskluzywne sklepy z odzieżą, kosmetykami oraz duże placówki handlowe (Rossmann, Społem). W wyremontowanych kamienicach znajdują się nowe mieszkania, przy czym jest to mieszkalnictwo wysokodochodowe. W najstarszej części miasta znalazło również swoją siedzibę targowisko miejskie, które początkowo było sposobem na zmianę funkcji terenu oraz intensyfikacji jej użytkowania, a w efekcie służy jako nisza dla ludności mniej zasobnej finansowo.

Modernizacji szeregu ulic (wraz ze zmianą układu komunikacyjnego, ograniczającego ruch pojazdów w centralnej części miasta) nie towarzyszył jednakże wzrost liczby miejsc parkingowych na obrzeżach śródmieścia. Nastąpiła wyraźnie widoczna zmiana modelu budownictwa mieszkaniowego – budowa małych, kameralnych często odgrodzonych (nie można bowiem nazwać ich zamkniętymi) osiedli mieszkaniowych, których architektura zasadniczo odbiega od znanego budownictwa osiedlowego. Dążenie do większej zwartości zabudowy miast uzasadnione jest głównie przesłankami natury ekonomicznej, bowiem tempo rozwoju miasta narzuca konieczność bardziej niż dotąd racjonalnej gospodarki przestrzenią, a co za tym idzie odpowiedniej intensyfikacji zabudowy w obrębie terenów zainwestowania

miejskiego. Pociągnęło to za sobą zmianę lokalizacji wielu podmiotów – na peryferia przeniosła się działalność wymagająca dużej powierzchni (np. sklepy meblowe), natomiast w centrum zostały przedsiębiorstwa, które z jednej strony mają niewielkie zapotrzebowanie na powierzchnię, z drugiej natomiast – wykazują dużą rentowność. Z tego samego powodu znajdujące się w centrum pomieszczenia mieszkalne przekształcane są w pomieszczenia biurowe.

Prace nad przywracaniem centrum miasta jego funkcji kulturalno-usługowej nadal trwają. Na wskazanym obszarze degradacji ulegają nie tylko budynki stanowiące zasób gminy, ale również cenne architektonicznie tereny pozostające w rękach prywatnych. Znaczna część właścicieli tych nieruchomości nie jest w stanie samodzielnie ponieść kosztów utrzymania i przywrócenia świetności posiadanych nieruchomości. Brak prac w tym zakresie powoduje, że dekapitalizacja historycznej zabudowy miasta systematycznie rośnie. Ze względu na ochronę konserwatorską wielu obiektów oraz stan i ich zachowania, obszar na którym niezbędne jest dokonanie kompleksowej rewaloryzacji i przekształceń nadal jest dość znaczny. Nadanie przestrzeni publicznej nowych funkcji kulturalno-społecznych lub społeczno-gospodarczych wymaga rewaloryzacji następujących obiektów:

- zdegradowane tereny miejskie ze zdekapitalizowaną zabudową powojenną – dotyczy to zabudowy centralnych placów Grodziska Mazowieckiego (Plac Wolności i Plac Króla Zygmunta Starego), głównej ulicy miasta (ulica 11 Listopada i ulica Sienkiewicza) oraz ulic bezpośrednio otaczających centrum miasta (ulica Bałtycka, ulica Hynka, ulica Kilińskiego)
- przedwojenne kamienice i budynki wzdłuż zabytkowego układu pierzei ulic miasta, w tym kompleksy kamienic na Placu Wolności i na Placu Króla Zygmunta Starego, budynki w ciągach pierzei ulicy 11-go Listopada i ulicy H. Sienkiewicza oraz pojedyncze zabytkowe wille o walorach architektonicznych, położone m.in.: przy ulicy J. Kilińskiego i ulicy T. Kościuszki.

Wskazane zadania wymagają zatem dokonania rewitalizacji pasażu śródmiejskiego zlokalizowanego wzdłuż zabytkowej ulicy 11 Listopada oraz wzdłuż pierzei ulicy 1 Maja. Podkreślenie zabytkowego charakteru miasta wymaga również dokonania rewaloryzacji śródmiejskiego Placu Króla Zygmunta Starego w Grodzisku Mazowieckim.

5.7.4. Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura rekreacyjno-turystyczna

Ostatnią z grup problemów zdiagnozowanych w obszarze zagospodarowania miasta jest niedostatecznie rozwinięta infrastruktura rekreacyjno-turystyczna miasta. Wśród problemów szczegółowych na uwagę zasługuje:

- Brak dostatecznej ilości zieleni;
- Mała powierzchnia lasów i wód;
- Degradacja wód powierzchniowych płynących i stojących oraz nabrzeży rzek;
- Brak ścieżek rowerowych);
- Niedostatecznie rozwinięta baza gastronomiczna;

Zieleń znajdująca się w gestii zarządu miejskiego w większości wymaga uporządkowania w trzy logiczne ciągi spacerowo-rowerowe: trasa wzdłuż rzeki Rokicianki (Park Skarbków - ogródek Jordanowski - Stawy Goliana - Stawy Walczewskiego), tereny nad rzeką Mrowną (część byłego Parku Lipnera od ulicy zachodniej do ulicy 1 Maja), bulwar Piłsudskiego nad rzeką Mrowną – na odcinku od Bulwaru Sobieskiego do północnych granic Grodziska Mazowieckiego. Oprócz funkcji rekreacyjnej i komunikacyjnej ciągi te pełnić będą funkcję ekologicznych korytarzy migracyjnych, ostoi dla wylęgu i bytowania ptaków, drobnych ssaków, gadów i płazów. Dokonana rewitalizacja Stawów Goliana wpisuje się w projekt ciągu pieszego nad rzeką Rokicianką łączącego stawy z parkiem im. Hr. Skarbków. Ważnym dla mieszkańców miasta terenem rekreacyjnym są również Stawy Walczewskiego – aby jednak mogły one realizować cele rekreacyjno-sportowe miejskiej przestrzeni publicznej muszą one zostać poddane gruntownej przebudowie.

Dla podniesienia standardów życia mieszkańców miasta niezbędna jest również poprawa jakości przestrzeni publicznej, zarówno w zakresie zieleni miejskiej w centrum miasta, jak też poza nim. Dotyczy to zwłaszcza działań w zakresie poprawy ładu przestrzennego terenów miejskich zlokalizowanych w kompleksach zabudowy mieszkaniowo-usługowej osiedli miejskich oddalonych od centrum miasta. Na obszarach zabudowy jednorodzinnej oraz wielko mieszkaniowej konieczne jest stworzenie przestrzeni o funkcjach społecznych i rekreacyjno-sportowych. Jest to możliwe do realizacji poprzez odpowiednie zagospodarowanie nieużytków i istniejących terenów zieleni. W zależności od potrzeb zidentyfikowanych na danym terenie, w ramach inwestycji przewidywana jest budowa placów zabaw dla dzieci, boisk, skwerów zieleni, siłowni zewnętrznych, ścieżek dla rowerów, zagospodarowanie elementami zieleni i małej architektury.

7. SFERA GOSPODARCZA

7.1. Struktura podstawowych branż gospodarki

W Grodzisku Mazowieckim w 2014 roku było zarejestrowanych 4.096 podmiotów gospodarczych (77 publicznych i 4.019 prywatnych). Uwzględniając grupy rodzajów działalności PKD zauważyć można niewielki udział podmiotów z obszaru rolnictwa, leśnictwa łowiectwa i rybactwa (w 2014 roku – 0,4%) oraz przemysłu i budownictwa (w 2014 roku – 20,0%). Widoczna jest przy tym tendencja spadkowa podmiotów funkcjonujących w tym ostatnim dziale – w roku 2010 stanowiły one 21,8% ogólnej liczby podmiotów, w roku 2014 – już o 1,8 punktu procentowego mniej. Wskazuje to na kierunek rozwoju gospodarczego miasta kierunku ośrodka usługowego.

Tabela 7. Podmioty gospodarcze według grup rodzajów działalności PKD 2007

Grupy rodzajów działalności	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	3778	3803	3922	4005	4019
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	22	19	20	21	16
przemysł i budownictwo	822	805	803	805	804
pozostała działalność	2934	2979	3099	3179	3199

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Liczba podmiotów rejestrowanych w systemie REGON w okresie 2011-2014 średniorocznie rosła o ponad 60 podmiotów. W zdecydowanej większości były to podmioty prywatne, co świadczyć może o utrzymującej się przedsiębiorczości mieszkańców miasta. Branżą dominującą w analizowanym okresie były podmioty z sekcji G – podmioty zajmujące się handlem detalicznym i hurtowym oraz naprawą pojazdów (z wyłączeniem motocykli) – w roku 2014 stanowiły one 25,9% wszystkich zarejestrowanych w systemie podmiotów. Zauważyć jednak należy, iż liczba podmiotów w tej sekcji jest dość stabilna, co może świadczyć o nasyceniu rynku tego typu usługami. Pozostałe branże reprezentowane były przez znacznie mniej podmiotów, przy czym udział ok. 10% miała sekcja C (przetwórstwo przemysłowe), sekcja M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) oraz sekcja F (budownictwo). W tym ostatnim przypadku widoczna jest wyraźna tendencja spadkowa i zmniejszenie liczby zarejestrowanych podmiotów. Relatywnie wysoki (ok. 6%) był również

udział sekcji T (transport i gospodarka magazynowa), sekcja Q (opieka zdrowotna i pomoc społeczna) oraz sekcja S (pozostała działalność usługowa – wraz z sekcją T - Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby świadczące usługi na własne potrzeby). W Grodzisku Mazowieckim w 2014 roku zarejestrowało się 315 prywatnych podmiotów gospodarczych. Najczęściej pojawiającą się sekcją była dominująca na terenie miasta sekcja G. W pozostałych sekcjach zachowane zostały dotychczasowe tendencje.

7.2. Struktura własnościowa podmiotów gospodarczych

W Grodzisku Mazowieckim podobnie jak w całej Polsce, dominują podmioty sektora małych i średnich przedsiębiorstw)

Tabela 8. Podmioty gospodarcze według liczby zatrudnionych

Wielkość zatrudnienia	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	3778	3803	3922	4005	4019
mikroprzedsiębiorstwo 0-9 osób	3620	3634	3779	3858	3874
małe przedsiębiorstwo 10-49 osób	119	130	110	114	112
średnie przedsiębiorstwo 50-249 osób	34	33	27	27	27
duże przedsiębiorstwo 250-999 osób	3	4	4	4	4
100 i więcej	2	2	2	2	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Mikroprzedsiębiorstwa stanowiły w 2014 roku 96,4% podmiotów funkcjonujących na terenie gminy. Przedsiębiorczość mieszkańców miasta rośnie, bowiem przy niezmienionej liczbie przedsiębiorstw dużych zatrudniających co najmniej 250 osób liczba najmniejszych podmiotów zatrudniających maksymalnie 9 osób systematycznie rośnie – od roku 2010 ich udział wzrósł o 0,6 punktu procentowego. W latach 2010-2014 średniorocznie przybywało ponad 63 mikroprzedsiębiorstwa. Zmniejszała się natomiast liczba małych (zatrudnienie 10-49 osób) i średnich przedsiębiorstw (zatrudnienie 50-249 osób). Liczba małych przedsiębiorstw spadła w analizowanym okresie ze 119 do 112, średnich – z 32 do 27 podmiotów.

7.3. Identyfikacja problemów

Grodzisk Mazowiecki jest miastem dynamicznie rozwijającym się i atrakcyjnym dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Sprzyja temu atrakcyjność lokalizacyjna miasta i czynniki zewnętrzne związane z rozwojem strefy zachodniej aglomeracji warszawskiej. Te same czynniki stały się źródłem problemów zidentyfikowanych w sferze rozwoju gospodarczego miasta:

- Niewielka zdolność wpływu na rozwój regionu;
- Brak zakładów badawczych i naukowo-rozwojowych, niski poziom innowacyjności;
- Słaby rozwój instytucji otoczenia biznesu;
- Niewielki zakres współpracy z sąsiednimi gminami;
- Niewykorzystanie potencjału do prowadzenia działalności z zakresu usług turystycznych.
- Niewielkie walory zabytkowe, historyczne i przyrodnicze;

Dotychczasowy rozwój Grodziska Mazowieckiego wynikał głównie z korzystnego położenia względem Warszawy, która jako centrum (rdzeń) aglomeracji warszawskiej przyczyniała się do rozwoju strefy podmiejskiej oraz peryferyjnie położonych terenów wiejskich. Różnorodność warunków tworzonych na terenie miasta, stosunkowo dobra dostępność komunikacyjna oraz atrakcyjność lokalizacyjna powoduje, że miasto jest atrakcyjne dla inwestorów i nowych mieszkańców, stanowiąc dobre miejsce do życia i pracy. Grodzisk Mazowiecki jest miastem o bogatej historii miasta prywatnego i Miasta-Uzdrowiska. Widoczne są ślady świetności miasta, ale zdegradowana substancja mieszkaniowa oraz niezagospodarowane otoczenie zabytkowych kamienic i budynków powoduje, że walory zabytkowe miasta są niewielkie. Podniesienie atrakcyjności możliwe jest dzięki dokonaniu rewaloryzacji zabytkowych kamieniec z XIX i XX wieku, dawnego Zakładu Wodoleczniczego dr Bojańskiego przy ulicy Kilińskiego w Grodzisku Mazowieckim (obecnie siedziby SP Nr 1) oraz zabytkowych budynków wraz z towarzyszącymi im ogrodami, m. in. przy ulicy Traugutta i ulicy Bałtyckiej oraz powojenne budynki zlokalizowane w centrum miasta oraz w jego części północnej. Rewaloryzacja wskazanych zabytków pozwoliłaby na podniesienie efektywności usług publicznych gminy.

8. SFERA SPOŁECZNA

8.1. Rozwój demograficzny miasta

Liczba ludności jest podstawowym miernikiem, który nie tylko określa wielkość miasta, ale wskazuje również na jego rangę w systemie osadniczym. W analizowanym okresie nadal widoczna jest atrakcyjność miasta, a liczba ludności sukcesywnie rośnie. W roku 2014 na terenie miasta mieszkało 29.988 osób – o 2,4% więcej niż w roku 2010. Średniorocznie ludność miasta rosła o ponad 175 osób. Przez cały okres więcej było kobiet niż mężczyzn, przy czym dynamika zmian nieco szybsza była u kobiet – o ile w roku 2010 na 100 mężczyzn przypadało 114 kobiet, to w roku 2014 wskaźnik nieznacznie wzrósł do poziomu 114,5

Dla rozwoju miasta i kierunków podejmowanych inwestycji istotne znaczenie ma struktura mieszkańców według ekonomicznych grup wiekowych oraz poziom obciążenia demograficznego. W Grodzisku Mazowieckim widoczny jest proces starzenia się społeczeństwa. W okresie 2010-2015 zmniejszył się udział osób w wieku produkcyjnym – z 63,1% na początku okresu do 60,8% na jego końcu. W tym samym czasie rósł udział dwóch pozostałych grup wiekowych, przy czym dynamika zmian znacznie wyższa jest w przypadku osób w wieku poprodukcyjnym niż przedprodukcyjnym. W roku 2010 dzieci i młodzież stanowili 19,2% ogółu ludności miasta, a osoby starsze – 17,7%. Oznacza to różnicę 1,5 punktu procentowego. W ciągu kolejnych lat udział obydwu grup rósł, przy czym odsetek dzieci osiągnął wielkość 19,8% (wzrost zaledwie o 0,6 punktu procentowego), a osób starszych – 19,4% (wzrost o 1,7 punktu procentowego). Jest to tendencja niekorzystna i musi zostać uwzględniona w planach strategicznych dotyczących zagospodarowania miasta. Konieczne jest bowiem uwzględnienie potrzeb coraz liczniejszej grupy osób w wieku poprodukcyjnym.

Wskazane tendencje znajdują bezpośrednie odzwierciedlenie we wskaźnikach obciążenia demograficznego:

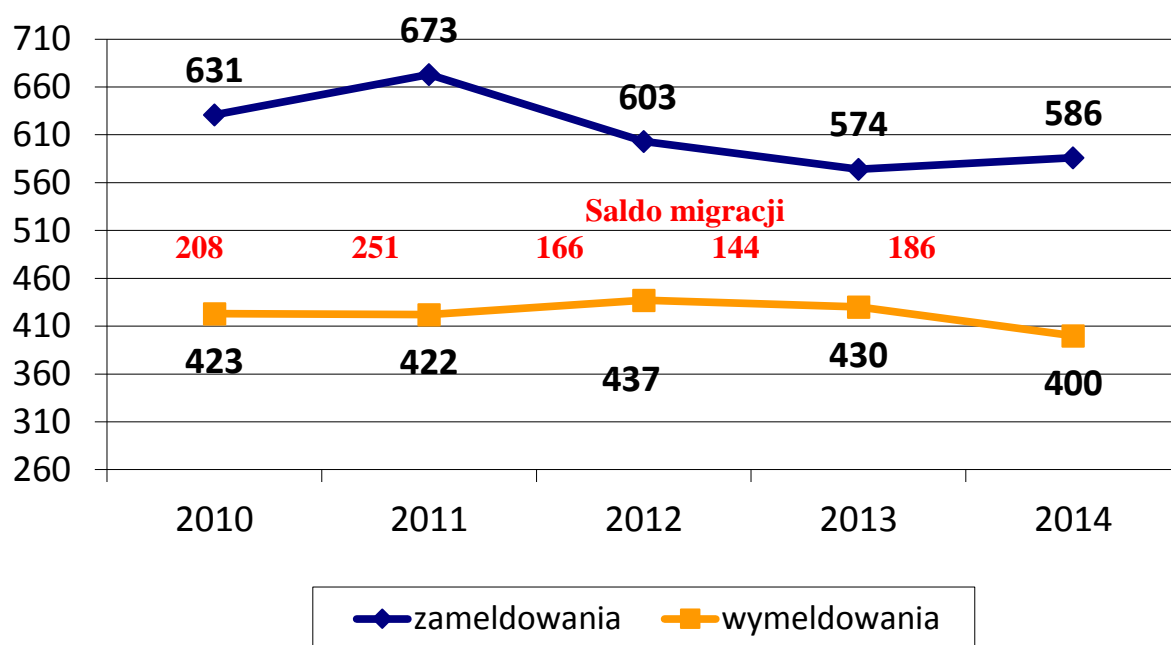
- ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym – w roku 2010 na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 58,4 osoby w wieku nieprodukcyjnym, w roku 2014 było to już ponad 6 osób więcej (64,5osoby),
- ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym – na 100 dzieci w roku 2010 przypadało 92,1 osoby starszej. W ciągu kolejnych czterech lat

liczba ta wzrosła do 97,8 osoby, co oznacza, że w populacja osób w wieku poprodukcyjnym rośnie znacznie szybciej niż osób w wieku przedprodukcyjnym,

- ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym – na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało w 2010 roku 28 osób starszych oraz 30,4 dzieci i młodzieży. W roku 2014 obciążenie to niemal się wyrównało, bowiem było to już 31,9 osoby starszej i 32,6 dzieci.

Przyrost naturalny w ograniczonym stopniu wpływa na stan i strukturę ludności Grodziska Mazowieckiego. Znacznie większy wpływ mają migracje.

Rysunek 3. Migracje ludności na pobyt stały w latach 2008-2012

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS, 2013.

Grodzisk Mazowiecki jest miastem atrakcyjnym z osiedleńczego punktu widzenia. Rozwój i „otwarcie się” miasta oraz ciągły proces dostosowywania się do nowych warunków otoczenia pozytywnie wpływa na zmiany w liczbie ludności. Oznacza to jednak, że dalszy rozwój miasta zależy od podniesienia lub co najmniej utrzymania istniejącego poziomu jego atrakcyjności, warunkujących napływ nowych mieszkańców. Problemem dla Grodziska Mazowieckiego okazać się może, że miasto stanie się celem migracji osób starszych – mieszkańców Warszawy wyjeżdżających z miasta w poszukiwaniu nowego miejsca do zamieszkania na emeryturze. W takim przypadku dla miasta oznaczać to może przyspieszenie procesu starzenia się społeczeństwa.

8.2. Kapitał społeczny – organizacje pozarządowe

Od 1 stycznia 2004r. zasady współpracy Gmin z Organizacjami Pozarządowymi regulują przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Grodzisk Mazowiecki od początku obowiązywania ustawy – a więc już od 10 lat - realizuje zawarte w niej uregulowania:

- konsultując każdorazowo, z działającymi na terenie naszej gminy organizacjami pozarządowymi, projekty rocznych Programów współpracy gminy Grodzisk Mazowiecki z organizacjami pozarządowymi;
- uchwalając roczne Programy współpracy;
- udostępniając własną stronę internetową do bezpłatnego publikowania informacji o działaniach poszczególnych organizacji społecznych;
- umożliwiając organizacjom korzystanie z lokali i obiektów komunalnych w celu prowadzenia działań statutowych;
- zlecając realizację zadań publicznych w drodze konkursu ofert wraz z udzielaniem przez gminę dotacji;
- przedstawiając do konsultacji organizacjom pozarządowym projekty aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
- realizując wspólne przedsięwzięcia.

Burmistrz każdego roku przedkłada Radzie Miejskiej szczegółowe sprawozdania z realizacji „Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi” w roku poprzednim. Władze Miasta, dostrzegając potencjał i możliwości organizacji pozarządowych, dążą do zacieśnienia trwającej od kilku lat współpracy. Na drodze konsultacji społecznych opracowywane są „Programy Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi” na każdy rok budżetowy, które wprowadzają jasne i czytelne rozwiązania, włączające Organizacje w system demokracji lokalnej oraz regulują zasady partnerskiej współpracy pomiędzy Gminą Grodzisk Mazowiecki a organizacjami pozarządowymi. Programy określają również priorytetowe obszary tej współpracy. Rokrocznie gmina powierza wykonywanie wielu zadań publicznych organizacjom pozarządowym w drodze otwartych konkursów ofert.

Mieszkańcy Grodziska Mazowieckiego wykazują dużą aktywność społeczną. W gminie zarejestrowane są organizacje zajmujące się różnymi obszarami działalności. Są to zatem fundacje, kluby sportowe w formie stowarzyszenia, jednostki terenowe stowarzyszeń ogólnopolskich, stowarzyszenia działające na rzecz lokalnej społeczności (bezpieczeństwo,

przeciwdziałanie patologiom, przedsiębiorczość, edukacja). Liczba organizacji pozarządowych rośnie – począwszy od 2009r. średnio rocznie przybywały 4 nowe stowarzyszenia bądź fundacje. Również kwoty z budżetu gminy, przeznaczone na dotacje dla organizacji realizujących zadania gminne, wzrastają z każdym rokiem. W 2014r. gmina Grodzisk Mazowiecki przeznaczyła na ten cel 2.500.000 zł (w 2013r. – 2.300.000zł, w 2012r. – 2.000.000zł, w 2011r. – 1.700.00zł). Miasto w drodze otwartych konkursów ofert zleca rocznie ok. trzydziestu organizacjom pozarządowym realizację 33 – 36 zadań publicznych. Jak wynika ze sprawozdań z realizacji zadań publicznych, przedkładanych przez organizacje pozarządowe bezpośrednimi odbiorcami tych działań jest ponad 6.500 mieszkańców gminy, a liczba osób je realizujących ze strony organizacji pozarządowych to ok. 300 osób. Poza bezpośrednimi odbiorcami udział w wielu zadaniach biorą również członkowie ich rodzin i opiekunowie.

8.3. Przestępczość

Jednym z głównych kryteriów wskazania obszarów podlegających rewitalizacji, szczególnie obszarów miejskich, jest występowanie na tych obszarach zjawisk patologicznych oraz o charakterze przestępczym. W celu określenia takich obszarów problemowych wzięto pod uwagę dane gromadzone przez jednostki dbające o utrzymanie porządku w mieście oraz dane dotyczące intensywności korzystania z różnych form opieki społecznej.

Z informacji otrzymanych od Komendy Straży Miejskiej wynika, że społeczeństwo Grodziska Mazowieckiego do czynników stanowiących największe zagrożenie dla bezpieczeństwa mieszkańców zalicza:

- chuligaństwo nieletnich;
- przestępstwa;
- narkomanię;
- alkoholizm;
- brak pracy;
- spożywanie alkoholu w miejscach publicznych;
- wykroczenia w ruchu drogowym;

Straż Miejska realizując ustawowe zadania i analizując czynniki stanowiące największe zagrożenie dla bezpieczeństwa mieszkańców, w codziennej służbie koncentruje swoje działania na:

- nadzorze nad punktami handlującymi alkoholem oraz patrolowaniu rejonów przyległych gdzie gromadzi się element pijacki, chuligański i przestępczy,
- prewencyjnym zabezpieczeniu szkół, wspólnie z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji pod kątem handlu narkotykami wśród dzieci i młodzieży,
- patrolowaniu rejonów zagrożonych działalnością przestępczą i wybrykami chuligańskimi:
 - dworce: WKD, ulica Radońska i PKP, ulica 1 Maja,
 - przystanki komunikacji PKS,
 - park Skarbków, gdzie na podstawie statystyk policji notowane są przypadki pobić, kradzieży, wymuszeń drobnych kwot pieniężnych, telefonów komórkowych na szkodę uczniów, dewastacje ławek i koszy na śmieci,
- systematycznym patrolowaniu ciągu pieszego ulic 11-go Listopada, Placu Wolności i Placu im. Króla Zygmunta Starego, gdzie ograniczony jest ruch pojazdów samochodowych oraz gromadzi się element pijacki i chuligański.
- realizowaniu zadań wynikających z programu „Bezpieczne Miasto” ze szczególnym, uwzględnieniem bezpiecznej drogi do szkoły i zakładu pracy,
- w zakresie stanu sanitarno – porządkowego i ochrony środowiska Straż Miejska współpracuje z pracownikami Samodzielnego Stanowiska ds. Ochrony Środowiska w zakresie wymiany informacji pod kątem:
 - ujawniania i likwidowania nielegalnych wysypisk śmieci,
 - wylewania nieczystości płynnych w miejscach do tego nie przeznaczonych,
 - spalania odpadów bytowych na posesjach,
 - wycinania drzew oraz innych zjawisk szkodliwych dla środowiska naturalnego,
- w zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym:

- współpraca z Wydziałem Komunikacji Starostwa Powiatu Grodziskiego w zakresie organizacji ruchu drogowego,
 - wymiana informacji z podmiotami odpowiedzialnymi za stan techniczny dróg i znaków drogowych,
 - kontrola legalności zajęcia pasa drogowego przez wykonawców robót.
- w zakresie przestrzegania przepisów sanitarnych, legalności handlu i porządku na przyległych ulicach dwa razy w tygodniu prowadzone są działania na targowiskach,
 - kontrolowaniu pod względem sanitarno – porządkowym punktów sprzedaży napojów alkoholowych. W tym zakresie prowadzona jest współpraca z Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pod kątem przestrzegania przepisów określonych w Ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciw działaniu alkoholizmowi,
 - zabezpieczaniu imprez masowych i uroczystości okolicznościowych odbywających się na terenie miasta i gminy.

Funkcjonariusze Straży Miejskiej biorą udział w pracach organów przedstawicielskich niektórych instytucji z terenu Grodziska Mazowieckiego. Pomaga to we wzajemnej komunikacji i w wielu przypadkach powoduje szybsze, a co za tym idzie skuteczne podejmowanie działań w zgłoszonych problemach. Do istotnych elementów mających wpływ na stan bezpieczeństwa lokalnego należy także współpraca Straży Miejskiej z Komendą Powiatową Policji w Grodzisku Mazowieckim. W 2013 roku Policja odnotowała 5.319 interwencji, w tym 40 dotyczących narkotyków (w stosunku do 2011r. wzrost o 17 interwencji).

Na terenie miasta działa Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która w 2014 roku realizowała następujące zadania⁶:

1. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego:

⁶ Na podstawie: Sprawozdania Głównego specjalisty ds. uzależnień Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z realizacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych w roku 2014

- prowadzono 294 sprawy, zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (w 2013 roku – 239, w 2012 roku – 208).
 - rozpatrzono 109 nowych wniosków zgłoszonych do Komisji o zastosowanie obowiązku leczenia w zakładzie leczenia odwykowego wobec osoby uzależnionej (w 2013 roku – 66, w 2012 – 66).
 - skierowano 64 osoby na badanie do biegłych sądowych: specjaliści psychoterapii uzależnień i psychiatry (w 2013 roku – 71, w 2012 roku – 72),
 - sfinansowano opinie biegłych na zlecenie Sądu –biegli sądowi wydali w sumie 44 opinie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Na sporządzenie 20 opinii wydano kwotę 8390,12; na sporządzenie 24 opinii na zlecenie Gminnej Komisji RPA wydano kwotę 7.200 złotych. Na sporządzenie w 2014 roku - 44 opinii przez biegłych sądowych wydano ogółem kwotę 17390,12 złotych (w tym 45 opłat sądowych za wpis do sprawy, po 40 złotych każda na łączną kwotę – 1800 złotych). Na sporządzenie w 2014 roku opinii przez biegłych wydano kwotę 11 968,86 złotych (biegli + opłaty sądowe), w 2012 roku – 18 603,72 złotych.
 - wnioskowano do Sądu Rejonowego w Grodzisku Mazowieckim o zastosowanie leczenia wobec 48 osób (w 2013 roku wobec – 33, w 2012 roku – 45). Sąd Rodzinny w Grodzisku Mazowieckim zobowiązał do leczenia w ambulatoryjnym lub stacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego 32 osoby (w 2013 roku – 35, w 2012 roku – 45).
2. Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków sprzedaży napojów alkoholowych – w 2014 roku dokonano 4 kontroli składanych przez sprzedawców oświadczeń o wartości sprzedaży poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych za 2014 rok (w 2013 roku dokonano kontroli w 7 punktach sprzedaży alkoholu). Osoby kontrolujące nie stwierdziły nieprawidłowości w zakresie zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż alkoholu.
3. Opiniowanie wniosków o zezwolenie na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży – w 2014 roku wydano 51 postanowień (w 2013 roku – 38, a w 2012 roku - 42) dotyczących zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałą nr 649/2013 Rady Miejskiej w Grodzisku Mazowieckim z dnia 27 listopada 2013 roku w sprawie ustalenia

liczby punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia w miejscu, jak i poza miejscem sprzedaży oraz zasad usytuowania na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

4. Inicjowanie zadań profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w gminie Grodzisk Mazowiecki
5. Wspomaganie działań instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych. Członkowie Komisji brali udział w 96 spotkaniach 57 grup roboczych (w 2013 roku – w spotkaniach 35 grup, w 2012 roku – 27 grup), których zadaniem było opracowanie i realizacja planu pomocy rodzinie, w której występuje problem przemocy.

Od 2005 roku pracę służb odpowiedzialnych za porządek i bezpieczeństwo publiczne na terenie miasta wspomaga system monitoringu na terenie dworca PKP przy ul. 1-go Maja 4 w Grodzisku Mazowieckim. I etap monitoringu obejmował zainstalowanie 8 punktów z kamerami. Na terenie objętym systemem monitoringu zauważa się mniej rozbojów. Dzięki rejestracji kamer wzrosła też wykrywalność przestępstw na monitorowanym obszarze.

8.4. Opieka społeczna

W Grodzisku Mazowieckim wzrasta liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia. Największa kwota świadczeń z pomocy społecznej wypłacana jest na takie działania jak:

- wydatki na świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego,
- zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie społeczne (w rozdziale 85214). Są to również wydatki na takie zadania jak: koszty domów pomocy społecznej, zasiłki i dożywianie.
- dodatki mieszkaniowe,
- usługi opiekuńcze,
- składki zdrowotne,
- różna działalność, w której mieści się dotacja na realizację programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz stypendia socjalne dla uczniów.

Tabela 9. Korzystający z pomocy i wsparcia

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Liczba osób	1.567	1.643	1.866	1.634
Liczba rodzin	1.175	1.218	1.373	1.244
Liczba osób w rodzinach	2.385	2.428	2.878	2.504

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej.

W 2014 roku świadczenia przyznano 1634 osobom (w roku 2013 – 1866). Natomiast rzeczywista ilość rodzin objętych pomocą wyniosła 1244 (w 2013 – 1373). W rodzinach tych funkcjonowało 2504 osób, co stanowi ok. 5,9 % ogólnej liczby ludności gminy. Najbardziej liczną grupę stanowią jednoosobowe gospodarstwa domowe (685). W roku 2014 ze wsparcia pomocy społecznej korzystało 421 rodzin mających na utrzymaniu dzieci, wśród których najwięcej jest rodzin z jednym dzieckiem (171 rodzin) oraz z dwojgiem (136 rodzin). Głównymi powodami udzielenia pomocy i wsparcia są:

- długotrwała lub ciężka choroba (660 rodzin w 2014 roku i 906 rodzin rok wcześniej),
- ubóstwo (767 rodzin w 2014 roku i 849 rodzin w roku 2013). Świadczeniobiorcy nie mają własnych dochodów lub są one na poziomie minimalnym (najczęściej tylko świadczenia rodzinne),
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - 260 rodzin w 2014 roku,
- bezrobocie (503 rodziny w roku 2014 i 613 rodzin rok wcześniej). Większość bezrobotnych nie posiada żadnego przygotowania zawodowego. Część z nich nie ukończyła nawet szkoły podstawowej, co znacznie utrudnia podjęcie zatrudnienia.
- niepełnosprawność (513 rodzin w 2014 roku i 533 rodziny rok wcześniej).

Pojawiające się na terenie miasta problemy wytyczają najważniejsze kierunki dalszych działań, w tym:

- rozszerzenie specjalistycznego poradnictwa, zwłaszcza rodzinnego,
- rozwijanie form aktywizacji i integracji osób bezrobotnych,
- zintensyfikowanie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci,
- stworzenie warunków rozwoju grup samopomocowych,
- intensyfikacja pracy socjalnej z rodzinami w których doszło do odebrania dzieci.

Z dokonanej w OPS diagnozy sytuacji osób korzystających z pomocy wynika, że prowadzona przez Ośrodek praca socjalna musi być wspierana przez specjalistów z innych dziedzin. Równie ważna jest działalność pobudzająca aktywność osób wymagających wsparcia. Od 2011 przy OPS działa Punkt Informacyjno-Konsultacyjny. Dyżurują w nim specjaliści z zakresu prawa, psychologii, terapii uzależnień, psychoterapii. Usługi Punktu spotkały się z ogromnym zainteresowaniem wśród mieszkańców Gminy. Mają też wielkie znaczenie dla poprawy skuteczności służb pomocy społecznej. Pomoc specjalistów uzupełnia pracę socjalną. Specjaliści wspierają pracowników socjalnych w rozwiązywaniu wyjątkowo trudnych przypadków. OPS współpracuje z licznymi instytucjami i organizacjami, działającymi na terenie gminy – w tym. m.in. z Sądem Rejonowym w Grodzisku Mazowieckim i jego kuratorami, z Policją oraz Strażą Miejską, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, z Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ze Szpitalem Zachodnim w Grodzisku Mazowieckim oraz innymi placówkami medycznymi z terenu gminy. Współpraca podejmowana jest również z Powiatowym Urzędem Pracy oraz Gminnym Centrum Informacji w Grodzisku Mazowieckim – w ramach współpracy realizowany jest program prac społecznie-użytecznych. Poza tym Ośrodek współdziała także z organizacjami pozarządowymi: Związkiem Dużych Rodzin 3+, PCK, Caritasem, TPD, ZHP, klubami sportowymi i stowarzyszeniami.

8.5. Bezrobocie

Poziom bezrobocia utrzymuje się na obszarze gminy Grodzisk Mazowiecki na relatywnie niskim poziomie. Niestety nie jest możliwe ustalenie danych tylko dla obszaru miasta, bowiem prowadzona statystyka dotyczy całej gminy.

Liczba osób pozostających bez pracy w latach 2010-2014 pozostaje na relatywnie stałym poziomie (ze wzrostem w latach 2012-13) – w końcu analizowanego okresu liczba zarejestrowanych bezrobotnych była zaledwie o 12 osób wyższa niż na początku okresu. Widoczna jest natomiast rosnąca liczba osób długotrwale bezrobotnych – o ile w roku 2010 bez pracy powyżej 12 miesięcy pozostawało 269 osób (czyli 25,3% wszystkich bezrobotnych), to w roku 2014 było to już 466 osób (43,3% ogółu osób pozostających bez pracy). Podobny problem dotyczy osób powyżej 50 roku życia – wzrost z 24,7% do 33,9% ogółu bezrobotnych. Nieznacznie pogorszyła się również sytuacja kobiet na rynku pracy –

w roku 2010 stanowiły one połowę osób bezrobotnych, podczas gdy w roku 2014 stanowiły 53,3% osób zarejestrowanych jako bezrobotne w Powiatowym Urzędzie Pracy. Pozytywne trend widoczny jest natomiast w przypadku osób młodych – do 25 roku życia.

Tabela 10. Podstawowe dane na temat poziomu bezrobocia

Rok	Liczba bezrobotnych		liczba bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy			
	ogółem	kobiety	ogółem	do 25 roku życia	powyżej 50 roku życia	długotrwale bezrobotni
2010	1064	533	742	210	263	269
2011	1096	545	925	164	327	331
2012	1276	643	1066	243	348	386
2013	1288	673	1087	180	425	453
2014	1076	574	851	131	365	466

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdanie z MPiPS-01 o rynku pracy

Problemem gminnego rynku pracy są trudności ze znalezieniem pracy przez osoby o tych samych zawodach. Według corocznie sporządzanego przez PUP Rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie grodziskim do takich zawodów należy sprzedawca, ślusarz, fryzjer oraz technik ekonomista i technik mechanik. W tych grupach nie tylko zarejestrowanych jest najwięcej osób, ale generują one również długotrwale bezrobocie ze względu na brak ofert pracy. Problemem grodziskiego rynku pracy jest przy tym lokalny system szkolnictwa i niedostosowane do potrzeb rynku pracy kierunki kształcenia zawodowego. Szkoły średnie zlokalizowane w Grodzisku Mazowieckim generują bezrobocie w takich zawodach jak sprzedawcy sklepowi (ekspedienty), fryzjerzy oraz kucharze (według ewidencji PUP). Zapotrzebowania na takie zawody nie ma również na regionalnym rynku pracy.

Wraz z rozwojem życia społecznego powstały również mechanizmy społeczne i kulturowe sprzyjające wykluczeniu jednostek, tj. stawianiem ich poza nawiasem życia społecznego. Zjawisko to ujawniło się w postaci marginalizacji, polaryzacji życia społecznego, bezrobocia, ubóstwa i bezdomności. Proces wykluczenia zachodzi w sposób dynamiczny, a niekorzystne sytuacje, np. brak pracy, powodujący pierwotnie wykluczenie z rynku pracy, może stać się przyczyną kolejnych trudności i głębokiego wykluczenia społecznego, obejmującego ochronę zdrowia, edukację, życie polityczne i społeczne.

8.6. Oświata i wychowanie

Gmina jest organem prowadzącym dla funkcjonujących na jej terenie publicznych przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjalnych, a także prowadzi ewidencję niepublicznych placówek oświatowych. Od 2011 roku Gmina prowadzi także rejestr żłobków i klubów dziecięcych. Chociaż obszarem zainteresowania jest miasto, zasadne jest dokonanie charakterystyki placówek prowadzonych przez gminę – mieszkańcy mogą bowiem korzystać z usług wszystkich placówek na terenie gminy, a szkoły zlokalizowane na terenie miasta świadczą swoje usługi mieszkańcom wsi. W roku szkolnym 2013/2014 działalność edukacyjną prowadziło 14 placówek publicznych (4 przedszkola, 7 szkół podstawowych i 3 gimnazja) oraz 18 placówek niepublicznych (2 szkoły podstawowe, 16 placówek przedszkolnych). W szkołach tych funkcjonowało łącznie 11 oddziałów integracyjnych. W roku szkolnym 2013/2014 w placówkach publicznych opieką objęto 5.389 dzieci (w tym 1.320 opieką przedszkolną, 2.850 dzieci w szkołach podstawowych oraz 1.219 w gimnazjach), kolejne 931 osób znalazło swoje miejsce w placówkach niepublicznych (808 w placówkach przedszkolnych i 123 w szkołach). Przedszkolne placówki publiczne to 4 przedszkola i 5 punktów przedszkolnych (łącznie 793 dzieci), oddziały „0” przy szkołach podstawowych (527 dzieci). Ofertę publiczną uzupełniają placówki niepubliczne, w tym 13 przedszkoli, 2 punkty przedszkolne i 1 zespół wychowania przedszkolnego (łącznie 791 miejsc) oraz oddział „0” przy szkole podstawowej (17 dzieci). Uwarunkowania demograficzne oraz reforma systemu edukacji (obniżenie wieku szkolnego) wymagały podjęcia decyzji w sprawie zmian w infrastrukturze edukacyjnej. W 2011 roku wybudowano nowe przedszkole przy ul. Górnej, a w 2012r. nową szkołę podstawową w miejscowości Książenice. W latach 2014-2015 nastąpiła rozbudowa Szkoły podstawowej nr 1. Stale rosnąca liczba dzieci w wieku szkolnym wskazuje na konieczność dalszej rozbudowy bazy lokalowej placówek oświatowych.

Rozwój każdej jednostki terytorialnej uwarunkowany jest wieloma czynnikami. Jednym z nich jest posiadanie na terenie miasta odpowiednich warunków w postaci rozwiniętych szkół ponadgimnazjalnych i wyższych, które pozwalają kształtować i rozwijać poziom edukacyjno-kulturalnego przygotowania. Rozwój nowoczesnych dziedzin przemysłu i usług wymaga zmian w szkolnictwie, wzrostu udziału kadr ze średnim i wyższym wykształceniem oraz ograniczenia dotychczasowych i rozwinięcia nowych kierunków kształcenia. Dla rozwoju lokalnego ważne jest również kształcenie zawodowe, ponieważ

absolwenci tych szkół z jednej strony posiadają kwalifikacje niezbędne do pracy w wielu rozwijających się branżach usługowych, a z drugiej mają możliwość kontynuowania nauki na studiach wyższych. Grodzisk Mazowiecki ma bogate tradycje w dziedzinie szkolnictwa zawodowego, zwłaszcza w dziedzinie kształcenia mechaników samochodowych. Grodziskie szkolnictwo średnie opiera się o 3 zespoły szkół Zespół Szkół nr 1 (Technikum Gastronomiczne i Liceum Ogólnokształcące), Zespół Szkół Technicznych i Licealnych nr 2 (Technikum Samochodowe, Licea Profilowane oraz Zasadnicze Szkoły Zawodowe) oraz Centrum Kształcenia Praktycznego. W 2014 roku zawód zdobywało 270 uczniów Szkół zawodowych i 737 uczniów techników. W liceach ogólnokształcących o różnym profilu uczyło się 818 uczniów. Szkoły średnie działające w Grodzisku Mazowieckim kształcą profesjonalistów w dziedzinach mechaniki, mechaniki samochodowej, gastronomii, hotelarstwa i krawiectwa oraz przygotowują do egzaminów na wyższe uczelnie. Niestety są to zawody, które nie są poszukiwane na lokalnym rynku pracy, co oznacza, że szkoły średnie działające w Grodzisku Mazowieckim w znacznej mierze przyczyniają się do generowania lokalnego bezrobocia. Grodziskie szkoły średnie nie są również konkurencyjne w regionie. Uczniowie grodziskich szkół podstawowych i gimnazjów osiągają wyniki znacznie powyżej przeciętnej dla województwa. Wyniki z egzaminów gimnazjalnych pozwalają absolwentom grodziskich szkół na kontynuowanie nauki w renomowanych liceach. Uczniowie osiągający wynik powyżej przeciętnej wybierają od lat szkoły w Warszawie oraz w Milanówku, Pruszkowie i Komorowie. Dla Grodziska Mazowieckiego charakterystyczną cechą jest wysoki odsetek ludności legitymującej się wykształceniem zasadniczym zawodowym, niski – ogólnym. I mimo, iż pozytywną tendencją jest ciągły wzrost odsetka osób z wykształceniem wyższym, jego poziom kształtuje się od wielu lat poniżej niż uzyskiwany w sąsiednich miastach (niższy jest też od średniej krajowej i średniej dla miast województwa).

W mieście działa również 14 prywatnych szkół języków obcych. Dzieci uczęszczające do Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia im. Tadeusza Bairda mają możliwość nauki gry na: fortepianie, skrzypcach, wiolonczeli, saksofonie i wielu innych instrumentach. Natomiast Publiczne Ognisko Plastyczne im. Jana Skotnickiego udostępnia swoim słuchaczom pracownie: rysunku, malarstwa, interdyscyplinarną (grafika, ceramika, rzeźba w glinie, kolaż), wiedzę o sztuce oraz pracownię fotograficzną.

Na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki funkcjonuje 9 placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, prowadzonych na zlecenie gminy Grodzisk Mazowiecki przez

Mazowiecki Oddział Wojewódzki Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, w których opieką objęto dzieci stwarzające szczególne problemy w wychowaniu, pochodzące przeważnie z rodzin o trudnej sytuacji społecznej. Z pomocy świetlic TPD stale korzysta około 250 wychowanków.

Dodatkowymi formami rozwijania zainteresowań edukacyjnych wśród najstarszych i najmłodszych mieszkańców są: Uniwersytet Trzeciego Wieku i Uniwersytet Dziecięcy prowadzone na zlecenie władz Grodzisk Mazowiecki przez Stowarzyszenie Europa i My.

8.7. Opieka zdrowotna

Na terenie Grodziska Mazowieckiego znajduje się siedem poradni rodzinnych oraz szesnaście poradni specjalistycznych, funkcjonuje trzynaście aptek oraz trzy medyczne laboratoria analityczne. Opieka lekarska sprawowana jest również poprzez prywatne gabinety lekarskie i stomatologiczne.

Obsługę szpitalną w Grodzisku Mazowieckim zapewnia Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Szpital Zachodni im. Jana Pawła II, przy ul. Dalekiej 11, oddany do użytku w 2003 roku. Jest to obiekt w pełni nowoczesny, zapewniający leczenie na europejskim poziomie, o czym świadczy m. in. certyfikat przynależności do Międzynarodowej Sieci Szpitali Promujących Zdrowie. Posiada certyfikaty Systemu Zarządzania Jakością: PN-EN ISO 9001:2000, AQAP 2120:2006, PN-EN ISO14001:2005, a także Certyfikat Akredytacyjny przyznawany przez Centrum Monitorowania Jakości w Krakowie. W Ogólnopolskim Rankingu Bezpieczny Szpital 2013, ogłaszanym przez dziennik Rzeczpospolita, Szpital Zachodni zajął XVIII miejsce wśród wszystkich placówek zapewniających najlepszą opiekę medyczną w Polsce, a I miejsce na Mazowszu.

Za placówki opieki zdrowotnej uważa się również żłobki. Głównym celem żłobków jest zapewnienie opieki nad dziećmi w celu umożliwienia pracy obojgu rodzicom i przyczynianie się przez to do lepszego zaspokojenia potrzeby zabezpieczenia materialnego oraz potrzeb: poczucia użyteczności, uznania, satysfakcji, a także w pewnym stopniu kontaktów społecznych. W Grodzisku Mazowieckim funkcjonowało sześć żłobków prywatnych.

8.8. Turystyka i rekreacja

Ofertę zajęć sportowo-rekreacyjnych oraz rehabilitacyjnych tworzy Ośrodek Sportu i Rekreacji. Jest współorganizatorem licznych imprez sportowych, między innymi: turniejów koszykarskich, siatkarskich oraz piłki nożnej. Współpracował przy organizacji takich imprez jak Międzynarodowy Turniej Halowej Piłki Nożnej oraz Międzynarodowy Turniej Karate Matsushima Cup. W skład OSiR wchodzi następujące obiekty:

- Pływalnia Miejska „Wodnik 2000”;
- Grodziska Hala Sportowa;
- Stadion miejski;
- Skatepark;
- Budynek dawnego kina „Wolność”;
- Tereny sportowe przy Al. Mokronoskich;
- Tereny sportowe przy ul. Nadarzyńskiej.

Pływalnia Miejska „Wodnik 2000” jest największym i jedynym obiektem w powiecie grodziskim, który oferuje kompleksowe usługi z zakresu rekreacji i relaksacji wodnej. Ten nowoczesny obiekt powstał w 2000r. z inicjatywy władz miasta. Z basenu mogą korzystać wszyscy, od niemowląt, po osoby "złotego wieku", dla osób niepełnosprawnych ruchowo są specjalnie przystosowane szatnie, pochylnie, dodatkowe poręcze. Rodzice z dziećmi mogą skorzystać z osobnego pokoju, aby dziecko przebrać i wykonać zabiegi higieniczne. Pływalnia oferuje rozmaite atrakcje: basen rekreacyjny o pow. 140 m² i max głębokości 1.3 m z biczami wodnymi, fontanną i podwodnymi gejzerami, wanna jacuzzi do masażu wodnego, zjeżdżalnia o wys. 7 m i długości zjazdu 65 m i sportowy basen sześciotorowy, długości 25 m, głębokości max 1.80 m. min. 1.30 m. Pływającym można się przyglądać z widowni umieszczonej na piętrze, połączonej z kawiarenką. Najmłodsi goście mają do dyspozycji brodzik o powierzchni 29 m² i max głębokości 0.40 m. Oprócz kąpieli można skorzystać urządzeń do hydroterapii, jacuzzi, sauny. Oferta obejmuje również dodatkowe zajęcia jak: indywidualną i grupową naukę pływania dla dzieci i dorosłych, aqua aerobic (trening muzyczno - ruchowy w wodzie), pływanie i gimnastykę korekcyjną dla dzieci oraz zajęcia dla dorosłych z problemami zdrowotnymi, uzupełniające rehabilitację, masaż manualny, kursy ratowników, pletwonurków, imprezy pływackie i rekreacyjne, wycieczki szkolne oraz imprezy urodzinowe dla dzieci. Z pływalni korzysta miesięcznie ponad 1000 dzieci ze szkół

podstawowych i średnich z Grodziska i okolic. W soboty i niedziele basen obsługuje ponad 1000 osób dziennie. Przed budynkiem basenu znajduje się parking na kilkaset miejsc.

Grodziska Hala Sportowa to nowoczesny obiekt sportowy, który służy mieszkańcom Grodziska od 1997r. Sala o powierzchni 1.250 m² z widownią na 400-600 osób, mała sala treningowa (ok. 80m²), na której odbywają się zajęcia areobiku, korektywy, tenisa stołowego, sporty walki itp., na gości czekają również siłownia, solarium oraz studio odnowy biologicznej.

Korty tenisowe zostały oddane do użytku w lipcu 2005 roku. Od dnia 1 listopada 2009 Ośrodek Sportu i Rekreacji przekazał w 10 – letnią dzierżawę korty tenisowe prywatnej firmie SKY NET Sp. z o.o., która ma w planach przeprowadzenie gruntownej rewitalizacji obiektu i rozpoczęcie przebudowy w celu zwiększenia oferty sportowo – rekreacyjnej na terenie Gminy. Po gruntownej modernizacji, jakiej zostały poddane, obiekt zyskał nowy wygląd. Do dyspozycji są 4 korty tenisowe, w tym: dwa korty do tenisa ziemnego zadane membraną PCV (1.300 m² w całości klimatyzowane), dwa korty otwarte (950 m² ceglane) oraz ścianka treningowa do ćwiczeń.

Tereny przy ul. Nadarzyńskiej to głównie obiekty i urządzenia sportowo – rekreacyjne – boisko wielofunkcyjne „Orlik 2012” wraz z szatniami i zapleczem socjalnym (oddany do użytku na początku 2010 roku) oraz 3 boiska piaszczyste do piłki siatkowej.

W Grodzisku Mazowieckim istnieje sieć ścieżek rowerowych o długości ok. 20 km, które nie tylko dają komfort i bezpieczeństwo poruszania się na rowerze ale też są ważnym elementem rekreacji w podwarszawskiej miejscowości. Pierwsza ścieżka na terenie gminy pojawiła się około 10 lat temu, na odcinku Grodzisk Mazowiecki- Milanówek. Kolejne budowane były także przy okazji remontów dróg, w następnych miejscach. Jedna w kierunku Błonia, kolejna z Grodziska Mazowieckiego do Radziejowic, kolejna łączy Adamowiznę z Odranowolą, jest też ścieżka w kierunku Żyrardowa, w planach połączenie ścieżki z gminą Jaktorów. Plany samorządowe dotyczą także inwestycji w kierunku Opyp i Książenic, z Grodziska Mazowieckiego w kierunku Józefiny i z Grodziska Mazowieckiego do Izdebnia. Celem jest wyposażenie wszystkich dróg w ścieżki rowerowe, ponieważ wiele osób codziennie w okresie wiosenno- letnim rezygnuje z samochodowego transportu właśnie na rzecz jednoślada. Coraz częściej rower wykorzystywany jest w rekreacji, poprzez weekendowe wyjazdy za miasto.

8.9. Identyfikacja problemów

Grodzisk Mazowiecki dotykają problemy o charakterze demograficzno-społecznym. Do najważniejszych z nich zaliczono:

- Niekorzystna struktura wiekowa – proces starzenia się mieszkańców;
- Mało rozwinięte poczucie więzi społecznych, wynikające m.in. z dużej liczby nowych mieszkańców;
- Mała aktywność organizacji pozarządowych mimo ich dużej liczby;
- Zubożenie części mieszkańców i utrwalanie się obszarów ubóstwa w centrum miasta;
- Występowanie patologii społecznych;
- Utrzymujące się bezrobocie (niskie kwalifikacje zasobów ludzkich).

Ekspansja gospodarcza miasta (której następstwem jest coraz mniejszy obszar ogólnie dostępnych obszarów zielonych) wpływa na intensyfikację zagospodarowania terenów miejskich, a rozwój demograficzny miasta zwiększa zanieczyszczenie środowiska oraz obciążenie posiadanych na terenie miasta sieci i obiektów użyteczności publicznej. Wydaje się również, że aktywizacja miasta, przynosząca wymierne korzyści jego mieszkańcom, wpływa niekorzystnie na integrację społeczną grodziskiego społeczeństwa, w coraz mniejszym stopniu identyfikującego się z miastem. Nie sprzyja to aktywności w życiu codziennym miasta: mniej znając miasto i nie wiedząc co się w nim dzieje, nie chcą angażować się w życie publiczne. Jednocześnie rosną wymagania w stosunku do otoczenia materialno-społecznego.

Dla rozwoju miasta i jego problemów społecznych istotne znaczenie ma atrakcyjność osiedleńcza miasta. W miejscu starych, zrujnowanych kamienic powstają nowe osiedla mieszkaniowe budowane przez deweloperów (ul. Bałtycka, ul. 3 Maja w pobliżu parku, ul. Żyrardowska). Ze względu na wysokie koszty utrzymywania powierzchni niezabudowanych w centrum, rośnie zainteresowanie gruntami położonymi poza miastem – w ten sposób powstają nowe osiedla mieszkaniowe oraz centra przemysłowe. Sytuacja ta sprzyja wytwarzaniu się autonomizacji poszczególnych osiedli, co spowodowało z kolei brak integracji ich mieszkańców w nurt życia społeczno – gospodarczego miasta. Istotnym problemem w przypadku Grodziska Maz. jest słabość jego sfery społecznej, wynikającej z jednej strony z problemów o charakterze zewnętrznym, uzależnionym od zjawisk

związanych z transformacją gospodarczą, z drugiej natomiast będących bezpośrednią przyczyną zjawisk zachodzących w samym mieście. Duża mobilność przestrzenna mieszkańców decydująca w dużej mierze o rozwoju miasta stanowi jednocześnie jego słabą stronę, związaną z rosnącymi potrzebami kulturalno-oświatowymi oraz malejącym poczuciem więzi społecznych.

Władze miasta muszą radzić sobie z dwoma rodzajami problemów: niekorzystnymi zmianami w strukturze mieszkańców i brakiem więzi nowych mieszkańców z Grodziskiem Mazowieckim jako miejscem ich zamieszkania. Pomimo korzystnego położenia miasta oraz posiadanych potencjalnych możliwości rozwoju, nie wdraża się na terenie miasta wielu innowacji i nie tworzy się warunków do wychowania młodych ludzi potrafiących myśleć innowacyjnie. Kapitał społeczny jest w Grodzisku Mazowieckim stosunkowo słaby pod względem zasobów edukacyjnych. Dotyczy to zwłaszcza wykształcenia ludności, jakości świadczonych na terenie miasta usług edukacyjnych oraz dopasowania kwalifikacji pracowników do lokalnego rynku pracy. Promowanie rozwoju oraz możliwość wykorzystania szans możliwe będzie w przypadku zatrzymywania odpływu ludności przedsiębiorczej i dobrze wykształconej poprzez stworzenie warunków atrakcyjnej pracy oraz odpowiedni standard życia. Bardziej zintegrowana, aktywna i silniej emocjonalnie związana z miejscem zamieszkania społeczność będzie w stanie wytworzyć pozytywny stosunek do swojej „małej ojczyzny”. W pierwszym przypadku konieczne jest stworzenie mieszkańcom ciekawej oferty edukacyjno-rozrywkowej, przeznaczonej dla osób w różnym wieku. W drugim – stworzenie warunków, dzięki którym nowi mieszkańcy będą mogli utożsamić się z miastem. Jest to możliwe również dzięki poprawie ładu przestrzennego miasta, podniesieniu jakości oferowanych usług publicznych i podniesieniu jakości mieszkania w mieście. W tym ostatnim przypadku ważne jest stworzenie miejsc przyjaznych dla mieszkańców (zagospodarowanie nieużytków na cele sportowo-rekreacyjne, place zabaw).

9. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się społeczność lokalna. Nazwa pochodzi od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (*strenghts*), słabe strony (*weaknesses*), szanse (*opportunities*) i zagrożenia (*threats*).

Technika ta stanowi użyteczne narzędzie prowadzące do dokonania analizy zasobów i otoczenia gminy, oraz dokładniejszego określenia priorytetów jej rozwoju. W celu uzyskania jasnej analizy silne i słabe strony traktuje się jako czynniki wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ, natomiast szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne, umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
SFERA DEMOGRAFICZNO-SPOŁECZNA	
Wzrastająca liczba mieszkańców; Rosnące uczestnictwo mieszkańców w życiu lokalnym – w pracach samorządu; Duża liczba stowarzyszeń i organizacji pozarządowych; Duże zasoby siły roboczej o zróżnicowanych kwalifikacjach; Wysoka mobilność mieszkańców; Niska stopa bezrobocia;	Niekorzystna struktura wiekowa – proces starzenia się mieszkańców; Mało rozwinięte poczucie więzi społecznych, wynikające m.in. z dużej liczby nowych mieszkańców; Mała aktywność organizacji pozarządowych mimo ich dużej liczby; Zubożenie części mieszkańców i utrwalanie się obszarów ubóstwa w centrum miasta; Występowanie patologii społecznych; Utrzymujące się bezrobocie;

SFERA GOSPODARCZA	
<p>Duży potencjał gospodarczy;</p> <p>Dobre warunki dla rozwoju działalności gospodarczej;</p> <p>Istnienie dużych przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym, stwarzających miejsca pracy;</p> <p>Pozytywny wizerunek miasta jako ośrodka lokalizacji inwestycji;</p> <p>Konkurencyjne ceny nieruchomości i niskie koszty działalności gospodarczej;</p> <p>Wolne tereny dla rozwoju działalności gospodarczej;</p> <p>Plany zagospodarowania przestrzennego;</p> <p>Uzbrojenie terenu w strefach peryferyjnych miasta;</p> <p>Istnienie stref przemysłowych oraz zakładów przetwórstwa rolnego;</p> <p>Wysoka pozycja w rankingach krajowych ośrodków gospodarczych;</p> <p>Dobra kondycja finansowa – możliwość korzystania ze środków pomocowych;</p>	<p>Niewielka zdolność wpływu na rozwój regionu;</p> <p>Brak zakładów badawczych i naukowo-rozwojowych, niski poziom innowacyjności;</p> <p>Słaby rozwój instytucji otoczenia biznesu;</p> <p>Niewielkie walory zabytkowe, historyczne i przyrodnicze;</p> <p>Niewielki zakres współpracy z sąsiednimi gminami;</p> <p>Niewykorzystanie potencjału do prowadzenia działalności agroturystycznej;</p>
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
<p>Rozwinięta infrastruktura kolejowo-drogowa,</p> <p>Rozwinięta sieć drogowa łącząca miasto z innymi ośrodkami;</p> <p>Istnienie sieci infrastrukturalnych: gazociągowej, wodociągowej, kanalizacyjnej;</p> <p>Nowoczesne formy komunikacji;</p>	<p>Brak obwodnic i nasilenie przewozów przez centrum miasta;</p> <p>Niski standard dróg lokalnych, niska wydolność istniejącego systemu drogowego, niewystarczająca przepustowość dróg;</p> <p>Niedostatki przestrzeni postojowej;</p>

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	
<p>Wysoki poziom nauczania w szkołach podstawowych i gimnazjach;</p> <p>Różnorodność form kulturalno-oświatowych;</p> <p>Wysoki standard i dostępność do obiektów sportowych;</p> <p>Rozwinięta sieć systemu ochrony zdrowia;</p>	<p>Niedostatecznie rozwinięta sieć żłobków oraz infrastruktury rekreacyjno-turystycznej;</p> <p>Niedostatecznie rozwinięta baza gastronomiczna;</p> <p>Słabe tempo budowy mieszkań w stosunku do potrzeb, niedostateczne budownictwo socjalne;</p> <p>Brak rezerwy mieszkań komunalnych (mieszkania rotacyjne);</p>
SFERA PRZYRODNICZA	
<p>Niski poziom zanieczyszczenia powietrza oraz wód;</p> <p>Uregulowana gospodarka odpadami;</p> <p>Zmodernizowana oczyszczalnia ścieków;</p>	<p>Brak dostatecznej ilości zieleni;</p> <p>Mała powierzchnia lasów i wód;</p> <p>Brak sprawnego systemu melioracji;</p>

SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>☐ Atrakcyjne położenie geograficzne, na styku dwóch szybko rozwijających się aglomeracji Warszawskiej i Łódzkiej;</p> <p>☐ Położenie w Zachodniej części aglomeracji warszawskiej, tj. najszybciej rozwijającym się paśmie urbanizacji (największy poziom wzrostu gospodarczego i innowacji);</p> <p>☐ Rosnące znaczenie Obszaru Metropolitalnego Warszawa (OMW) i samej stolicy jako ośrodka mającego ogromny wpływ na rozwój regionu;</p> <p>☐ Planowana realizacja inwestycji transportowych;</p>	<p>☐ Słabość powiązań z sąsiednimi jednostkami;</p> <p>☐ Migracja wykwalifikowanej siły roboczej, zdolnej młodzieży do Warszawy;</p> <p>☐ Szybka metropolizacja Warszawy i rosnący wpływ na sąsiednie ośrodki;</p> <p>☐ Powstanie bariery transportowej w wyniku niedostatecznych powiązań miasta z Warszawą;</p> <p>☐ Zbyt żywiołowa i chaotyczna urbanizacja terenów w mieście;</p> <p>☐ Brak poczucia wspólnoty wynikający z dużej mobilności;</p> <p>☐ Przeniesienie na grunt miasta wzorców zachowań (model konsumpcyjny), którym</p>

<ul style="list-style-type: none">☐ Napływ środków pomocowych przeznaczonych na rozwój regionów;☐ Budowa dobrego wizerunku miasta jako dobrego miejsca na mieszkalnictwo i prowadzenie działalności gospodarczej – migracja do gminy;☐ Utrzymanie dobrego wizerunku oraz wysokiej jakości usług jako czynnika przyciągającego nowych mieszkańców;☐ Zmniejszanie się bezrobocia dzięki nowym inwestycjom, zwłaszcza w rozwój przedsiębiorstw;☐ Wzbogacenie oferty kulturalno-rekreacyjnej jako elementu ekonomicznego rozwoju;☐ Zwiększenie aktywności społecznej, uaktywnienie lokalnych stowarzyszeń;☐ Dobre zarządzanie i współpraca organów samorządowych;	<ul style="list-style-type: none">nie będzie w stanie sprostać;☐ Dekapitalizacja istniejących zasobów mieszkaniowych i zmniejszające się tereny pod nową zabudowę;☐ Zanikanie terenów zielonych;☐ Utrudniony dostęp do infrastruktury społecznej w wyniku wzrostu liczby mieszkańców;☐ Degradacja środowiska oraz jakości przestrzeni miejskiej spowodowane presją inwestycji;☐ Zwiększające się rozwarstwienie społeczne;☐ Słabnąca koniunktura gospodarcza w regionie;☐ Zmienna, niestabilna polityka państwa w sferze określenia dochodów własnych gmin;☐ Zwiększanie zadań samorządom bez zapewnienia odpowiadających ich zakresowi dodatkowych źródeł finansowania;
--	--

Z podjętej analizy wynika, że posiadany potencjał gospodarczy (infrastrukturalny i społeczny) będzie stanowić fundament do realizacji tradycyjnych i nowych funkcji miasta.

Dotychczasowy rozwój Grodziska Mazowieckiego wynikał głównie z korzystnego położenia względem Warszawy (stolica jako centrum aglomeracji warszawskiej przyczyniała się do rozwoju strefy podmiejskiej) oraz zwiększającemu się własnemu kapitałowi inwestycyjnemu i infrastrukturalnemu.

Dalszy rozwój miasta w kierunku ośrodka wielofunkcyjnego będzie uzależniony nie tylko od wykorzystania środków zewnętrznych, ale od stworzenia nowej kultury społeczeństwa odpowiedzialnego za procesy restrukturyzacyjne (rozwój poczucia przynależności do społeczności) oraz rozwój inicjatywy i innowacji (przedsiębiorczości).

10. ZGODNOŚĆ ZE STRATEGICZNYMI DOKUMENTAMI

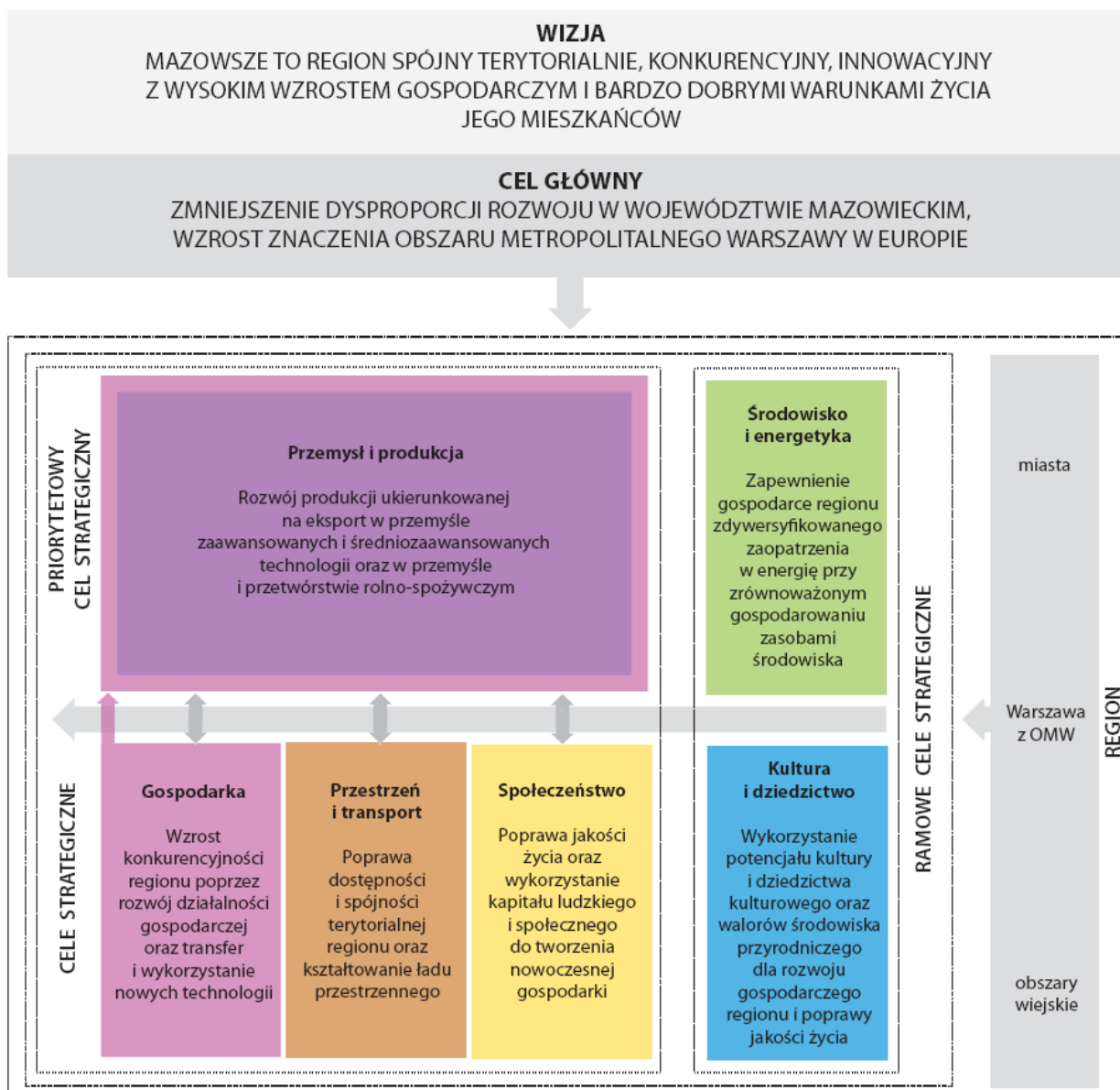
Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem programowym, który integruje potrzeby społeczności miasta w zakresie ładu kulturowo-ekologicznego, społecznego oraz gospodarczego. W swoich ustaleniach bazuje na dokumentach i programach planistycznych będących podstawą polityki regionalnej zarówno na poziomie gminnym, powiatowym, wojewódzkim, jak i krajowym. Zgodność LPR ze strategicznymi dokumentami planistycznymi jest warunkiem koniecznym do jego skutecznej realizacji.

10.1. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku – Innowacyjne Mazowsze

Z uwagi na duże zróżnicowanie przestrzenne rozwoju województwa mazowieckiego, konieczne jest prowadzenie polityki zmniejszającej te dysproporcje. Nadrzędnym celem tego dokumentu jest spójność terytorialna, rozumiana jako zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim oraz wzrost znaczenia Obszaru Metropolitalnego Warszawy (OMW), co w konsekwencji przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców.

Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez przyśpieszenie wzrostu gospodarczego, generowanego przez rozwój produkcji i przemysłu ukierunkowanego na eksport, szczególnie w branży średnio zaawansowanych i zaawansowanych technologii.

Rysunek 4. Struktura celów rozwojowych województwa mazowieckiego.

Źródło: „Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030r.”, MBPR Warszawa 2013, s. 12.

Wyodrębniono sześć obszarów tematycznych: gospodarka (ze szczególnym uwzględnieniem przemysłu i produkcji), przestrzeń i transport, społeczeństwo, środowisko i energetyka oraz kultura i dziedzictwo. Układ celów Strategii został podporządkowany długookresowym priorytetom rozwoju regionalnego, wyrażonym w scenariuszu zrównoważonego rozwoju.

CEL PRIORYTETOWY: ROZWÓJ PRODUKCJI

- Tworzenie warunków do generowania i absorpcji innowacji;
- Rozwój produkcji: tworzenie warunków przyjaznych dla inwestorów i przedsiębiorców;
- Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw produkcyjnych;
- Umiędzynarodowienie gospodarcze;
- Tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych – głównie w przemyśle rolno-spożywczym.

CEL STRATEGICZNY: WZROST KONKURENCYJNOŚCI

- Wykorzystanie i wzmacnianie specjalizacji regionalnych;
- Wspieranie rozwoju nowych technologii;
- Wspieranie rozwoju miast regionalnych i subregionalnych (Warszawa jako ośrodek stołeczny);
- Restrukturyzacja miast tracących funkcje gospodarcze;
- Wzmacnianie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich;
- Zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług.

CEL STRATEGICZNY: POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I SPÓJNOŚCI

- Zwiększenie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu;
- Koncentracja na najbardziej zapóźnionych podregionach;
- Rozwój form transportu przyjaznych dla środowiska i mieszkańców;
- Zapobieganie nadmiernej suburbanizacji i kreowanie ładu przestrzennego;
- Udrożnienie systemu tranzytowego.

CEL STRATEGICZNY: POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA

- Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego;
- Aktywizacja rezerw na rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej;
- Rozwój priorytetowych dla regionu dziedzin nauki;
- Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej;
- Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna;
- Wyrównywanie szans edukacyjnych;

- Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.

Uzupełnieniem celów strategicznych są dwa ramowe cele strategiczne:

ZAPEWNIENIE ZDYWERSYFIKOWANEGO ZAOPATRZENIA W ENERGIĘ⁷

- Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie;
- Wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i eko-innowacji;
- Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz poprawa infrastruktury przesyłowej;
- Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym;
- Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń;
- Produkcja energii ze źródeł odnawialnych.

WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU KULTURY ORAZ WALORÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

- Wykorzystanie walorów środowiska oraz potencjału kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej;
- Upowszechnienie kultury i twórczości;
- Kreowanie miast jako centrów aktywności kulturalnej;
- Wspieranie rozwoju przemysłu kreatywnego;
- Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej.

W Strategii zidentyfikowano obszary strategicznej interwencji (OSI), w których występują problemy będące barierą rozwoju regionu. Na poziomie regionalnym wyznaczone zostały dwa typy OSI: problemowe (ostrołęcko-siedlecki, płocko-ciechanowski, radomski) oraz bieguny wzrostu (Obszar Metropolitalny Warszawa). Do najważniejszych kierunków działań skierowanych do Obszaru Metropolitalnego Warszawa należy m.in.:

⁷ Rada Miejska Grodziska Mazowieckiego wyraziła zgodę, przy założeniu uzyskania dotacji, na opracowanie Planu obniżenia emisji gazów cieplarnianych w gminie do 2020 roku. Plan gospodarki niskoemisyjnej ma być dokumentem strategicznym, który koncentrować się ma na podniesieniu efektywności energetycznej, zwiększeniu wykorzystywania odnawialnych źródeł energii oraz redukcji emisji gazów cieplarnianych. Adresatami Planu mają być Gmina Grodzisk Mazowiecki, jednostki organizacyjne i spółki miejskie, przedsiębiorcy, naukowcy oraz organizacje pozarządowe.

- Rewitalizacja i regeneracja istniejącej zabudowy w miastach OMW;
- Równoważenie rozwoju OMW w sferze środowiska i energetyki;
- Rozwój cyfryzacji oraz systemu e-usług publicznych dla mieszkańców;
- Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów o najsilniejszych powiązaniach funkcjonalnych z Warszawą, przy wykorzystaniu m.in. instrumentu zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT).

Samorząd Województwa Mazowieckiego realizuje zadania związane z rozwojem regionalnym przy wykorzystaniu dochodów własnych, środków z funduszy europejskich (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz innych źródeł. W okresie programowania przypadającym na lata 2014-2020, Mazowsze zostało zakwalifikowane zgodnie z kategoryzacją UE, do grupy regionów rozwiniętych, co umożliwiło korzystanie z tzw. pakietu specjalnego, który niweluje skutki zmian kategorii.

Wysokość współfinansowania ze środków własnych samorządów Mazowsza dla projektów UE wzrośnie do 20% (przy 15% dla pozostałych województw). Dofinansowanie wyniesie 1,67 mld EUR, czyli 60% alokacji z okresu 2007-2013. Ponadto w okresie programowania 2014-2010 wprowadzony został kontrakt terytorialny, który umożliwi koordynację działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie szczególnie do obszarów strategicznej interwencji. Źródłem finansowania będą środki unijne z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności i krajowe (rządowe, samorządowe oraz prywatne). W perspektywie 2014-2020 zmniejszona zostanie alokacja środków z funduszy europejskich dla województwa mazowieckiego, szczególnie z EFRR. Dodatkowa możliwa do uzyskania przez Mazowsze kwota zależeć będzie od negocjacji kontraktu terytorialnego z rządem. W celu zwiększenia skuteczności polityki regionalnej w wymiarze terytorialnym realizowane będą instrumenty takie jak ZIT, których zastosowanie umożliwi elastyczne podejście do potrzeb poszczególnych obszarów regionu.

Jako uzupełniające źródło finansowania zadań Strategii należy również wymienić środki z krajowych funduszy celowych takich jak: NFOŚiGW, WFOŚiGW, a także fundusze MEN, MKiDN, Fundusz Rozwoju Inwestycji Kulturalnych, KFD oraz Fundusz Kolejowy.

Istotne dla rozwoju Mazowsza są instrumenty finansowe wspierające i przyspieszające procesy inwestycyjne, takie jak kredyty, pożyczki, fundusze doradcze i obligacje. Źródłem środków mogą być instrumenty EBI (w tym JESSICA), Banku Rozwoju Rady Europy, Banku Światowego, jak również kredyty banków komercyjnych. Wydaje się jednak,

że ze względu na poziom zadłużenia województwa mazowieckiego te instrumenty finansowe będą miały mniejsze znaczenie niż dotychczas.

Istotne dla rozwoju gospodarczego województwa mazowieckiego jest również wsparcie sektora MSP poprzez system funduszy poręczeń i pożyczek, jako lokalnych i regionalnych instytucji otoczenia biznesu. Na Mazowszu działa obecnie Mazowiecki Regionalny Fundusz Pożyczkowy, Mazowiecki Fundusz Poręczeń Kredytowych. Pomocą w procesie rozwoju przedsiębiorczości służy również Krajowy Fundusz Kapitałowy. Systemy te z czasem zastąpią dotychczasowy mechanizm bezzwrotnych dotacji na rozwój przedsiębiorczości.

W nowej perspektywie kierunki rozwoju będą ściśle powiązane z rezultatami, jakie Samorząd Województwa Mazowieckiego zamierza osiągnąć do 2030r. Konieczne jest aktywne pozyskiwanie nowych funduszy na realizację zadań rozwojowych.

10.2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2014-2020.⁸

RPO Województwa Mazowieckiego został opracowany na podstawie pakietu legislacyjnego dla polityki spójności na lata 2014-2020, przedstawionego przez Komisję Europejską w 2011 r. oraz dokumentów europejskich i krajowych o charakterze strategicznym (Strategia Europa 2020, Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030, Strategia Rozwoju Kraju Polska 2020 wraz z 9 strategiami horyzontalnymi). Jego treść wpisuje się również w założenia polityki terytorialnej Rządu, adresowanej do obszarów miejskich, wyrażonej w Założeniach Krajowej Polityki Miejskiej. Podstawą do wyznaczenia obszarów wsparcia dla dwufunduszowego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014 - 2020 (RPO WM 2014-2020) jest przede wszystkim Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Innowacyjne Mazowsze (SRWM), a także ustalenia przyjęte w projekcie aktualizacji Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego.

⁸Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020. Wersja obowiązująca od 07.02.2015.

RPO WM 2014-2020, którego głównym celem jest inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy, stanowi narzędzie realizacji polityki rozwoju prowadzonej przez Samorząd Województwa Mazowieckiego. Dokument uwzględnia cele tematyczne zdefiniowane przez Komisję Europejską oraz odpowiada na zidentyfikowane wyzwania regionu w zakresie stymulowania rozwoju społecznego i gospodarczego, w powiązaniu z celami nakreślonymi przez Strategię Europa 2020.

CEL GŁÓWNY:

Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy.

CELE STRATEGICZNE:

Wskazane poniżej cele strategiczne RPO WM 2014 - 2020 stanowią odpowiedź na trzy podstawowe wyzwania *Strategii Europa 2020*, w kontekście wspierania rozwoju inteligentnego, zrównoważonego, jak i włączającego:

1. ***Rozwój konkurencyjnej gospodarki regionu opartej na innowacyjności, przedsiębiorczości, chłonnym rynku pracy i zrównoważonych zasobach.*** Wsparcie dla innowacyjnej przedsiębiorczości regionu opartej na wiedzy i efektywnym wykorzystaniu zasobów prowadzące do zwiększenia chłonności regionalnego rynku pracy. Wzrost działalności badawczej i rozwojowej w przedsiębiorczości w celu podniesienia konkurencyjności regionu w skali kraju i Europy.
2. ***Przeciwdziałanie dysproporcjom regionalnym prowadzące do zwiększenia chłonności regionalnego rynku pracy poprzez wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukację.*** Zwiększenie chłonności regionalnego rynku pracy, wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukacja w regionie opierają się na

wspieraniu grup defaworyzowanych, a także na ukierunkowaniu zatrudnienia na włączenie społeczne. Ponadto, znaczącą rolę odgrywają działania służące dostosowaniu edukacji do potrzeb rynku pracy. Powyższe przedsięwzięcia wpłyną na wzrost wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego Mazowsza, a tym samym zwiększenie spójności i konkurencyjności regionu.

3. ***Wsparcie działań wzmacniających zrównoważony rozwój środowiska na Mazowszu.*** Rozwój gospodarczy nie może dokonywać się kosztem środowiska naturalnego, dlatego istotnym celem rozwoju Mazowsza jest wsparcie wzrostu efektywności energetycznej, większe wykorzystanie źródeł odnawialnych, co przyczyni się do zmniejszania emisji CO₂ i realizacji zobowiązań wynikających z pakietu klimatyczno-energetycznego. W RPO WM 2014-2020 nacisk na emisyjność nie jest tak duży jak na rozwój przedsiębiorczości i spójność, gdyż cel ten Mazowsze w znacznym stopniu osiągnie poprzez zaangażowanie Funduszu Spójności.

CELE TEMATYCZNE:

Wskazane poniżej cele tematyczne zostały zdefiniowane przez Komisję Europejską oraz odpowiadają na zidentyfikowane wyzwania regionu w zakresie stymulowania rozwoju społecznego i gospodarczego, w powiązaniu z celami nakreślonymi przez Strategię Europa 2020.

1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji
2. Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych (TIK)
3. Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)
4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach
5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem
6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami
7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej

8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników
9. Wspieranie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją
10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie

RPO Województwa Mazowieckiego zakłada m.in. wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich (w ramach zadania tematycznego nr 9b) poprzez:

1. Utrzymanie dostępu do podstawowych usług publicznych i wspieranie kompleksowych programów i mechanizmów rewitalizacyjnych, również w formule PPP, w celu tworzenia atrakcyjnych warunków do pracy i życia (SRWM, SPA 2020).
2. Tworzenie i realizacja programów rewitalizacyjnych, jak też wdrożenie polityki w zakresie krajobrazu ukierunkowanej na ochronę i planowanie zgodnie z Europejską Konwencją Krajobrazową (SRWM, SPA 2020).
3. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miasta (Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, Warszawa 2014.).
4. Poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. (Narodowy Plan Rewitalizacji 2022. Założenia.2014).
5. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze (Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony, miasta, obszary wiejskie. Warszawa 2010)

10.3. Strategia Rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki 2014-2024.

Strategia Rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki została przyjęta przez Radę Miejską w dniu 26.02.2014r. Uchwałą Nr 692/2014 Strategia Rozwoju jest planem zamierzeń pokazującym kierunki rozwoju gminy wraz z proponowanymi konkretnymi zadaniami inwestycyjnymi.

Misja strategii jest to ujęta w sposób najbardziej syntetyczny deklaracja władz samorządowych, co do kierunków przyszłego rozwoju gminy. Określenie misji rozwoju gminy sprowadza się do sprecyzowania istoty działalności gminy na rzecz społeczności lokalnej.

MISJA

**ROZWÓJ GMINY GRODZISK MAZOWIECKI, JAKO
WIELOFUNKCYJNEGO OŚRODKA O CORAZ LEPSZYCH WARUNKACH
ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ORAZ WYSOKIEJ DYNAMICE ROZWOJU
GOSPODARCZEGO, CHRONIĄCEGO WARTOŚCI HISTORYCZNO-
KULTUROWE I EKOLOGICZNE, TWORZĄCEGO SPRZYJAJĄCE WARUNKI
DLA INWESTORÓW, OTWARTEGO NA TURYSTÓW I WSPÓŁPRACĘ
PONADLOKALNĄ PRZY WYKORZYSTANIU WALORÓW POŁOŻENIA W
AGLOMERACJI WARSZAWSKIEJ.**

Wizja rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Stan docelowy określony zapisami wizji przewiduje stworzenie warunków do trwałego rozwoju gospodarczego i społecznego, przejawiającego się funkcjonowaniem Gminy Grodzisk Mazowiecki w charakterze wyróżniającej się jednostki zachodniego Mazowsza.

WIZJA

**1. STAŁA POPRAWA WARUNKÓW ZAMIESZKANIA, OBSŁUGI,
WYPOCZYNKU I BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO MIESZKAŃCÓW**

**2. TWORZENIE JAK NAJLEPSZYCH WARUNKÓW DLA WZROSTU
LICZBY MIESZKAŃCÓW ORAZ PRZEKSZTAŁCENIA STRUKTURY
WIEKOWEJ W KIERUNKU SPOWOLNIENIA PROCESÓW STARZENIA**

**3. LIKWIDACJA NIEDOBORÓW, MODERNIZACJA I ROZWÓJ
INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ RACJONALNE
ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI GMINY**

**4. TWORZENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU GOSPODARCZEGO,
W TYM TURYSTYKI I USŁUG O ZNACZENIU PONADLOKALNYM W SFERZE
EDUKACJI, KULTURY ORAZ OCHRONY ZDROWIA**

**5. ROZWIJANIE PARTNERSKIEJ WSPÓŁPRACY PONADLOKALNEJ
ORAZ WYKORZYSTYWANIE WALORÓW POŁOŻENIA W AGLOMERACJI
WARSZAWSKIEJ**

Ze sformułowanej wizji rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki wynikają następujące obszary kluczowe, które warunkują jej realizację:

- 1. GOSPODARKA LOKALNA**
- 2. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO**
- 3. DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA**

CELE PRIORYTETOWE I STRATEGICZNE

Obszary kluczowe (priorytetowe) wynikają z przyjętej wizji rozwoju Gminy do 2024 roku. Są to obszary stwarzające w perspektywie długookresowej największe możliwości rozwoju. Cele strategiczne należą do grupy celów kierunkowych (odpowiadają na pytanie:

„co chcemy osiągnąć?”) i długofalowych, o terminie realizacji odpowiadającym okresowi realizacji całej strategii.

CELE PRIORYTETOWE	CELE STRATEGICZNE
I. GOSPODARKA LOKALNA	1. WZROST KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ I ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ GMINY
II. DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA	2. ROZBUDOWA I MODERNIZACJA CIĄGÓW KOMUNIKACYJNYCH ZWIĘKSZAJĄCYCH DOSTĘPNOŚĆ TRANSPORTOWĄ
III. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	3. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH WYSOKIEJ JAKOŚCI

10.4. Strategia Promocji Gminy Grodzisk Mazowiecki na lata 2014-2016.

Strategia Promocji została uchwalona w dniu 26.02.2014r. Uchwałą Nr 693/2014r. Ideą przewodnią Strategii Promocji Grodziska jest hasło:

Grodzisk Mazowiecki. Adres z przyszłością

Rekomendowana idea przewodnia realizuje założenia strategiczne marki gmina Grodzisk Mazowiecki – prezentuje rejon jako atrakcyjne miejsce do zamieszkania lub lokowania biznesu. Posiada odpowiednie nasycenie emocjonalne, element „przyszłości” niesie za sobą nowoczesność, ambicje, optymizm. Idea jest uniwersalna – dociera przekazem zarówno do osób prywatnych jak i do inwestorów biznesowych; adres to wszakże miejsce do budowy domu, ogniska domowego, rodziny, ale także miejsce na uruchomienie firmy i rozwój biznesu. Szczegółowość idei to wskazanie konkretnego kierunku, w którym zmierza gmina – pozyskanie nowych mieszkańców i inwestorów. Jednocześnie rekomendowana idea

zaspakaja potrzeby społeczności grodziskiej oraz grupy przedsiębiorców, którzy już w gminie funkcjonują. Daje obietnicę lepszej przyszłości, tworzy więź lokalną, utwierdza w przekonaniu, że gmina Grodzisk Mazowiecki to dobry wybór miejsca do życia i pracy. Obietnicą marki gmina Grodzisk Mazowiecki są atrakcyjne warunki mieszkaniowe i inwestycyjne. Gmina jest pewna swoich obietnic – dysponuje dobrą lokalizacją, stale inwestuje w rozwój, infrastrukturę, jest ekspertem w dziedzinie pozyskiwania dotacji unijnych.

Bazująca na wyżej wymienionych czynnikach komunikacja marketingowa powinna prowadzić do osiągnięcia możliwie wysokiego poziomu skojarzeń z gminą – nazwa „Grodzisk Mazowiecki” nasuwać ma myśli o wygodnym, bezpiecznym domu, otoczonym naturą, z dostępem do nowoczesności, do miejsc pracy, lub mówiąc krócej – Grodzisk Mazowiecki to dobre miejsce do zamieszkania.

Cele komunikacji marketingowej gminy:

- zainteresowanie osób poszukujących nowego miejsca zamieszkania ofertą nieruchomości w gminie,
- ukazanie gminy jako interesującego miejsca do rozwoju społecznego,
- wzmocnienie przywiązania obecnych mieszkańców do gminy poprzez wskazanie nowych inwestycji poprawiających jakość życia oraz nowych miejsc pracy.
- zainteresowanie inwestorów z sektora przemysłu lekkiego, z sektora naukowo-badawczego oraz sektora finansowego i konferencyjnego uruchomieniem biznesu w nowej strefie przemysłowej zlokalizowanej w pobliżu zjazdu z autostrady A2,
- utrzymanie dobrych relacji biznesowych z obecnymi inwestorami w gminie, wspieranie przedsiębiorczości na każdym poziomie organizacyjnym (od firm jednoosobowych po koncerny),
- utrzymanie i potęgowanie wizerunku gminy dobrze zarządzanej, o wysokim poziomie rozwoju gospodarczego.
- skierowanie uwagi odbiorców na możliwość aktywnego i atrakcyjnego spędzania czasu w gminie,
- odwołanie się do dziedzictwa kulturowego gminy (Józef Chelmoński)
- zaprezentowanie walorów przyrodniczych gminy jako otoczenia naturalnego, pomysłu na relaks i wypoczynek.

10.5. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego oraz Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Grodzisk Mazowiecki.

Podstawową zasadą realizacji poszczególnych rodzajów projektów w ramach programu rewitalizacji jest ich zgodność tematyczna z założeniami Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego. W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Grodzisk Mazowiecki opracowano plan rewitalizacji najstarszej, zabytkowej części miasta w granicach wyznaczonych przez strefę ochrony konserwatorskiej. Obszar objęty planem rewitalizacji jest zgodny z zapisami studium wskazuje obszary wymagające rehabilitacji i rewitalizacji tereny przemysłowe strefy śródmiejskiej oraz tereny mieszkaniowe strefy śródmiejskiej.

Studium wyznacza główne cele rozwoju gminy Grodzisk Mazowiecki między innymi zapewnienie zrównoważonego zagospodarowania przestrzennego uwzględniającego:

- podniesienie standardów technicznych i bytowych mieszkańców gminy i jej inwestorów zewnętrznych;
- ochronę przyrody, krajobrazu i zachowanie dziedzictwa kulturowego;
- zapewnienie sprawności funkcjonowania systemu komunikacyjnego przy rosnącym poziomie motoryzacji;
- stworzenie podstaw obsługi turystyki i wypoczynku w gminie;
- poprawa jakości życia mieszkańców;
- uporządkowanie funkcjonalno – przestrzenne i estetyczne zabudowy;
- rozwój zagospodarowania zgodnie z predysponowanymi funkcjami terenów, określonymi w planach miejscowych;
- ochrona krajobrazu kulturowego m.in. poprzez: respektowanie historycznych układów urbanistycznych oraz projektowanie nowych obiektów w nawiązaniu do tradycyjnego charakteru zabudowy lub w innych formach harmonizujących z krajobrazem kulturowym;
- tworzenie warunków dla rozwoju turystyki i wypoczynku lokalnego i podstołecznego.

Kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego miasta obejmują modernizację i rehabilitację zabudowy oraz rewitalizację starej zabudowy i układów urbanistycznych w śródmieściu.

11. ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI

Horyzont czasowy Lokalnego Programu Rewitalizacji został określony na podstawie okresów programowania funduszy europejskich. Okres wdrożenia, czyli realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji obejmuje przedział czasowy: lata 2014 – 2020, odnoszące się do nowego okresu programowania w Unii Europejskiej.

Obszar rewitalizacji został wyodrębniony w granicach całego miasta i dotyczy działań inwestycyjnych, które zostaną przeprowadzone w wielu miejscach i pozwolą na poprawę funkcjonowania poszczególnych czynników (bezpieczeństwo publiczne, podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw, podniesienie konkurencyjności miasta), wpływających na życie wszystkich mieszkańców Grodziska Mazowieckiego.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Grodzisk Mazowiecki stanowi dokument otwarty, który powinien odzwierciedlać potrzeby i priorytetowe działania związane z rozwojem społecznym, gospodarczym i przestrzennym miasta oraz lokalnej społeczności. Elastyczność programu rewitalizacji jest zgodna z zasadami długookresowego planowania i jest warunkiem skuteczności jego realizacji. W praktyce oznacza możliwość wprowadzania korekt różnych jego elementów w kolejnych okresach jego realizacji. Jest to szczególnie ważne w sytuacji braku ostatecznej wersji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020. Inną istotną przesłanką potrzeby dokonywania zmian jest przewidywana zmienność uwarunkowań na poziomie ponadregionalnym, regionalnym i lokalnym.

Lokalny Program Rewitalizacji powstał z udziałem partnerów społecznych. Do jego opracowania zaproszono wszystkie zainteresowane strony. W wyniku konsultacji społecznych oraz prac Zespołu ds. Rewitalizacji powstał program, który zawiera zbiór projektów służących realizacji jego celów. Zakłada się przyjęcie projektów, co do których będzie możliwe zapewnienie finansowania, a w przypadku założeń współfinansowania zewnętrznego, zapewnienie wkładu własnego i płynności finansowej.

Celem LPR jest rewitalizacja obszarów zdegradowanych i funkcjonalnie z nimi powiązanych zidentyfikowanych, jako problemowe, w celu przywrócenia im walorów użyteczności gospodarczej, społecznej oraz rekreacyjnej. Działania rewitalizacyjne powinny być przeprowadzane w sposób kompleksowy, co oznacza, że realizowane będą projekty zintegrowane przynoszące korzyści środowiskowe, ekonomiczne, ale przede wszystkim

społeczne. Warunkiem realizacji projektu będzie włączenie elementu społecznego w działania infrastrukturalne obszaru rewitalizowanego.⁹ Działania te nie mogą być odseparowane od użytkowników przekształcanego terenu, którzy świadomi zmian zachodzących w ich otoczeniu muszą być włączani w ciąg przemian. Celem jest nie tylko zagospodarowanie obszaru będącego polem działań, lecz również aktywizacja społeczności lokalnych¹⁰. Dzięki takiemu podejściu następuje poprawa jakości korzystania z przestrzeni, likwidacja izolacji obszarów problemowych oraz poprawa ich estetyki, w szczególności przyrodniczej.

Cel generalny wyraża istotę wizji rozwoju Grodziska Mazowieckiego, którego osiągnięcie będzie możliwe poprzez realizację odpowiednich zadań i działań. Cel nadrzędny Gminy Grodzisk Mazowiecki to:

WZROST POZIOMU ŻYCIA MIESZKANCÓW

Aby sprostać wyzwaniom zidentyfikowanym w diagnozie, niezwykle istotnym jest przeprowadzenie działań pozwalających na realizację programów ożywienia gospodarczego, a w szczególności na rzecz rozwiązania kwestii społecznych. Projekty z zakresu rewitalizacji realizowane będą jako zintegrowane przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów danego obszaru.

⁹ Preferencje interwencji stanowić będą komplementarne z interwencjami EFS wiązki projektów, podporządkowane rozwiązywaniu problemów zdiagnozowanych w ramach PI (RPO-WM): 8.5, 8.7, 9.4, 9.7, 9.8, 10.1, 10.3 i 10.3bis. Kwestie społeczne powinny obejmować działania na rzecz grup defaworyzowanych zdefiniowanych w osiach priorytetowych VI, VII i VIII.

¹⁰ T. Burdzik, Przemiany przestrzeni a społeczny wymiar miasta. Z badań nad wpływem antropopresji na środowisko, XIII, 2012, s. 20. http://skng.wnoz.us.edu.pl/tom_13.pdf

Cele strategiczne:

CEL I - ograniczanie zjawiska eksurbanizacji (rozmywanie się granic, rozpraszanie zabudowy, a także zaburzenie ładu i porządku przestrzennego) i przywracanie zdegradowanym obszarom¹¹ walorów użyteczności gospodarczej, społecznej, kulturowej i środowiskowo - rekreacyjnej.

CEL II - zwiększenie szans na wszechstronny rozwój lokalny, przekładający się na wzrost komfortu życia mieszkańców Grodziska Mazowieckiego (inwestycje nakierowane na rozwiązywanie problemów społecznych: ograniczenia koncentracji ubóstwa oraz wykluczenia społecznego obszarów rewitalizowanych).

W celu zapobieganiu dalszej degradacji terenu, planowane są działania zmierzające do przekształcenia i wykorzystania obszarów problemowych do celów społecznych, gospodarczych, środowiskowych oraz kulturalnych. Rewitalizacja gospodarcza ukierunkowana zostanie na działania w obszarze wsparcia przedsiębiorczości i samozatrudnienia, wspierania gospodarki społecznej, podejmowania lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspierania mobilności pracowników. Natomiast w zakresie rewitalizacji fizycznej realizowane będą zadania dotyczące głębokiej przebudowy i adaptacji zdegradowanych obiektów i obszarów.¹²

Do najważniejszych celów rewitalizacji należą:

- zmiana sposobu użytkowania wspólnych przestrzeni miejskich i wiejskich (rynków, placów, skwerów, także z terenami zielonymi), wokół których można koncentrować działalność gospodarczą szczególnie o charakterze usługowo-handlowym, sprzedaży produktów regionalnych w tradycyjny sposób bezpośrednio od producentów, pozwalających na poprawę warunków pracy i utworzenie nowych miejsc pracy, w tym

¹¹ O obszarze problemowym/zdegradowanym możemy mówić w sytuacji, gdy na danym terenie stan kryzysowy występuje nie tylko w odniesieniu do sfery architektoniczno-urbanistycznej czy przestrzennej danego obszaru, lecz związany jest przede wszystkim ze sferą gospodarczą i społeczną, warunkującą funkcjonalność terenu. Podstawowym kryterium wskazania obszaru jako „kryzysowego” i wskazania go do działań z zakresu rewitalizacji powinien być fakt, iż sytuacja zastana jest tam gorsza/trudniejsza niż średnia dla danego obszaru.

¹² Wsparcie w zakresie tkanki mieszkaniowej jest przewidywane jedynie w wąskim zakresie (części wspólne budynków). Działania związane z termomodernizacją budynków, realizowane będą w ramach Osi Priorytetowej III (RPO WM).

dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, oraz miejsc dla przedsiębiorstw społecznych, inkubatorów przedsiębiorczości itp.

- adaptacja, dostosowania budynków, lokali terenów zielonych i placów itp. przestrzeni, w celu umożliwienia świadczenia usług zdrowotnych i socjalnych w różnych formach (dzienne domy pomocy dla osób starszych, świetlice dla dzieci i młodzieży, prowadzenia poradnictwa rodzinnego psychologicznego, prawnego) dostosowanych do zdiagnozowanych problemów i potrzeb społeczności lokalnych, w tym przede wszystkim dla osób wykluczonych, ubogich i ich rodzin.
- wzmocnienie spójności społecznej i włączenia społecznego, oraz prowadzenie działań prewencyjnych szczególnie w stosunku do dzieci i młodzieży poprzez stworzenie im miejsc spotkań rekreacji, kultury, w tym miejsc w otwartej przestrzeni z dostępem do Internetu (tzw. hot-spoty) place zabaw, zielone ekologiczne skwery itp. Zapewnienie warunków do aktywizacji społeczności lokalnej, zdiagnozowanych grup defaworyzowanych, w tym osób niepełnosprawnych i ubogich zamieszkujących wokół terenów wspólnych.

12. PLANOWANE DZIAŁANIA NA LATA 2014-2020

12.1. Projekty przewidziane do realizacji na lata 2014-2020

W toku konsultacji społecznych przeprowadzonych w trakcie opracowywania programu i prac Zespołu ds. Rewitalizacji wyodrębniono najlepiej przygotowane i najbardziej realne projekty, które wpisują się w założenia niniejszego dokumentu. Planowane projekty na lata 2014-2020:

PROJEKT NR 1

REWITALIZACJA WIELOFUNKCYJNYCH OBSZARÓW GRODZISKA MAZOWIECKIEGO ETAP I - TERENY ZIELONE I ZABYTKI MIASTA

ZADANIE 1

Budowa GRODZISKIEJ MEDiateki – interaktywnego centrum edukacyjno-społecznego przy ulicy Bartniaka w Grodzisku Mazowieckim.

ZADANIE 2

Rewaloryzacja zabytkowej willi „Niespodzianka” przy ulicy Kościuszki 12 w Grodzisku Mazowieckim z dekompozycją urbanistyczną otoczenia na rzecz funkcjonalnego zarządzania dziedzictwem kulturowym i efektywności usług publicznych gminy.

ZADANIE 3

Przebudowa i zagospodarowanie zbiorników wodnych zwanych „Stawami Walczewskiego” w Grodzisku Mazowieckim wraz z rewaloryzacją i adaptacją na cele rekreacyjno-sportowe miejskiej przestrzeni publicznej.

PROJEKT NR 2

REWITALIZACJA WIELOFUNKCYJNYCH OBSZARÓW GRODZISKA MAZOWIECKIEGO ETAP II - TERENY POPRZEMYSŁOWE MIASTA

ZADANIE 1

Budowa Centrum Aktywizacji i Integracji Społecznej z ukształtowaniem i zagospodarowaniem na cele kulturalno- edukacyjne oraz sportowo-rekreacyjne przestrzeni publicznej terenów przemysłowych przy ul. Sportowej w Grodzisku Mazowieckim.

PROJEKT NR 3

REWITALIZACJA WIELOFUNKCYJNYCH OBSZARÓW GRODZISKA MAZOWIECKIEGO ETAP III - PRZESTRZEŃ PUBLICZNA MIASTA

ZADANIE 1

Rewitalizacja pasażu śródmiejskiego wzdłuż pierzei ulicy 1 Maja w Grodzisku Mazowieckim

Etap 3 - Rewitalizacja ciągów komunikacji pieszej ulicy 1 Maja na odcinku od ulicy Kilińskiego do ulicy Bartniaka wraz z ulicą Bartniaka i parkingiem

ZADANIE 2

Rewitalizacja pasażu śródmiejskiego wzdłuż zabytkowej pierzei ulicy 11 Listopada w Grodzisku Mazowieckim.

ZADANIE 3

Poprawa bezpieczeństwa publicznego w Grodzisku Mazowieckim poprzez utworzenie sieci monitoringu wizyjnego.

Etap 2 – Rozbudowa, modernizacja i serwis systemu monitorowania Miasta Grodzisk Mazowiecki.

ZADANIE 4

Poprawa ładu przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla „Kopernik” w Grodzisku Mazowieckim, Etap 1:

- 1) Ulica E. Orzeszkowej - odcinek od ulicy 3 Maja do ulicy Królewskiej
- 2) Parking przy ulicy E. Orzeszkowej.
- 3) Mini plac zabaw dla dzieci i teren przy ulicy T. Bairda.
- 4) Nie zagospodarowany plac wewnątrzsiedlowy przy ulicy E. Orzeszkowej

ZADANIE 5

Poprawa ładu przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla „Kopernik” w Grodzisku Mazowieckim,

Etap 2:

- 1) ul. H. Szczerkowskiego - odcinek od ulicy 3 Maja do ulicy Westfala**
- 2) Mini plac zabaw dla dzieci i teren przy ul. Szkolnej.**
- 3) Nie zagospodarowany plac przy skrzyżowaniu ulicy E. Orzeszkowej z ulicą 3 Maja.**
- 4) Nie zagospodarowany plac przy ulicy H. Szczerkowskiego.**
- 5) Nie zagospodarowany plac przy skrzyżowaniu ulic: ulicy Gen. L. Okulickiego z ulicą M. Kopernika.**

ZADANIE 6

Poprawa ładu przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla „Bałtycka” w Grodzisku Mazowieckim poprzez zagospodarowanie terenu zieleni przy ulicy J. Piłsudskiego w Grodzisku Mazowieckim.

ZADANIE 7

Modernizacja ulicy 3 Maja w obrębie skrzyżowań z ulicą Orzeszkowej (i ulicą Teligi, sposobem na utworzenie strefy uspokojonego ruchu w Grodzisku Mazowieckim.

ZADANIE 8

Rozwój sieci parkingów na terenie Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego. Budowa parkingu wielopoziomowego P+R przy ulicy Żydowskiej oraz parkingu P+R przy ulicy Piaskowej w Grodzisku Mazowieckim.

ZADANIE 9

Adaptacja budynku Kina „Wolność” przy ul. Kilińskiego 8A w Grodzisku Mazowieckim, Etap 2 – Modernizacja infrastruktury towarzyszącej, w tym ciągu komunikacyjnego od ul. J. Kilińskiego do ul. Lutnianej oraz parkingu przy ul. Kilińskiego.

ZADANIE 10

Rozwój sieci tras rowerowych w gminie Grodzisk Mazowiecki.

12.2. Perspektywiczne działania rewitalizacyjne wyodrębnione w wyniku konsultacji społecznych

W wyniku konsultacji społecznych przeprowadzonych w trakcie opracowywania programu, w ramach uzupełniających przedsięwzięć, oczekiwanych ze względu na realizację celów programu rewitalizacji, Zespół ds. Rewitalizacji wyodrębnił obiekty i tereny będące w Zarządzie gminy lub należące do osób prywatnych, Wspólnot Mieszkaniowych, Grodziskiej Spółdzielni Mieszkaniowej i innych podmiotów, dla których niezbędne jest podjęcie działań rewitalizacyjnych (wpisujących się w założenia niniejszego dokumentu) lub działania rewitalizacyjne zostały rozpoczęte i należy je kontynuować. Przedsięwzięciami tymi są:

1. Budowa bulwaru spacerowego wzdłuż rzeki Rokicianki, łączącego Park im. hr. Skarbków, teren rekreacyjno-sportowy Stawów Goliana oraz Stawy Walczewskiego w Grodzisku Mazowieckim.
2. Budowa ciągu spacerowo-rowerowego wzdłuż rzeki Mrownej, od ulicy 1 Maja do ulicy Dalekiej w Grodzisku Mazowieckim.
3. Budowa ciągu spacerowo-rowerowego wzdłuż rzeki Mrownej - na odcinku od Bulwaru Sobieskiego do północnych granic Grodziska Mazowieckiego.
4. Podniesienie standardów życia poprzez poprawę jakości przestrzeni publicznej, w tym terenów zieleni, gminy Grodzisk Mazowiecki.
5. Modernizacja ulic w obrębie skrzyżowań, poprzez budowę sygnalizacji świetlnych, mini rond i azyli dla pieszych, sposobem na utworzenie strefy uspokojonego ruchu.
6. Rewitalizacja budynku z przełomu XIX i XX wieku wraz z ogrodem przy ulicy Traugutta 19 w Grodzisku Mazowieckim.
7. Rewaloryzacja przedwojennej kamienicy wraz z ogrodem przy ulicy Bałtyckiej 31 w Grodzisku Mazowieckim.
8. Rewaloryzacja kamienicy przy Placu Wolności 14 w Grodzisku Mazowieckim oraz zagospodarowanie terenu posesji.
9. Szlak edukacyjny „Śladami grodziskich Żydów”.
10. Poprawa ładu przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej osiedli miejskich w Grodzisku Mazowieckim poprzez odpowiednie zagospodarowanie nieużytków i terenów zieleni oraz nadanie im nowych funkcji społecznych i rekreacyjno-sportowych.

W zależności od potrzeb zidentyfikowanych na danym terenie, w ramach inwestycji przewidywana jest budowa placów zabaw dla dzieci, boisk, skwerów zieleni, siłowni zewnętrznych, ścieżek dla rowerów, zagospodarowanie elementami zieleni i małej architektury, wymiana oświetlenia ulicznego, modernizacja ciągów komunikacji pieszej i nawierzchni ulic, rozbudowa sieci monitoringu miejskiego, doposażenie w przystanki komunikacji miejskiej.

11. Rekultywacja zdegradowanych terenów miejskich z powojenną zdekapitalizowaną zabudową, w celu nadania przestrzeni publicznej Grodziska Mazowieckiego nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Zadanie dotyczy lokalizacji:
 - 1) Plac Wolności 2 (oficyna).
 - 2) Plac Króla Zygmunta Starego 6, 8.
 - 3) ul. Hynka 10,12.
 - 4) ul. Kilińskiego 14.
 - 5) ul.11 Listopada 6, 40 (oficyna), 42 (oficyna).
 - 6) ul. Obrońców Getta 13, 15, 23, 25, 27.
 - 7) ul. Sienkiewicza 20 (Budynek I, Budynek II), 22, 24.
 - 8) ul. Ułańska 18 (2 budynki).
 - 9) ul. Żyrardowska 39.
12. Rewaloryzacja przedwojennych kamienic Grodziska Mazowieckiego oraz budynków wzdłuż zabytkowego układu pierzei ulic miasta, w tym:
 - 1) Plac Króla Zygmunta Starego 9.
 - 2) Plac Wolności 2.
 - 3) ul. Harcerska 3, 5, 8, 22.
 - 4) ul. Kilińskiego 6, 12.
 - 5) ul. Kościuszki 8, 14, 21, 28, 30, 32, 35
 - 6) ul. Krótka 5.
 - 7) ul.. Limanowskiego 2, 4, 10, 23, 29.
 - 8) ul. 11 Listopada 7, 16, 21, 40 i 42 (budynki główne).
 - 9) ul. 1 Maja 8, 43.
 - 10) ul. 3 Maja 50.
 - 11) ul. Montwiłła 22.
 - 12) ul. Nadarzyńska 77, 79, 81A, 85.

- 13) ul. Narutowicza 13.
 - 14) ul. Pańska 6.
 - 15) ul. Poniatowskiego 3, 17.
 - 16) ul. Składowa 8.
 - 17) ul. Traugutta 3, 24, 65.
 - 18) ul. Tylna 16.
 - 19) ul. Żyrardowska 52, 54.
13. Odnowa zdegradowanej substancji mieszkaniowej Grodziska Mazowieckiego poprzez modernizację powojennych budynków i otoczenia posesji. Zadanie obejmuje lokalizacje:
- 1) ul. Bołtucia 1, 3/1.
 - 2) ul. Narutowicza 15.
 - 3) ul. Obrońców Getta 12.
 - 4) ul. Poniatowskiego 35.
 - 5) ul. Przemysłowa 2, 2A, 2B, 2C, 4, 4A.
 - 6) ul. Traugutta 22.
 - 7) ul. Tylna 23 (2 budynki).
 - 8) ul. Wioślarska 3.
 - 9) ul. Wólczyńska 47.
 - 10) ul. Żeromskiego 23, 25, 25A, 25B.

Pozostałe działania w zakresie rewitalizacji, zgłoszone w ramach przeprowadzonych konsultacji, związane są z planami rewitalizacji lub kontynuacją prac rewitalizacyjnych następujących obiektów i terenów:

- 1. Willa „Wójtówka”, ul. Kilińskiego 9.
- 2. „Letniak” ul. Kilińskiego 7.
- 3. Budynek Straży Pożarnej, ul. Żwirki i Wigury 10.
- 4. Budynek i teren Zespołu Szkół Licealnych i Technicznych Nr 2, ul. J. Kilińskiego 8 C.
- 5. Budynek i teren Zespołu Szkół Nr 1, ul. Żwirki i Wigury 4.
- 6. Parking przy Szkole Podstawowej Nr 1.
- 7. Parking przy Centrum Kultury.
- 8. Budynek Szkoły Podstawowej Nr 2 przy ul. Westfala 3.

9. Budynek siedziby Urzędu Miejskiego przy ul. Kościuszki 32A.
10. Dom Pomocy Społecznej w Izdebnie Kościelnym Filia w Grodzisku Mazowieckim, ul. 3 Maja 63.
11. Bloki powojkowe przy ul. Bałtyckiej 10A i 12.
12. Bloki powojkowe przy ul. Sportowej 33 A, 33 B, 33 C.
13. Blok Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Bałtyckiej 10.
14. Teren i obiekty bazy Przedsiębiorstwa Państwowej Komunikacji Samochodowej, ul. J. Chelmońskiego 33.
15. Willa Haberlego z 1897, 1910-12, ul. 1 Maja (nr rej. 715162, 502/08 z 21.04.2008).
16. Budynki z otoczeniem Warszawskiej Kolei Dojazdowej, ul. Batorego 23.
17. Teren przemysłowy po Fabryce Opakowań, ul. Harcerska.
18. Cmentarz Żydowski przy ul. Żydowskiej.
19. Willa Foksał, ul. Bartniaka.
20. Dwór Mokronoskich przy ul. Okulickiego.
21. Budynek i teren dawnego szpitala powiatowego przy ul. Okulickiego
22. Kamienica przy ul. Narutowicza 11 (po dawnych Mazowieckich Zakładach Krawiecko-Kuśnierskich „Elegancja”).
23. Dom przy ul. Okulickiego 11 (drewniany dom z 1878 r.+ park z pól. XIX w.) - (nr rej. 729804 A-887 z 03.12.2009).
24. Zespół willi „Kaprys” ul. Okólna 1/3 z 1884, 1886 (nr rej. 620875, willa 620876, budynki gospodarcze 620877, stajnie 620878, park 620879, 1199 z 25.10.1982).
25. Park „Kruszynka”.
26. Willa „Milusin” ul. 3 Maja 62/64.
27. Willa „Marysinek” (budynek z wieżyczką) ul. Słowackiego.
28. Teren przemysłowy po dawnej Fabryce Szpilek przy ul. Poniatowskiego.
29. Kamienica na rogu ul. 1 Maja i ul. Kościuszki - dawniej Bracia Głowińscy – Handel Win.
30. Budynki przy ul. Szkolnej 10 (budynek I, II i III) .
31. Centrum Kształcenia Praktycznego przy ulicy Żyrardowskiej 48.
32. Budynek przy ulicy Dalekiej 11 A.
33. Zabytkowe pierzeje wzdłuż ulic:
 - 1) ul. 11 Listopada,

- 2) ul. H. Sienkiewicza,
- 3) ul. Kilińskiego,
- 4) ul. Kościuszki,
- 5) ul. Harcerskiej,
- 6) Placu Wolności,
- 7) Placu Króla Zygmunta Starego.

34. Przestrzeń publiczna Grodziska Mazowieckiego w kwartale ulic:

- 1) ul. Okulickiego,
- 2) ul. 3 Maja,
- 3) ul. Królewskiej,
- 4) ul. Teligi.

35. Willa przy ul. 3 Maja 49

36. ul. Batorego 22 (Rewitalizacja i zagospodarowanie na potrzeby Domu Dziecka budynku przemysłowego wraz z terenem przy ulicy Batorego 22 w Grodzisku Mazowieckim).

37. Modernizacja Strażnicy Ochotniczej Straży Pożarnej przy ul. Żwirki i Wigury w Grodzisku Mazowieckim wraz z budową budynku dla potrzeb Ośrodka Pomocy Społecznej, zagospodarowaniem terenu oraz połączeniem ulicy Żwirki i Wigury z ulicą Piłsudskiego.

12.3. Planowane projekty na lata 2014-2020

PROJEKT NR 1

REWITALIZACJA WIELOFUNKCYJNYCH OBSZARÓW GRODZISKA MAZOWIECKIEGO ETAP I - TERENY ZIELONE I ZABYTKI MIASTA

ZADANIE 1

Budowa GRODZISKIEJ MEDIATEKI – interaktywnego centrum edukacyjno-społecznego przy ulicy Bartniaka w Grodzisku Mazowieckim.

1. Lokalizacja

Obiekt zlokalizowany jest w strefie Centrum Grodziska Mazowieckiego.

Adres: ul. Bartniaka 24, Grodzisk Mazowiecki.

13. Dokumentacja fotograficzna

Budynek i nie zagospodarowany teren zielony przy ulicy Bartniaka 24,

Ciąg spacerowy wzdłuż rzeki Rokicianki

Nie zagospodarowany teren przeznaczony pod budowę parkingu

3. Stan istniejący

Obszar na którym planowana jest realizacja inwestycji położony jest w centralnej części Grodziska Mazowieckiego, w pobliżu historycznego centrum miasta i zrewitalizowanego Parku im. hr. Skarbków. Sąsiaduje od południa z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, od zachodu z ulicą Bartniaka, od północy z ulicą 3 Maja, natomiast granicę wschodnią inwestycji wytycza koryto rzeki Rokicianki.

Dojazd do powstającego kompleksu Grodziskiej Mediateki możliwy będzie od ulic: ul. Bartniaka oraz ul. 3 Maja. Ulice dojazdowe przebiegają przez strefę Centrum

Grodziska Mazowieckiego są ciągami samochodowymi i pieszymi obsługującymi system komunikacji publicznej miasta. W pobliżu planowanej inwestycji znajduje się Dworzec PKP zapewniający przejazdy pasażerskie na trasie Grodzisk Mazowiecki – Warszawa i Grodzisk Mazowiecki – Skierniewice oraz w Parku im. hr. Skarbków stacja bezobsługowej wypożyczalni rowerów.

Działka przy ul. Bartniaka 24 w planie zagospodarowania przestrzennego to tereny zabudowy usług administracji. Na nieruchomości znajduje się obiekt wolnostojący, murowany, dwukondygnacyjny, niepodpiwniczony. Powierzchnia zabudowy 325,0 m². Kubatura budynku 2267,4 m³. Powierzchnia użytkowa 480,15 m². Budynek został wykonany systemem tradycyjnym przed 70 laty, z przeznaczeniem jako pomieszczenia biurowo-usługowe. Ponadto, na przedmiotowej działce zlokalizowany jest niewielki budynek murowany pełniący funkcję pomieszczeń gospodarczych. Z uwagi na zły stan techniczny, obydwa budynki przeznaczone są do rozbiórki.

Tereny zielone wokół obiektu to obszar niezagospodarowany, porośnięty samosiewami, z krzewami i pojedynczymi drzewami wymagającymi pilnej pielęgnacji. Układ istniejącej zieleni jest przypadkowy, niekorzystnie wpływa na charakter i wygląd otoczenia. Konieczne jest odpowiednie zagospodarowanie tego terenu elementami małej architektury i zieleni oraz nadanie nowych form architektonicznych, wyraźnie określających ich funkcje.

Poprzez odpowiednie zagospodarowanie terenu o wyżej wskazanej lokalizacji i budowę Mediateki, tej centralnej, reprezentacyjnej części Grodziska Mazowieckiego zostaną nadane nowe funkcje. Inwestycja pozwoli znacznie poprawić walory estetyczne terenu oraz standard i poziom świadczonych usług edukacyjno-społecznych.

4. Karta Projektu/Zadania

Tytuł Projektu	REWITALIZACJA WIELOFUNKCYJNYCH OBSZARÓW GRODZISKA MAZOWIECKIEGO ETAP I - TERENY ZIELONE I ZABYTKI MIASTA
Nazwa Zadania realizowanego w ramach Projektu	Budowa GRODZISKIEJ MEDIATEKI – interaktywnego centrum edukacyjno-społecznego przy ulicy Bartniaka w Grodzisku Mazowieckim.
Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Obszar objęty Zadaniem - adres - numery ewidencyjne działek	- ul. Bartniaka 24, Grodzisk Mazowiecki - nr 72/1, nr 72/2, nr 74, nr 11/4, nr 4/3, nr 6/3, nr 11/7., nr 11/10 w obrębie 29 oraz inne niezbędne działki gruntu, na których będą zlokalizowane sieci, przyłącza, wjazdy i inne obiekty pomocnicze.
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Zakres działań	W ramach realizacji Zadania przewiduje się: 1. rozbiórkę zdegradowanych budynków przy ulicy Bartniaka 24, 2. zaprojektowanie i budowę obiektu ze szczególnym

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

	<p>uwzględnieniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) budynku Grodziskiej Mediateki - interaktywnego, centrum edukacyjno-społecznego b) systemu instalacji zaopatrzenia w energię elektryczną opartego na odnawialnych źródłach energii, wraz z wszelkimi przyłączami i instalacjami c) zagospodarowania i wyposażenia Grodziskiej Mediateki oraz dostosowanie do funkcji określonych w założeniach programowo-funkcjonalnych, zgodnie z celami społecznymi, którym mają służyć d) zagospodarowania przestrzeni publicznej wokół centrum elementami małej architektury i zieleni e) budowy parkingu na działce nr 11/4, obręb 29
Stan zaawansowania prac	W trakcie prac projektowych.
Wizualizacja	
Realizacja celów LPR	<p>Zadanie realizuje następujące cele LPR:</p> <p>CEL I – poprzez przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo- rekreacyjnej.</p> <p>CEL II – poprzez zwiększenie szans na rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców.</p>
Planowany okres realizacji Zadania	2015-2020
Szacowana wartość zadania (PLN) brutto	16 000 000,00
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

ZADANIE 2

Rewaloryzacja zabytkowej willi „Niespodzianka” przy ulicy Kościuszki 12 w Grodzisku Mazowieckim z dekompozycją urbanistyczną otoczenia na rzecz funkcjonalnego zarządzania dziedzictwem kulturowym i efektywności usług publicznych gminy.

1. Lokalizacja

Obiekt zlokalizowany jest w strefie Centrum Grodziska Mazowieckiego.
Adres: ul. Kościuszki 12, Grodzisk Mazowiecki.

2. Dokumentacja fotograficzna

Budynek przy ulicy Kościuszki 12, Grodzisk Mazowiecki
zwany willą „Niespodzianka” z 1906 r. (lub zameczkiem z wieżyczką)

***Obiekt wpisany do Rejestru Zabytków Województwa Mazowieckiego
pod Nr 947 z dn. 01.06.2010r.
Teren działki jest pod ścisłą ochroną Konserwatora Zabytków.***

3. Stan istniejący

Willi zwana „Niespodzianką” lub zameczkiem z wieżyczką, reprezentująca styl secesyjny, usytuowana jest przy ulicy Kościuszki 12, w dawnej dzielnicy "Letniaki" skupiającej na swoim terenie letniskowe rezydencje dla warszawskich, zamożnych sfer wyższych. Wybudowana z przeznaczeniem na dom wypoczynkowy przez architekta Józefa Moszyńskiego (właściciela willi), który połączył elementy willi włoskiej z willą z wieżyczką. Budowę ukończono w 1903 r. Pierwotnie budynek otoczony był dużym ogrodem. Jest to jedna z bardziej rozpoznawalnych i charakterystycznych willi w mieście.

Obiekt wpisany jest do Rejestru Zabytków Województwa Mazowieckiego pod Nr 947 z dn. 01.06.2010). Teren działki jest pod ścisłą ochroną Konserwatora Zabytków.

Powierzchnia nieruchomości przy ul. Kościuszki 12 wynosi 0.2064 ha.

Obecnie na przedmiotowej działce znajdują się: budynek willi, dwukondygnacyjna oficyna - obecnie nieużytkowane (zgodnie z ekspertyzą techniczną znajdują się w złym stanie technicznym, wymagającym gruntownego remontu i rewaloryzacji) - oraz mały parterowy budynek gospodarczy z piwniczką do rozbiórki lub częściowego odtworzenia - obecnie nieużytkowany.

W rejonie pld-wsch. narożnika działki znajdują się pozostałości ścian altany śmietnika do rozebrania.

3. Karta Projektu/Zadania

Tytuł Projektu	REWITALIZACJA WIELOFUNKCYJNYCH OBSZARÓW GRODZISKA MAZOWIECKIEGO ETAP I - TERENY ZIELONE I ZABYTKI MIASTA
Nazwa Zadania realizowanego w ramach Projektu	Rewaloryzacja zabytkowej willi „Niespodzianka” przy ulicy Kościuszki 12 w Grodzisku Mazowieckim z dekompozycją urbanistyczną otoczenia na rzecz funkcjonalnego zarządzania dziedzictwem kulturowym i efektywności usług publicznych gminy.
Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Obszar objęty Zadaniem: - adres - numery ewidencyjne działek	- ul. Kościuszki 12, Grodzisk Mazowiecki - nr 38 obręb 28
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Zakres działań	W ramach realizacji Zadania przewiduje się: 1. rozbiórkę oficyny, altany śmietnikowej oraz ewentualną częściową rozbiórkę parterowego budynku gospodarczego, likwidację studni, 2. renowację, przebudowę i remont willi „Niespodzianka” oraz adaptację budynku do pełnienia funkcji obiektu użyteczności publicznej, 3. budowę nowoczesnego budynku administracji publicznej powiązanego funkcjonalnie i komunikacyjnie z zabytkową willą, 4. wkomponowanie w planowaną na działce infrastrukturę parterowego budynku gospodarczego, 5. budowę systemów wykorzystujących alternatywne źródła energii, 6. budowę inteligentnych automatyk sterujących oświetleniem budynku, ogrzewaniem, klimatyzacją,

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

	<p>roletami,</p> <p>7. adaptację obiektów w jednolity system funkcjonalno-użytkowy,</p> <p>8. aranżację wnętrz,</p> <p>9. inwentaryzację zieleni,</p> <p>10. zagospodarowanie terenu wokół obiektów ciągami komunikacyjnymi oraz elementami małej architektury i zieleni.</p>
Stan zaawansowania prac	W trakcie prac projektowych.
Wizualizacja	
Realizacja celów LPR	<p>Zadanie realizuje następujące cele LPR:</p> <p>CEL I – poprzez przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo- rekreacyjnej.</p> <p>CEL II – poprzez zwiększenie szans na rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców.</p>
Planowany okres realizacji Zadania	2015-2020
Szacowana wartość zadania (PLN) brutto	25 000 000,00
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

ZADANIE 3

Przebudowa i zagospodarowanie zbiorników wodnych zwanych „Stawami Walczewskiego” w Grodzisku Mazowieckim wraz z rewaloryzacją i adaptacją na cele rekreacyjno-sportowe miejskiej przestrzeni publicznej.

1. Lokalizacja

Teren Stawów Walczewskiego zlokalizowany jest w Grodzisku Mazowieckim, w kwartale ul. Nadarzyńskiej (od wschodu), ul. Warszawskiej i Osiedla *Szczęсна* (od południa), ul. Batorego (od zachodu) oraz ok. 200 m od ciągu linii WKD (od strony północnej)

Adres: ul. Nadarzyńska, Grodziska Mazowiecki

2. Dokumentacja fotograficzna

Widok z lotu ptaka – teren Stawów Walczewskiego, Grodzisk Mazowiecki

Teren rekreacyjny Stawów Walczewskiego, Grodzisk Mazowiecki

3. Stan istniejący

Na wskazanym obszarze znajduje się układ zbiorników wodnych, zwanych Stawami Walczewskiego. Kształt przedmiotowego terenu jest nieregularny, wpisany w zabudowę jednorodziną, z dojściem do ulicy Nadarzyńskiej.

Teren płaski, z dwoma stawami zasilanymi z rzeki Rokicianki. Jeden ze stawów podlega procesowi eutrofizacji, razem z terenami przyległymi do rzeki stanowi taras zalewowy. Drugi staw, z lustrem wody wykorzystywany jest do hodowli ryb. Na rzece funkcjonują dwa mostki dla pieszych. Na terenie znajdują się nieliczne alejki o nawierzchni ziemnej, oraz kompleks boisk sportowych zbudowanych w ramach programu „Moje boisko ORLIK 2012”. Wokół większego stawu rośnie starodrzew, brzegi stawu są koszone. Część zalewową porasta typowa roślinność łąkowa.

Teren Stawów Walczewskiego sąsiaduje z centrum miasta, w ich pobliżu usytuowane są duże kompleksy mieszkaniowe: osiedla „Szczęsna”, „Kopernik”, „Piaskowa”, „Centrum” oraz budownictwo jednorodzinne.

Jest to teren rekreacyjny, użytkowany przez mieszkańców miasta oraz częściowo przez Polski Związek Wędkarski – Okręg Mazowiecki.

4. Karta Projektu/Zadania

Tytuł Projektu	REWITALIZACJA WIELOFUNKCYJNYCH OBSZARÓW GRODZISKA MAZOWIECKIEGO ETAP I - TERENY ZIELONE I ZABYTKI MIASTA
Nazwa Zadania realizowanego w ramach Projektu	Przebudowa i zagospodarowanie zbiorników wodnych zwanych „Stawami Walczewskiego” w Grodzisku Mazowieckim wraz z rewaloryzacją i adaptacją na cele rekreacyjno-sportowe miejskiej przestrzeni publicznej
Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Obszar objęty Zadaniem: - adres - numery ewidencyjne działek	- ul. Nadarzyńskiej, Grodzisk Mazowiecki - nr 2/6, 3/9, 4/7, 5/5, 7/5, 9, 10/2, 11, 14/1, 14/3, 14/4, 15/2, 16, 17, 18/1, 18/2, 19, 20/1, 20/2, 23, 32, 33, 34/1, 35/1, 35/2 w obrębie 61; nr 1/9, 1/10, 1/11, 1/12, 2/1, 3/1, 3/2, 4/3, 4/4, 20, 40 w obrębie 68; nr 30, 34, 35, 36/2, 38/2, 40/1, 40/2, 40/3, 40/4, 41, 42, 43/2, 43/3, 44, 63, 64, 88 w obrębie 44.
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Zakres działań	<p>Realizację Zadania przewiduje się w dwóch etapach:</p> <p>Etap 1 Przebudowę zbiorników wodnych zwanych „Stawami Walczewskiego” w Grodzisku Mazowieckim, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wycinkę i karczowanie drzew o śr. 10-65 mm, 2. pogłębienie czaszy zbiornika dolnego, 3. budowę zbiornika górnego, 4. przebudowę budowli zrzutowej do zbiornika, 5. przebudowę pomostu przy zbiorniku dolnym, 6. przebudowę kładki żelbetowej na grobli między zbiornikami, 7. budowę drenażu ze studniami rewizyjnymi, 8. przebudowę rowów otwartych, 9. regulację odcinków rzeki Rokicianki powyżej i poniżej zbiornika, 10. budowę ścieżek pieszych na obwodzie zbiornika, 11. przebudowę ogrodzeń prefabrykowanych z elementów żelbetowych. <p>Etap 2 Zagospodarowanie na cele rekreacyjno-sportowe przestrzeni publicznej wokół zbiorników wodnych zwanych „Stawami Walczewskiego” w Grodzisku Mazowieckim, w tym:</p>

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

	zagospodarowanie elementami małej architektury (ławki, stojaki na rowery, kosze na śmieci, siłownia zewnętrzna), zieleni, oświetlenie.
Stan zaawansowania prac	Rozpoczęto procedurę przetargową na wykonanie Etapu 1
Wizualizacja	
Realizacja celów LPR	<p>Zadanie realizuje następujące cele LPR:</p> <p>CEL I – poprzez przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo- rekreacyjnej.</p> <p>CEL II – poprzez zwiększenie szans na rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców.</p>
Planowany okres realizacji Zadania	<p>Etap 1 – 2014-2016</p> <p>Etap 2 – 2017-2020</p>
Szacowana wartość zadania (PLN) brutto	7 000 000,00
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

PROJEKT NR 2

REWITALIZACJA WIELOFUNKCYJNYCH OBSZARÓW GRODZISKA MAZOWIECKIEGO

ETAP II - TERENY POPRZEMYSŁOWE MIASTA

ZADANIE 1

Budowa Centrum Aktywizacji i Integracji Społecznej z ukształtowaniem i zagospodarowaniem na cele kulturalno- edukacyjne oraz sportowo-rekreacyjne przestrzeni publicznej terenów poprzemysłowych przy ul. Sportowej w Grodzisku Mazowieckim.

1. Lokalizacja

Obszar objęty projektem położony jest w południowej części Grodziska Mazowieckiego, pomiędzy historycznym centrum miasta, obiektami Szpitala Zachodniego im. Jana Pawła II oraz targowiskiem stanowiącym miejską strefą aktywności gospodarczej. Sąsiaduje z zabudową mieszkaniową jednorodzinną i wielorodzinną, obiektami Ośrodka Sportu i Rekreacji - stadionem piłkarskim i kortami tenisowymi przy Al. Mokronoskich 4 oraz pływalinią miejską "Wodnik 2000" przy ul. Józefa Montwiłła 41.

Adres: ul. Sportowa 29 oraz ul. Sportowa 31, Grodzisk Mazowiecki.

2. Dokumentacja fotograficzna

Widok z lotu ptaka – teren poprzemysłowy przy ulicy Sportowej 29

Szkoła Podstawowa Nr 6 przy ul. Sportowej 31

3. Stan istniejący

Przyjęte przez gminę założenia związane z rewitalizacją terenów przemysłowych lokalizują położenie projektowanych obiektów na gminnych nieruchomościach położonych w Grodzisku Mazowieckim:

- 1) działce przemysłowej częściowo zabudowanej, o powierzchni 1.9197 ha, położonej przy ul. Sportowa 29 - działka o numerze ewidencyjnym 57 w obrębie 57,
- 2) działce częściowo zabudowanej o powierzchni 0,9495 ha, położonej przy ul. Sportowej 31, ul. Sportowa 31 - działka o numerze ewidencyjnym 33 w obrębie 57,
- 3) działkach należących do kompleksu zarządzanego przez OSiR przy ul. Józefa Montwiłła 41- działki o numerach ewidencyjnych nr 55/2, nr 58/2 w obrębie 57

Dojazd do projektowanego przy ul. Sportowej Centrum możliwy będzie od ulic: ul. Sportowej, ul. Dalekiej i Al. Mokronoskich.

Teren przy ul. Sportowej 29 zlokalizowany jest w kwartale ograniczonym ulicami: ul. Sportową, ul. Daleką i Al. Mokronoskich, zamknięty od północy terenem Szkoły Podstawowej Nr 6 (graniczy z działką przy ul. Sportowej 31). Jest to gminna działka przemysłowa o powierzchni 1.9197 ha, częściowo zabudowana. Usytuowane są na niej obiekty po Zakładzie Gospodarki Komunalnej przeznaczone do wyburzenia, tj. budynek biurowy. W północno-zachodniej części działki (od ul. Dalekiej) istnieje skatepark. Na jego wyposażeniu są: 23 metrowa mini rampa z dwoma quaterami, poręcze, beng z podestem i poręczą, spine, duża wysoka piramida, duży funbox do latania i funbox z murkiem oraz dwie barierki zamocowane na płaskim asfalcie. W/w sprzęt jest użytkowany od 2010 r.

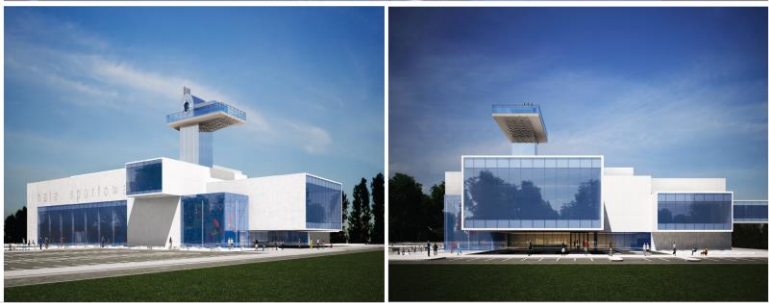
Teren przy ul. Sportowej 31 to częściowo zabudowana działka o powierzchni 0,9495 ha. Od południa sąsiaduje z terenem przemysłowym przy ul. Sportowej 29. Znajdują się tu: budynek szkoły (z niewielką salą gimnastyczną), zmodernizowane boisko, plac zabaw ze sprzętem ogrodowo-zabawowym dzieci klas 0-3 oraz budynek gospodarczy. Obecnie do szkoły uczęszcza 648 uczniów (27 oddziałów, w tym 4 integracyjne) - dane z września 2014 r. Zarządcą obiektu i terenu jest Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 6 im. Szarych Szeregów. Prace projektowe obejmą projekt budowy łącznika między halą widowiskowo-sportową a budynkiem szkoły.

Przy ul. Józefa Montwiłła 41, na działkach o numerach ewidencyjnych nr 55/2, nr 58/2 w obrębie 57 zlokalizowana jest Pływalnia Miejska "Wodnik 2000". Dla obiektów zlokalizowanych na tym terenie planowane jest wykonanie instalacji ogrzewającej wodę basenową z odnawialnych źródeł energii zainstalowanych w hali widowiskowo-sportowej w zakresie zagospodarowania nadwyżek produkowanego ciepła.

4. Karta Projektu/Zadania

Tytuł Projektu	REWITALIZACJA WIELOFUNKCYJNYCH OBSZARÓW GRODZISKA MAZOWIECKIEGO ETAP II - TERENY POPRZEMYSŁOWE MIASTA
Nazwa Zadania realizowanego w ramach Projektu	Budowa Centrum Aktywizacji i Integracji Społecznej z ukształtowaniem i zagospodarowaniem na cele kulturalno-edukacyjne oraz sportowo-rekreacyjne przestrzeni publicznej terenów przemysłowych przy ul. Sportowej w Grodzisku Mazowieckim.
Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Obszar objęty Zadaniem - adres - numery ewidencyjne działek	- ul. Sportowa 29 oraz ul. Sportowa 31. - nr 33, nr 55/2, nr 57, nr 58/1 i nr 58/2 w obrębie 57 oraz inne niezbędne działki gruntu, na których będą zlokalizowane sieci, przyłącza, wjazdy i inne obiekty pomocnicze.
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Zakres działań	W ramach realizacji Zadania przewiduje się: <ol style="list-style-type: none">1. Rekultywację terenu przemysłowego przy ul. Sportowej 29.2. Budowę hali widowiskowo-sportowej przy ul. Sportowej 29 z łącznikiem do budynku Szkoły Podstawowej Nr 6 przy ul. Sportowej 31 wraz z niezbędnym zapleczem i wyposażeniem.3. Budowę wieży widokowej o funkcji edukacyjno-sportowej przy ul. Sportowej 29.4. Budowę wspomagającego efektywnego energetycznie systemu instalacji zaopatrzenia w ciepło i energię elektryczną opartego na odnawialnych źródłach energii i wysokosprawnych źródłach energii.5. Zagospodarowanie terenu wokół obiektów przy ul. Sportowej.6. Przebudowę skateparku zlokalizowanego przy ul. Sportowej 29 wraz z wyposażeniem.7. Modernizację ulic dojazdowych do Centrum Aktywizacji i Integracji Społecznej.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Stan zaawansowania prac	W trakcie prac projektowych.
Wizualizacja	<div data-bbox="619 297 1390 1093"> <div data-bbox="619 297 1390 792"> <p>Centrum Aktywności i Integracji Społecznej przy ul. Sportowej w Grodzisku Mazowieckim 380688</p> </div> <div data-bbox="619 792 1390 1093"> </div> </div>
Realizacja celów LPR	<p>Zadanie realizuje następujące cele LPR:</p> <p>CEL I – poprzez przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo- rekreacyjnej.</p> <p>CEL II – poprzez zwiększenie szans na rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców.</p>
Planowany okres realizacji Zadania	2015-2020
Szacowana wartość zadania (PLN) brutto	40 000 000,00
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

PROJEKT NR 3

REWITALIZACJA WIELOFUNKCYJNYCH OBSZARÓW GRODZISKA MAZOWIECKIEGO

ETAP III - PRZESTRZEŃ PUBLICZNA MIASTA

ZADANIE 1

Rewitalizacja pasażu śródmiejskiego wzdłuż pierzei ulicy 1 Maja w Grodzisku Mazowieckim

1. Lokalizacja

Pasaż śródmiejski wzdłuż pierzei ulicy 1 Maja w Grodzisku Mazowieckim zlokalizowany jest w ścisłej strefie centrum miasta, w sąsiedztwie budynku i terenu dworca PKP.

Adres: ul. 1 Maja, Grodzisk Mazowiecki.

2. Dokumentacja fotograficzna (stan przed rozpoczęciem inwestycji)

Pasaż śródmiejski wzdłuż pierzei ulicy 1 Maja

3. Stan istniejący (przed rozpoczęciem inwestycji)

Nawierzchnia ciągów komunikacji pieszej pasażu śródmiejskiego wzdłuż pierzei ulicy 1 Maja, na odcinku od ul. 11 Listopada do ul. Bartniaka w większości wykonana jest z dwóch rodzajów materiału: chodnikowych płyt betonowych oraz z betonowej kostki brukowej. Szerokość chodnika jest zmienna. Od strony jezdni i zatok postojowych chodnik obramowany jest betonowym krawężnikiem w kolorach szarym i czerwonym. Nachylenie chodnika jest zmienne. Przy wejściach do budynków usytuowane są schody wykonane

z kostek i płyt betonowych oraz z płyt kamiennych. Schody prowadzące do budynku dworca PKP są drewniane. Wzdłuż pasażu brak jest elementów małej architektury, a istniejąca zieleń jest niespójna.

Prace remontowe wykonywane w 2013 i 2015 roku na odcinku od ulicy 11 Listopada do ulicy Kilińskiego wzdłuż ulicy 1 Maja, tylko częściowo zmodernizowały pasaż, jednak nie rozwiązały problemu do końca. Ze względu na walory historyczne terenu i pełnione funkcje, pasaż wymaga dalszej rewaloryzacji i zagospodarowania.

4.Karta Projektu/Zadania

Tytuł Projektu	REWITALIZACJA WIELOFUNKCYJNYCH OBSZARÓW GRODZISKA MAZOWIECKIEGO ETAP III - PRZESTRZEŃ PUBLICZNA MIASTA
Nazwa zadania realizowanego w ramach Projektu	Rewitalizacja pasażu śródmiejskiego wzdłuż pierzei ulicy 1 Maja w Grodzisku Mazowieckim.
Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Obszar objęty Zadaniem - adres - numery ewidencyjne działek	- ul. 1 Maja, Grodzisk Mazowiecki - działki nr 108/4 obr. 22; nr 34/1 obr. 25; nr 38/7 obr. 12; nr 35/2 obr. 25; nr 34/2 obr. 25
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Zakres działań	<p>Zadanie realizowane w trzech etapach:</p> <p>Etap 1 - Ciągi komunikacji pieszej po stronie południowej ulicy 1 Maja na odcinku od ulicy 11 Listopada do ulicy Kilińskiego</p> <p>Etap 2 – Rewitalizacja ciągów komunikacji pieszej po stronie północnej ulicy 1 Maja na odcinku od ulicy 11 Listopada do ulicy Kilińskiego,</p> <p>Etap 3 - Rewitalizacja ciągów komunikacji pieszej ulicy 1 Maja na odcinku od ulicy Kilińskiego do ulicy Bartniaka wraz z ulicą Bartniaka i parkingiem</p> <p>W ramach zadania realizowane są następujące prace:</p> <ol style="list-style-type: none">1. roboty przygotowawcze – rozbiórkę istniejących elementów zagospodarowania terenu kolidujących z projektowanymi,2. wykonanie podbudowy,3. wykonanie nawierzchni chodników i zjazdów z kostki brukowej/kostki i płyt granitowych,4. wymianę latarni oświetleniowych,5. budowę pochylni dla niepełnosprawnych,

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

	6. zagospodarowanie pasażu elementami małej architektury i zieleni.
Stan zaawansowania prac	Etap 1 – zrealizowany w latach 2007-2013 Etap 2 – zrealizowano w 2015 Etap 3 – w trakcie prac koncepcyjnych
Realizacja celów LPR	Projekt realizuje następujące cele LPR: CEL I – poprzez przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo- rekreacyjnej. CEL II – poprzez zwiększenie szans na rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców.
Planowany okres realizacji zadania	2015-2018
Wartość zadania (PLN) brutto	Etap 1 – koszt rzeczywisty 590 300,00 Etap 2 – koszt rzeczywisty 1 290 300,00 Etap 3 – szacowana wartość 800 000,00
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

ZADANIE 2

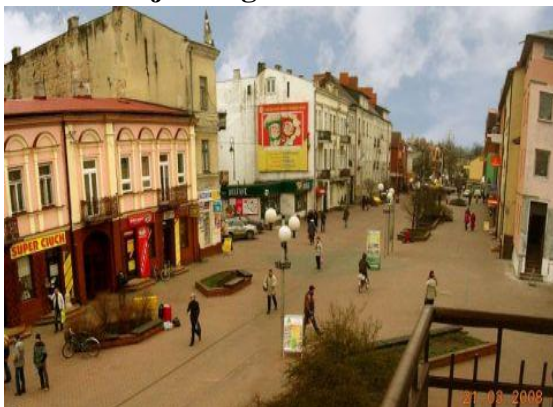
Rewitalizacja pasażu śródmiejskiego wzdłuż zabytkowej pierzei ulicy 11 Listopada w Grodzisku Mazowieckim.

1. Lokalizacja

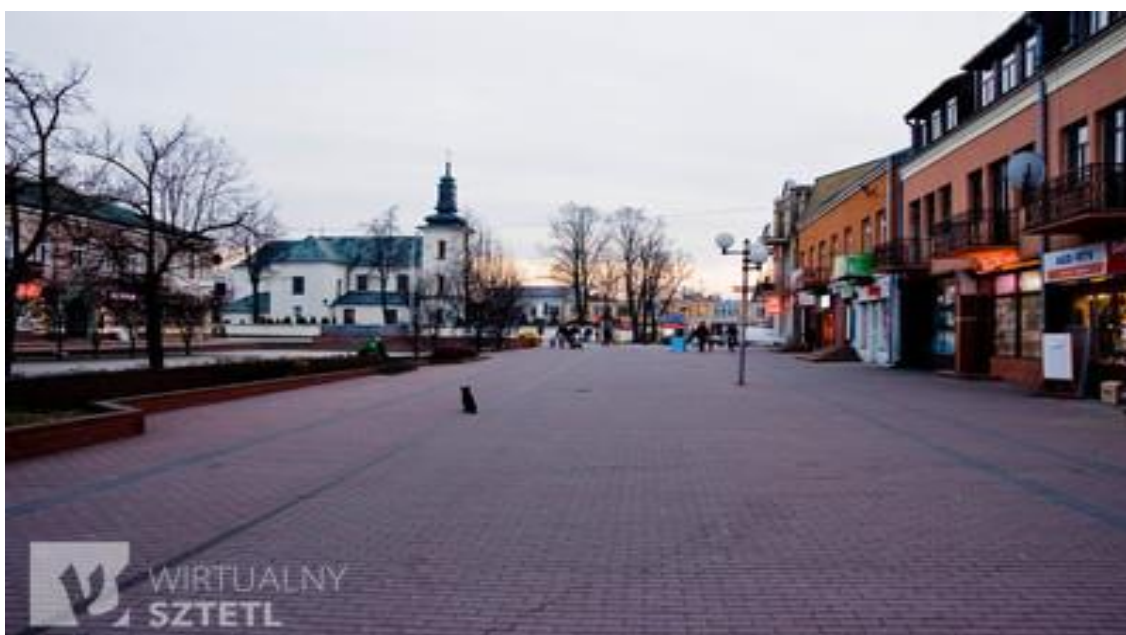
Pasaż śródmiejski wzdłuż pierzei ulicy 11 Listopada w Grodzisku Mazowieckim zlokalizowany jest w ścisłej strefie Centrum miasta - stanowi ciąg komunikacji pieszej od ul. 1 Maja do ul. Sienkiewicza.

Adres: ul. 11 Listopada oraz Plac Wolności, Grodzisk Mazowiecki.

2. Dokumentacja fotograficzna

Pasaż śródmiejski wzdłuż pierzei ulicy 11 Listopada

Plac Wolności w Grodzisku Mazowieckim

3. Stan istniejący

Pasaż śródmiejski wzdłuż pierzei ulicy 11 Listopada w Grodzisku Mazowieckim tworzą:

- ciąg komunikacji pieszej, ulicy 11 Listopada – tzw. „Deptak”,
- Plac Wolności

Pasaż powstał w końcu lat 90-tych XX wieku. To jedno z najbardziej reprezentacyjnych miejsc w Grodzisku Mazowieckim. Nawierzchnia ciągu komunikacji pieszej oraz placu jest zniszczona, a zastosowane ówczesznie rozwiązania dotyczące zagospodarowania pasażu elementami małej architektury oraz zieleni – przestarzałe i niefunkcjonalne.

Ze względu na walory historyczne Deptaka i Placu Wolności oraz pełnione funkcje, miejsce to wymaga modernizacji i odpowiedniego zagospodarowania. Istnieje pilna konieczność przywrócenia w strefie Centrum zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo-rekreacyjnej. Rewitalizacja i odpowiednie zagospodarowanie Deptaka oraz Placu Wolności zwiększy szanse na rozwój lokalny i wzrost komfortu życia mieszkańców.

4. Karta Projektu/Zadania

Tytuł Projektu	REWITALIZACJA WIELOFUNKCYJNYCH OBSZARÓW GRODZISK MAZOWIECKIEGO ETAP III - PRZESTRZEŃ PUBLICZNA MIASTA
Nazwa Zadania realizowanego w ramach Projektu	Rewitalizacja pasażu śródmiejskiego wzdłuż zabytkowej pierzei ulicy 11 Listopada w Grodzisku Mazowieckim
Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Obszar objęty Projektem - adres - numery ewidencyjne działek	- ul. 11 Listopada oraz Plac Wolności - nr 85/2 w obrębie 23 oraz nr 1 i nr 105 w obrębie
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Zakres działań	Etap 1: Zadanie przewiduje przebudowę/modernizację ciągów

	<p>komunikacji pieszej ul. 11 Listopada, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. roboty przygotowawcze – rozbiórkę istniejących elementów zagospodarowania terenu kolidujących z projektowanymi, 2. wymianę nawierzchni chodników, 3. wymianę oświetlenia, 4. budowę/wyznaczenie pasa ruchu na potrzeby ścieżki rowerowej wzdłuż całego pasażu śródmiejskiego, 5. zagospodarowanie pasażu elementami małej architektury, 6. zagospodarowanie pasażu elementami zieleni. <p>Etap 2.</p> <p>Zadanie przewiduje przebudowę/modernizację Placu Wolności, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. roboty przygotowawcze – rozbiórkę istniejących elementów zagospodarowania terenu kolidujących z projektowanymi, 2. wymianę nawierzchni chodników, 3. wymianę oświetlenia, 4. budowę/wyznaczenie pasa ruchu na potrzeby ścieżki rowerowej wzdłuż całego pasażu śródmiejskiego, 5. budowa fontanny (dysze wodne), 6. zagospodarowanie pasażu elementami małej architektury, 7. zagospodarowanie pasażu elementami zieleni. <p>Etap 3.</p> <p>Zadanie przewiduje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. renowację pomnika Wolności i Zwycięstwa 1919 i 1945 r. (obelisk z orłem) 2. przebudowę/remont pomnika ku czci żołnierzy, którzy polegli na frontach II wojny światowej, w miejscu, gdzie w 1943 r. rozstrzelano 20 więźniów Pawiaka (tablica i mur budynku ze śladami kul)
Stan zaawansowania prac	Zadanie w trakcie prac koncepcyjnych

<p>Wizualizacja</p>	 <p style="text-align: center;">Konceptcja zagospodarowania pasażu śródmiejskiego w Grodzisku Mazowieckim</p> <p style="text-align: center;">Ulica 11 Listopada (Deptak)</p> <p style="text-align: center;">Plac Wolności</p>
<p>Realizacja celów LPR</p>	<p>Zadanie realizuje następujące cele LPR:</p> <p>CEL I – poprzez przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo- rekreacyjnej.</p> <p>CEL II – poprzez zwiększenie szans na rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców.</p>
<p>Planowany okres realizacji Zadania</p>	<p>2015-2020</p>
<p>Szacowana wartość zadania (PLN) brutto</p>	<p>10 000 000,00</p>
<p>Przewidywane źródła finansowania</p>	<p>Budżet miasta, Fundusze UE</p>

ZADANIE 3

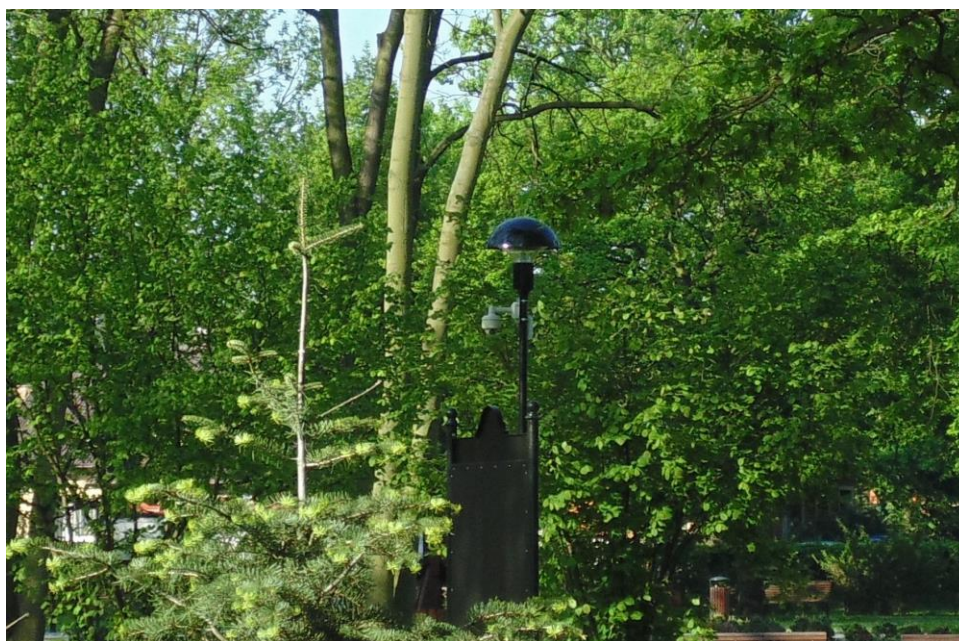
Poprawa bezpieczeństwa publicznego w Grodzisku Mazowieckim poprzez utworzenie sieci monitoringu wizyjnego

1. Lokalizacja

Sieć monitoringu wizyjnego obejmuje Strefę Centrum Grodziska Mazowieckiego.

Adres: Grodzisk Mazowiecki

2. Dokumentacja fotograficzna

Kamera monitoringu w Parku im. hr. Skarbków.

3. Stan istniejący

Na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki zainstalowanych jest obecnie 81 kamer. Do obserwacji wybranych obszarów zostały użyte najnowocześniejsze technologicznie kamery szybkoobrotowe i stacjonarne. Główne Centrum Monitoringu zlokalizowane jest w Komendzie Powiatowej Policji oraz w siedzibie Straży Miejskiej w Grodzisku Mazowieckim. Monitoring funkcjonuje przez 24 godziny na dobę 7 dni w tygodniu, a obraz z kamer jest rejestrowany i archiwizowany przez 30 dni.

Początkowo monitoringiem były objęte dwa główne miejskie tereny rekreacyjno-sportowe. W 2013 roku w Parku im. hr. Skarbków zainstalowano 25 kamer, zaś na terenie Stawów Goliana 5. Następnie w 2014 i 2015 roku w ramach rozbudowy i modernizacji systemu monitorowania miasta Grodzisk Mazowiecki uruchomiono kolejnych 40 punktów kamerowych, które umożliwiały podgląd głównych skrzyżowań drogowych, dworca WKD, wybranych placówek oświatowych, osiedla Książenice, a także obiektów użyteczności publicznej będących w strukturach organizacyjnych Ośrodka Kultury oraz Ośrodka Sportu i Rekreacji. W celu zwiększenia bezpieczeństwa w połowie 2015 roku zainstalowano 11 dodatkowych kamer – 8 na Dworcu PKP oraz 3 na terenie nowopowstałego parku wodnego.

Ponadto istniejąca sieć światłowodowa monitoringu wizyjnego może być wykorzystana do realizacji sieci ethernetowej, połączenia budynków użyteczności publicznej oraz szkół. Wykonany rozkład linii światłowodowych przewiduje i umożliwia rozbudowę systemu, a także dołączenie kolejnych kamer.

4. Karta Projektu/Zadania

Tytuł Projektu	REWITALIZACJA WIELOFUNKCYJNYCH OBSZARÓW GRODZISKA MAZOWIECKIEGO ETAP III - PRZESTRZEŃ PUBLICZNA MIASTA
Nazwa Zadania realizowanego w ramach Projektu	Poprawa bezpieczeństwa publicznego w Grodzisku Mazowieckim poprzez utworzenie sieci monitoringu wizyjnego
Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Obszar objęty Zadaniem	Miasto Grodzisk Mazowiecki .
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Zakres działań	Etap 1 - Rozbudowa i modernizacja systemu monitorowania Miasta Grodzisk Mazowiecki: 1) montaż 22 punktów kamerowych na terenie miasta, 2) budowę dwóch stanowisk obserwacji: w Komendzie Powiatowej Policji i w siedzibie Straży Miejskiej, 3) wykonanie tras kablowych do przesyłu sygnałów w technologii: światłowodów montowanych w istniejącej kanalizacji teletechnicznej, dzierżawionej od Telekomunikacji Polskiej, 4) wykonanie tras kablowych do przesyłu sygnałów w technologii: światłowodów podwieszanych na słupach energetycznych, dzierżawionych od PGE,

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

	<p>5) podłączenie sygnałów z kamer do istniejącego serwera systemu, rozbudowa serwera,</p> <p>6) podłączenie kamer zainstalowanych w mieście do światłowodowej sieci transmisji sygnałów.</p> <p>Etap 2 - Rozbudowa, modernizacja i serwis systemu monitorowania Miasta Grodzisk Mazowiecki.</p>
Stan zaawansowania prac	<p>Etap 1 - zrealizowano</p> <p>Etap 2 – w trakcie prac studyjnych</p>
Realizacja celów LPR	<p>Zadanie realizuje następujące cele LPR:</p> <p>CEL I – poprzez przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo- rekreacyjnej.</p> <p>CEL II – poprzez zwiększenie szans na rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców.</p>
Planowany okres realizacji Zadania	2014-2020
Wartość zadania (PLN) brutto	<p>Etap 1 – koszt rzeczywisty 1 511 778,00</p> <p>Etap 2 – szacowana wartość zadania 1 200 000,00</p>
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

ZADANIE 4

Poprawa ładu przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla „Kopernik” w Grodzisku Mazowieckim, Etap 1

1. Lokalizacja

Etap 1 zadania dotyczy następujących lokalizacji na terenie Grodziska Mazowieckiego:

- 1) Ulica E. Orzeszkowej - odcinek od ulicy 3 Maja do ulicy Królewskiej
- 2) Parking przy ulicy E. Orzeszkowej.
- 3) Mini plac zabaw dla dzieci i teren przy ulicy T. Bairda.
- 4) Nie zagospodarowany plac wewnątrzsiedlowy przy ulicy E. Orzeszkowej

2. Dokumentacja fotograficzna

Ulica E. Orzeszkowej

Parking przy ulicy E. Orzeszkowej

Plac zabaw przy ulicy T. Bairda

Plac wewnątrzsiedlowy przy ulicy E. Orzeszkowej

3. Stan istniejący

Obszar objęty planowaną inwestycją leży w zielonej, północno-wschodniej części Grodziska Mazowieckiego. Teren wyposażono w większość mediów niezbędnych do życia oraz skutecznego prowadzenia działalności i sprawnego funkcjonowania współczesnego osiedla. Istnieją tu media zarówno te tradycyjne (energia, woda, gaz), jak i nowoczesne (telekomunikacja, Internet). Poza ciekawą ofertą mieszkaniową i prężnie funkcjonującym rynkiem mieszkaniowym, dzielnica dysponuje bardzo dobrym zapleczem usługowo-handlowym (sklepy, zakłady usługowe, gastronomiczne, w tym: poczta, banki, przychodnie zdrowia, apteki, stacje benzynowe, Kościół), bogatym rynkiem mediów, bazą edukacyjną na wysokim poziomie (przedszkola, szkoła podstawowa, gimnazjum, biblioteka, świetlica młodzieżowa), i nowoczesną bazą sportową (hala sportowa).

Na osiedlu stanowiącym znaczne skupisko mieszkańców Grodziska Mazowieckiego brak jest zagospodarowania elementami małej architektury służącej utrzymaniu porządku (niedostateczna ilość koszy na śmieci, stojaków na rowery), nie ma obiektów użytkowych służących rekreacji, elementów architektury ogrodowej, a dostęp do darmowego Internetu bezprzewodowego należy do najniższych w mieście.

Niezbędna jest poprawa ładu przestrzennego terenów należących do Osiedla, w szczególności wykonanie szeregu prac remontowo-budowlanych, rewaloryzacyjnych i adaptacyjnych, w tym: wymiana nawierzchni ciągów komunikacyjnych i słupów oświetleniowych oraz zagospodarowanie zielenią, elementami małej architektury, obiektami architektury ogrodowej i obiektami użytkowymi służącymi utrzymaniu porządku. Realizacja inwestycji zapewni atrakcyjne, ogólnodostępne tereny zielone, (spełniające funkcje wypoczynkowe, rekreacyjne i estetyczne), sprawną i bezpieczną komunikację, nowoczesną kompozycję urbanistyczną osiedla oraz utrzymanie bioróżnorodności.

4. Karta Projektu/Zadania

Tytuł Projektu	REWITALIZACJA WIELOFUNKCYJNYCH OBSZARÓW GRODZISKA MAZOWIECKIEGO ETAP III - PRZESTRZEŃ PUBLICZNA MIASTA
Nazwa Zadania realizowanego w ramach Projektu	Poprawa ładu przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla „Kopernik” w Grodzisku Mazowieckim, Etap 1
Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Obszar objęty Zadaniem - adres - numery ewidencyjne działek	Północno-wschodnia część miasta Grodzisk Mazowiecki: <ul style="list-style-type: none"> • Ulica E. Orzeszkowej - odcinek od ulicy 3 Maja do ulicy Królewskiej - działki nr 8/2, nr 9/1, nr 9/3, nr 10/1, nr 37/3, nr 45/1, nr 57/3, nr 57/4, nr 59/1, nr 63/1, nr 64/2, nr 64/3, nr 64/16, nr 67/1, nr 68/1, nr 71/2, nr 74, nr 75/1, nr 75/2, nr 76/1, nr 78/3, nr 80/1 w obrębie 31, działki nr 9/1, 10/1, 14/3, 15/1, 15/2, 16/10, 16/13, 16/25, 23/2, 23/4, 27/1, 28/5, 29/1, 30/1, 31/1, 32/1, 37/1 w obrębie 32. • Parking przy ulicy E. Orzeszkowej – działki nr 13/14,

	<p>13/17, 14/14, 15/1 obręb 32.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mini plac zabaw dla dzieci i teren przy ulicy T. Bairda – działki nr 11/9, nr 12/5, nr 12/6, nr 12/7, nr 13/10, 13/11, 14/7, nr 14/8 obr. 32 oraz nr 22/7, nr 43 obr. 32. • Nie zagospodarowany plac wewnątrzsiedlowy przy ulicy E. Orzeszkowej – działki nr 64/3, nr 64/16, 75/2, obr. 31, nr 15/2 obr. 32.
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Zakres działań	<p>W ramach inwestycji planowane są:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. modernizacja i zagospodarowanie ulicy E. Orzeszkowej na Odcinku od ulicy 3 Maja do ulicy Królewskiej, 2. renowacja i zagospodarowanie parkingu przy ulicy E. Orzeszkowej, 3. renowacja mini placu zabaw dla dzieci, 4. zagospodarowanie terenu między blokami przy ulicy T. Bairda, 5. zagospodarowanie placu wewnątrzsiedlowego przy ulicy E. Orzeszkowej. <p>Zadanie przewiduje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymianę słupów oświetleniowych, - wykonanie nakładek asfaltowych, - wymianę nawierzchni ciągów komunikacyjnych, - zagospodarowanie elementami małej architektury, zieleni i obiektami użytkowymi służącymi utrzymaniu porządku, - budowę toalety publicznej.
Stan zaawansowania prac	W trakcie prac projektowych
Wizualizacja	 <p style="text-align: center;">Ulica E. Orzeszkowej</p>

	 <p>2. Konkurs na opracowanie koncepcji architektoniczno-urbanistycznej, budowlanej i funkcjonalnej dla zadania pn "Poprawa boku przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla "Topenia" w Grodzisku Mazowieckim. PARKING PRZY UL. E. ORZESZKOWEJ - DZIAŁKA NR 131, OBR. 32</p> <p style="text-align: center;">Parking przy ulicy E. Orzeszkowej</p> <p>4. Konkurs na opracowanie koncepcji architektoniczno-urbanistycznej, budowlanej i funkcjonalnej dla zadania pn "Poprawa boku przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla "Topenia" w Grodzisku Mazowieckim. MAŁY PLAC ZABAW DLA DZIECI I TEREN MIĘDZY BLOKAMI MIESZKALNYMI PRZY UL. T. BAIRDA - DZIAŁKI NR 119, NR 120, NR 125, NR 127, NR 131/0, NR 131/1, NR 147, NR 148, OBR. 32</p> <p style="text-align: center;">Plac zabaw przy ulicy T. Bairda</p> <p>7. Konkurs na opracowanie koncepcji architektoniczno-urbanistycznej, budowlanej i funkcjonalnej dla zadania pn "Poprawa boku przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla "Topenia" w Grodzisku Mazowieckim. MAŁY WYBIEGOWY DLA DZIECI PRZY UL. E. ORZESZKOWEJ - DZIAŁKA NR 131, OBR. 32</p> <p style="text-align: center;">Plac wewnątrzsiedlowy przy ulicy E. Orzeszkowej</p>
<p>Realizacja celów LPR</p>	<p>Zadanie realizuje następujące cele LPR:</p> <p>CEL I – poprzez przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo- rekreacyjnej.</p> <p>CEL II – poprzez zwiększenie szans na rozwój lokalny,</p>

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

	wzrost komfortu życia mieszkańców.
Planowany okres realizacji Zadania	2014-2020
Szacowana wartość zadania (PLN) brutto	6 000 000,00
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

ZADANIE 5

Poprawa ładu przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla „Kopernik” w Grodzisku Mazowieckim, Etap 2

1. Lokalizacja

Etap 2 Zadania dotyczy następujących lokalizacji na terenie Grodziska Mazowieckiego:

- 1) ul. H. Szczerkowskiego - odcinek od ulicy 3 Maja do ulicy Westfala
- 2) Mini plac zabaw dla dzieci i teren przy ul. Szkolnej.
- 3) Nie zagospodarowany plac przy skrzyżowaniu ulicy E. Orzeszkowej z ulicą 3 Maja.
- 4) Nie zagospodarowany plac przy ulicy H. Szczerkowskiego.
- 5) Nie zagospodarowany plac przy skrzyżowaniu ulic: ulicy Gen. L. Okulickiego z ulicą M. Kopernika.

2. Dokumentacja fotograficzna (stan przed rozpoczęciem inwestycji)

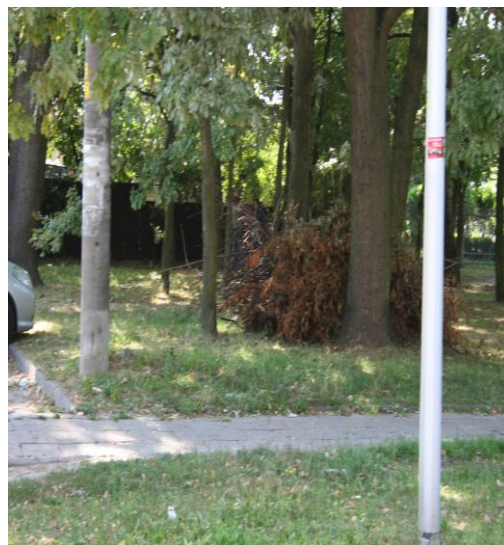
Ulica H. Szczerkowskiego

Mini plac zabaw przy ul. Szkolnej

Plac przy skrzyżowaniu
ulicy E. Orzeszkowej
z ulicą 3 Maja.

Plac przy ulicy H. Szczerkowskiego

Plac przy skrzyżowaniu ulicy Gen. L. Okulickiego z ulicą M. Kopernika.

3. Stan istniejący (przed rozpoczęciem inwestycji)

Obszar objęty planowaną inwestycją leży w zielonej, północno-wschodniej części Grodziska Mazowieckiego. Teren wyposażono w większość mediów niezbędnych do życia oraz skutecznego prowadzenia działalności i sprawnego funkcjonowania współczesnego osiedla. Istnieją tu media zarówno te tradycyjne (energia, woda, gaz), jak i nowoczesne (telekomunikacja, Internet). Poza ciekawą ofertą mieszkaniową i prężnie funkcjonującym rynkiem mieszkaniowym, dzielnica dysponuje bardzo dobrym zapleczem usługowo-handlowym (sklepy, zakłady usługowe, gastronomiczne, w tym: poczta, banki, przychodnie zdrowia, apteki, stacje benzynowe, Kościół), bogatym rynkiem mediów, bazą edukacyjną na wysokim poziomie (przedszkola, szkoła

podstawowa, gimnazjum, biblioteka, świetlica młodzieżowa), i nowoczesną bazą sportową (hala sportowa).

Na osiedlu brak jest zagospodarowania elementami małej architektury służącej utrzymaniu porządku (niedostateczna ilość koszy na śmieci, stojaków na rowery), nie ma obiektów użytkowych służących rekreacji, elementów architektury ogrodowej, a dostęp do darmowego Internetu bezprzewodowego należy do najniższych w mieście.

Niezbędna jest poprawa ładu przestrzennego terenów należących do Osiedla, w szczególności wykonanie szeregu prac remontowo-budowlanych, rewaloryzacyjnych i adaptacyjnych, w tym: wymiana nawierzchni ciągów komunikacyjnych i słupów oświetleniowych oraz zagospodarowanie zielenią, elementami małej architektury, obiektami architektury ogrodowej i obiektami użytkowymi służącymi utrzymaniu porządku. Realizacja inwestycji zapewni atrakcyjne, ogólnodostępne tereny zielone, (spełniające funkcje wypoczynkowe, rekreacyjne i estetyczne), sprawną i bezpieczną komunikację, nowoczesną kompozycję urbanistyczną osiedla oraz utrzymanie bioróżnorodności.

4. Karta Projektu/Zadania

Tytuł Projektu	REWITALIZACJA WIELOFUNKCYJNYCH OBSZARÓW GRODZISKA MAZOWIECKIEGO ETAP III - PRZESTRZEŃ PUBLICZNA MIASTA
Nazwa Zadania realizowanego w ramach Projektu	Poprawa ładu przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla „Kopernik” w Grodzisku Mazowieckim, Etap 2
Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Obszar objęty Zadaniem	Północno-wschodnia część miasta Grodzisk Mazowiecki
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki

Zakres działań	<p>W ramach inwestycji planowane są:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. modernizacja i zagospodarowanie ul. H. Szczerkowskiego na odcinku od ulicy 3 Maja do ulicy Westfala, 2. renowacja mini placu zabaw dla dzieci oraz zagospodarowanie terenu między blokami przy ulicy Szkolnej, 3. zagospodarowanie placu przy skrzyżowaniu ulicy E. Orzeszkowej z ulicą 3 Maja, 4. zagospodarowanie placu przy ulicy H. Szczerkowskiego, 5. zagospodarowanie placu przy skrzyżowaniu ulicy Gen. L. Okulickiego z ulicą M. Kopernika. <p>Projekt przewiduje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymianę słupów oświetleniowych, - wykonanie nakładek asfaltowych, - wymianę nawierzchni ciągów komunikacyjnych, - zagospodarowanie elementami małej architektury, zieleni i obiektami użytkowymi służącymi utrzymaniu porządku.
Stan zaawansowania prac	Zadanie w trakcie prac koncepcyjnych
Wizualizacja	 <p style="text-align: center;">Ulica H. Szczerkowskiego – odcinek od ulicy 3 Maja do ulicy Westfala</p>

5. Konkurs na opracowanie koncepcji architektoniczno-urbanistycznej, budowlanej i funkcjonalnej dla zadania pn "Poprawa terenu przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla "Kopernik" w Grodzisku Mazowieckim. **MINI PLAC ZABAW DLA DZIECI I TEREN PRZY UL. SZKOLNEJ**

Mini plac zabaw dla dzieci i teren przy ul. Szkolnej

6. Konkurs na opracowanie koncepcji architektoniczno-urbanistycznej, budowlanej i funkcjonalnej dla zadania pn "Poprawa terenu przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla "Kopernik" w Grodzisku Mazowieckim. **NIE ZAGOSPODAROWANY PLAC PRZY SKRZYŻOWANIU UL. E. ORZESZKOWEJ Z UL. 3 MAJA - DZIAŁKI NR 92, NR 93 OBR. 31**

Plac przy skrzyżowaniu ul. E. Orzeszkowej z ul. 3 Maja

8. Konkurs na opracowanie koncepcji architektoniczno-urbanistycznej, budowlanej i funkcjonalnej dla zadania pn "Poprawa terenu przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla "Kopernik" w Grodzisku Mazowieckim. **NIE ZAGOSPODAROWANY PLAC ZA PRZYCHODNIA ZDROWIA ESKULAP PLUS PRZY UL. H. SZCZERKOWSKIEGO - DZIAŁKI NR 98, NR 166, NR 178, NR 179 OBR. 33 ORAZ PARKING - DZIAŁKA NR 159 OBR. 33**

Plac przy ulicy H. Szczerkowskiego

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

	 <p>9. Konkurs na opracowanie koncepcji architektoniczno-urbanistycznej, budowlanej i funkcjonalnej dla zadania priorytetowego terenu miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedle "Niperek" w Grodzisku Mazowieckim. NIE ZAPOSIADAJĄCYMI PLAC, PRZY SKRZYŻOWANIU UL. GEN. L. OKULICKIEGO Z UL. M. KOPERNIKA. TOTALNA NIE DZIŁ 028. 30</p> <p>Plac przy skrzyżowaniu ul. Gen. L. Okulickiego z ul. M. Kopernika</p>
Realizacja celów LPR	<p>Zadanie realizuje następujące cele LPR:</p> <p>CEL I – poprzez przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo- rekreacyjnej.</p> <p>CEL II – poprzez zwiększenie szans na rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców</p>
Planowany okres realizacji Zadania	2015-2020
Szacowana wartość zadania (PLN) brutto	4 000 000,00
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

ZADANIE 6

Poprawa ładu przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla „Bałtycka” w Grodzisku Mazowieckim poprzez zagospodarowanie terenu zieleni przy ulicy J. Piłsudskiego w Grodzisku Mazowieckim.

1. Lokalizacja

Obszar objęty planowaną inwestycją zlokalizowany jest w zachodniej części Grodziska Mazowieckiego, po obydwu stronach ulicy J. Piłsudskiego.

2. Dokumentacja fotograficzna

Teren zieleni przy ul. Piłsudskiego w Grodzisku Mazowieckim

3. Stan istniejący

Niezagospodarowany teren zieleni przy ulicy J. Piłsudskiego graniczy od północy z ulicą B. Limanowskiego i obszarem będącym w użytkowaniu Ochotniczej Straży Pożarnej, od wschodu z kompleksem zabudowy mieszkaniowo-usługowej „Osiedle Bałtycka”, od południa z ulicą Bałtycką, a od zachodu z rzeką Mrowną.

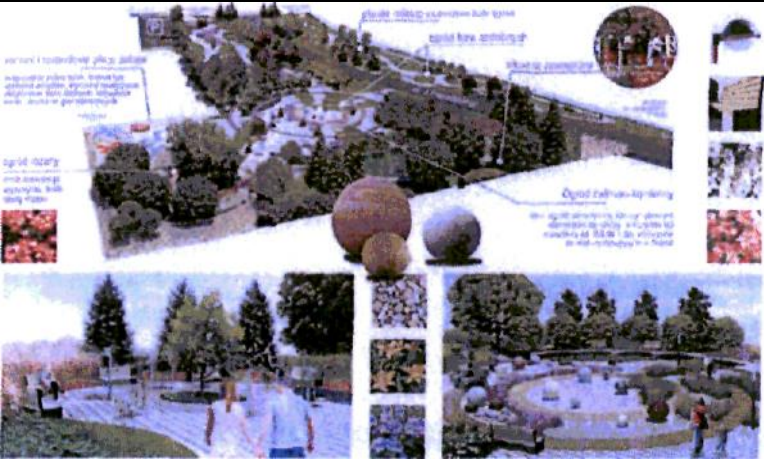
Nieuporządkowana struktura przestrzenna i niespójny układ zieleni, samosiewy i przerośnięte krzewy, zniszczony plac zabaw dla dzieci sprawiają, że teren stwarza wrażenie zaniedbanego. W okolicy Osiedla brak jest zagospodarowania elementami małej architektury służącej utrzymaniu porządku (niedostateczna ilość koszy na śmieci, stojaków na rowery), nie ma obiektów użytkowych służących rekreacji, elementów architektury ogrodowej.

Niezbędna jest poprawa ładu przestrzennego terenów należących do Osiedla, w szczególności wykonanie szeregu prac remontowo-budowlanych, rewaloryzacyjnych i adaptacyjnych, w tym: wymiana nawierzchni ciągów komunikacyjnych i słupów oświetleniowych oraz zagospodarowanie zielenią, elementami małej architektury, obiektami architektury ogrodowej i obiektami użytkowymi służącymi utrzymaniu porządku. Realizacja inwestycji zapewni atrakcyjne, ogólnodostępne tereny zielone, spełniające funkcje wypoczynkowe, rekreacyjne i estetyczne oraz utrzymanie bioróżnorodności.

4. Karta Projektu

Tytuł Projektu	REWITALIZACJA WIELOFUNKCYJNYCH OBSZARÓW GRODZISKA MAZOWIECKIEGO ETAP III - PRZESTRZEŃ PUBLICZNA MIASTA
Nazwa Zadania realizowanego w ramach Projektu	Poprawa ładu przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla „Bałtycka” w Grodzisku Mazowieckim poprzez zagospodarowanie terenu zieleni przy ulicy J. Piłsudskiego w Grodzisku Mazowieckim.
Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Obszar objęty Zadaniem - adres - numery ewidencyjne działek	Zachodnia część Grodziska Mazowieckiego - działki nr 145/3, nr 145/4, nr 145/1, nr 146/3, nr 146/4, nr 146/5, nr 166, nr 87/1, nr 165, nr 88/1, nr 88/2, nr 88/3, nr 157, nr 48/1, nr 48/2, nr 48/4, nr 146/5 w obrębie 23
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Zakres działań	W ramach realizacji Zadania przewiduje się: 1. zagospodarowanie terenu poprzez odpowiednią aranżację istniejącej zieleni oraz nowe nasadzenia, 2. budowę/modernizację ciągów komunikacji pieszej i rowerowej, 3. budowa miejsc parkingowych, 4. modernizację placu zabaw dla dzieci, 5. wyposażenie w elementy małej architektury, 6. wymianę istniejącego oświetlenia.
Stan zaawansowania prac	Ważne pozwolenie na budowę parku W trakcie prac projektowych – miejsca postojowe (działki 145/3 i 146/5)

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Wizualizacja	
Realizacja celów LPR	<p>Zadanie realizuje następujące cele LPR:</p> <p>CEL I – poprzez przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo- rekreacyjnej.</p> <p>CEL II – poprzez zwiększenie szans na rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców.</p>
Planowany okres realizacji Zadania	2014-2018
Szacowana wartość zadania (PLN) brutto	2 500 000,00
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

ZADANIE 7

Modernizacja ulicy 3 Maja w obrębie skrzyżowań z ulicą Orzeszkowej i ulicą Teligi, sposobem na utworzenie strefy uspokojonego ruchu w Grodzisku Mazowieckim.

1. Lokalizacja

Obszar objęty planowaną inwestycją zlokalizowany jest w północno-wschodniej części Grodziska Mazowieckiego dotyczy dwóch skrzyżowań:

- 1) skrzyżowania ulicy 3 Maja z ulicą Orzeszkowej,
- 2) skrzyżowania ulicy 3 Maja z ulicą Teligi.

2. Dokumentacja fotograficzna (stan przed rozpoczęciem inwestycji)

Skrzyżowanie ulicy 3 Maja z ulicą Orzeszkowej

Skrzyżowanie ulicy 3 Maja z ulicą Teligi

3. Stan istniejący (przed rozpoczęciem inwestycji)

W stanie istniejącym skrzyżowanie ulicy 3 Maja z ulicą Teligi jest skrzyżowaniem trzy wylotowy m. Ulice mają nawierzchnię bitumiczną i obustronne chodniki z elementów betonowych. Chodniki mają zmienną szerokość. Ulica Teligi jest ulicą podporządkowaną.

Podobnie jak skrzyżowanie z ul. Teligi, skrzyżowanie ulicy 3 Maja z ulicą Orzeszkowej jest obecnie skrzyżowaniem trzy wylotowym. Ulice mają nawierzchnię bitumiczną i obustronne chodniki z betonowych elementów. Ulica Orzeszkowej jest ulicą podporządkowaną, posiadającą na całej długości różne elementy bezpieczeństwa spowalniające ruch kołowy

Niezbędne jest poprawienie stanu technicznego istniejących dróg, uporządkowanie infrastruktury dla usprawnienia ruchu pojazdów oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu użytkujących dane odcinki istniejących ulic.

Wprowadzenie ruchu okrężnego umożliwiłoby w zasadzie bezkolizyjne włączanie jak i wyłączanie się z ruchu. Konieczne byłoby również zastosowanie dodatkowego oznakowania pionowego i poziomego, doprojektowanie azyli dla pieszych na wjazdach i wyjazdach z ronda.

4. Karta Projektu

Tytuł Projektu	REWITALIZACJA WIELOFUNKCYJNYCH OBSZARÓW GRODZISKA MAZOWIECKIEGO ETAP III - PRZESTRZEŃ PUBLICZNA MIASTA
Nazwa Zadania realizowanego w ramach Projektu	Modernizacja ulicy 3 Maja w obrębie skrzyżowań z ulicą ulicą Orzeszkowej i ulicą Teligi, sposobem na utworzenie strefy uspokojonego ruchu w Grodzisku Mazowieckim.
Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Obszar objęty Zadaniem - adres - numery ewidencyjne działek	Północno-wschodnia część Grodziska Mazowieckiego. Etap 1 - Skrzyżowanie ulicy 3 Maja z ulicą Orzeszkowej: 26-81; 31-72/3; 31-8/1; 26-138/3; 31-8/2; 31-9/3; 31-9/1; 32-32/1; 32-37/1; 26-127/1; 26-138/6; 32-37/7; 26-138/5; 32-37/8; 32-36/1; 31-8/3; 32-38/2. Etap 2 - Skrzyżowanie ulicy 3 Maja z ulicą z ul. Teligi: 14-19/4; 14-10/1; 14-8/1; 33-13/1; 33-13/4; 33-13/5; 14-9/9; 14-19/5; 33-14/1; 14-9/11; 14-9/13; 33-1/4.
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Zakres działań	<p>W ramach realizacji Zadania przewiduje się przebudowę zwykłych skrzyżowań na skrzyżowania z ruchem okrężnym. Przebudowywane skrzyżowania połączą dwie drogi gminne: drogę Nr 150874W - ul. Orzeszkowej i drogę Nr 150959W - ul. Teligi, z drogą powiatową Nr 1526W - ul. 3-go Maja. Planowane jest również zastosowanie dodatkowego oznakowania pionowego i poziomego, doprojektowanie azyli dla pieszych na wjazdach i wyjazdach z ronda.</p> <p>Zadanie będzie realizowane w dwóch etapach:</p> <p>Etap 1 - Budowa ronda na skrzyżowaniu z ul. Orzeszkowej</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykonanie nawierzchni i konstrukcji dróg, 2. Wykonanie nawierzchni i konstrukcji ronda, 3. Wykonanie nawierzchni chodnika, krawężników i skarp. 4. Zagospodarowanie zielenią. 5. Przebudowa instalacji teletechnicznej. 6. Przebudowa elektryki, w tym linii SN. 7. Budowa oświetlenia ulicznego. 8. Przebudowa sieci wod-kan. <p>Etap 2 - Budowa ronda na skrzyżowaniu z ul. Teligi</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykonanie nawierzchni i konstrukcji dróg, 2. Wykonanie nawierzchni i konstrukcji ronda, 3. Wykonanie nawierzchni chodnika, krawężników i skarp. 4. Zagospodarowanie zielenią. 5. Przebudowa instalacji teletechnicznej. 6. Przebudowa elektryki, w tym linii SN. 7. Budowa oświetlenia ulicznego. 8. Przebudowa sieci wod-kan.
Stan zaawansowania prac	<p>Etap 1 – zakończono.</p> <p>Etap 2 – w trakcie prac projektowych.</p>

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Stan aktualny	 <p style="text-align: center;">Rondo im. Ryszarda Kossobudzkiego - skrzyżowanie ulicy 3 Maja z ulicą E. Orzeszkowej</p>
Realizacja celów LPR	<p>Projekt realizuje następujące cele LPR:</p> <p>CEL I – poprzez przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo- rekreacyjnej.</p> <p>CEL II – poprzez zwiększenie szans na rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców.</p>
Planowany okres realizacji Zadania	2014-2018
Wartość zadania (PLN) brutto	<p>Etap 1 - koszt rzeczywisty 888 445,78</p> <p>Etap 2 - szacowana wartość zadania 1 000 000,00</p>
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

ZADANIE 8

Rozwój sieci parkingów na terenie Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego. Budowa parkingu wielopoziomowego P+R przy ulicy Żydowskiej oraz parkingu P+R przy ulicy Piaskowej w Grodzisku Mazowieckim.

1. Lokalizacja

Obszar objęty planowaną inwestycją zlokalizowany jest w północnej części Grodziska Mazowieckiego.

Adres: ul. Żydowska, ul. Piaskowa, Grodzisk Mazowiecki.

2. Dokumentacja fotograficzna

Parking przy ul. Żydowskiej

3. Stan istniejący

Parking przy ul. Żydowskiej - teren projektowanej inwestycji zlokalizowany jest przy ul. Żydowskiej na działkach: 47/4, 48/1, 48/2 obręb 12 o łącznej powierzchni ok 0,5774 ha (5774 m²). Obecnie teren pozostaje nieutwardzony, z nielicznymi drzewami. Na przedmiotowym terenie obejmującym w/w działki zlokalizowane są nieczynne instalacje podziemne będące pozostałością po dawnych zakładach produkcji grzejników. Obszar objęty projektem przylega do drogi gminnej – ul. Żydowskiej i graniczy z Komendą Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Grodzisku Mazowieckim oraz zabudową mieszkalną wielorodzinną. Teren znajduje się ok. 400 m od stacji PKP.

Zgodnie z projektem Miejsowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego (uchwała Rady Miejskiej 81/2015 z dnia 4 lutego 2015r) na terenie objętym projektem ustala się przeznaczenie podstawowe jako parkingi w poziomie terenu lub wielopoziomowe

w formie obiektów wolnostojących, z dopuszczeniem posadowienia budynków do jednej kondygnacji podziemnej.

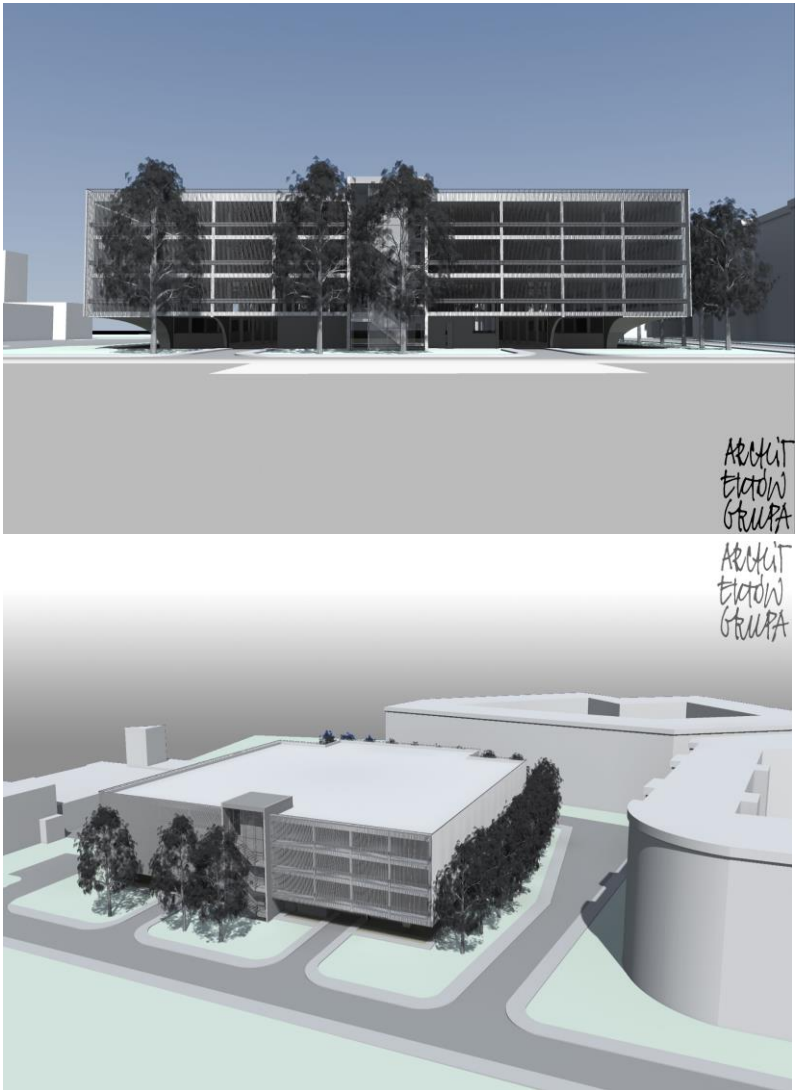
Parking przy ul. Piaskowej - teren projektowanej inwestycji zlokalizowany jest przy ul. Piaskowej na działce 25 obręb 62 o powierzchni ok. 0,2415 ha (2415 m²). Obecnie teren działki pozostaje nieutwardzony, z licznymi drzewami. Obszar objęty projektem leży w bezpośrednim sąsiedztwie stacji WKD. Zachodnia granica działki sąsiaduje bezpośrednio z terenem na którym znajduje się wielorodzinny blok mieszkaniowy.

Zgodnie z Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego (uchwała 680/2010 Rady Miejskiej w Grodzisku Mazowieckim z dnia 13.07.2010r) dla terenu objętego projektem ustala się jako przeznaczenie uzupełniające: parkingi, w tym parkingi wielopoziomowe i parkingi podziemne, przy czym nakazuje się utrzymanie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej na poziomie co najmniej 40% powierzchni działki.

4. Karta Projektu/Zadania

Tytuł Projektu	REWITALIZACJA WIELOFUNKCYJNYCH OBSZARÓW GRODZISKA MAZOWIECKIEGO ETAP III - PRZESTRZEŃ PUBLICZNA MIASTA
Nazwa Zadania realizowanego w ramach Projektu	Rozwój sieci parkingów na terenie Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego. Budowa parkingu wielopoziomowego P+R przy ulicy Żydowskiej oraz parkingu P+R przy ulicy Piaskowej w Grodzisku Mazowieckim.
Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Obszar objęty Zadaniem - adres - numery ewidencyjne działek	<hr/> ul. Żydowska: działki nr 47/4, 48/1, 48/2 obręb 12 ul. Piaskowa: działka nr 25 obręb 62
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Zakres działań	ul. Żydowska: 1. budowa 4 kondygnacyjnego parkingu naziemnego na około 340 miejsc postojowych, 2. oświetlenie LED, 3. monitoring. ul. Piaskowa: 1. budowa parkingu naziemnego, 2. nasadzenia zieleni wzdłuż torów PKP 3. monitoring , 4. przejście dla pieszych przy parkingu, 5. oświetlenie parkingu.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Stan zaawansowania prac	Zadanie w trakcie prac projektowych
Wizualizacja	 <p style="text-align: center;">Wizualizacja parkingu przy ul. Żydowskiej.</p>
Realizacja celów LPR	<p>Projekt realizuje następujące cele LPR:</p> <p>CEL I – poprzez przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo- rekreacyjnej.</p> <p>CEL II – poprzez zwiększenie szans na rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców.</p>
Planowany okres realizacji Zadania	2015-2018
Szacowana wartość zadania (PLN) brutto	14 000 000,00
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

ZADANIE 9

**Adaptacja budynku Kina „Wolność” przy ul. Kilińskiego 8A w Grodzisku Mazowieckim,
Etap 2 – Modernizacja infrastruktury towarzyszącej, w tym ciągu komunikacyjnego od
ul. J. Kilińskiego do ul. Lutnianej oraz parkingu przy ul. Kilińskiego.**

1. Lokalizacja

Kino „Wolność”

Adres: ul. Kilińskiego 8A, Grodzisk Mazowiecki.

2. Dokumentacja fotograficzna

*Obiekt w obszarze objętym ochroną Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
(Działka o numerze ewidencyjnym 46/1, obręb 28).*

3. Stan istniejący

Na terenie działki o powierzchni 5755 m² usytuowany jest budynek dawnego kina. Obiekt powstał w 1965 roku. Posiada trzy kondygnacje nadziemne oraz jeden poziom piwnicy. Przez ponad czterdzieści lat budynek funkcjonował jako jedyne kino miejskie. W części parterowej obiektu znajdowała się sala kinowa, a w piwnicach działa Klub „Opty”.

W ramach Etapu 1 - Adaptacja budynku kina na cele sportowe

wykonano:

- demontaż istniejących urządzeń: krzeseł kinowych, podniesienia sali, sceny, ekranu i posadzek i innych elementów,
- wykonanie pomieszczeń szatni, natrysków, magazynów oraz pokoi dla sędziów i trenerów wraz z niezbędnymi instalacjami i robotami towarzyszącymi,
- wykonanie podłogi sportowej w sali treningowej,
- wykonanie niezbędnych przebić i zamurowań w ścianach,
- roboty wykończeniowe.

4. Karta Projektu/Zadania

Tytuł Projektu	REWITALIZACJA WIELOFUNKCYJNYCH OBSZARÓW GRODZISKA MAZOWIECKIEGO ETAP III - PRZESTRZEŃ PUBLICZNA MIASTA
Nazwa Zadania realizowanego w ramach Projektu	Adaptacja budynku Kina „Wolność” przy ul. Kilińskiego 8A w Grodzisku Mazowieckim
Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Obszar objęty Zadaniem - adres - numery ewidencyjne działek	- ul. Kilińskiego 8A
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Zakres działań	Etap 1 - Adaptacja budynku kina na cele sportowe Etap 2 - Modernizacja infrastruktury towarzyszącej, w tym ciągu komunikacyjnego od ul. J. Kilińskiego do ul. Lutnianej oraz parkingu przy ul. Kilińskiego.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Stan zaawansowania prac	Etap 1 - zrealizowano Etap 2 - w trakcie prac koncepcyjnych
Stan aktualny	Etap 1 - Adaptacja budynku kina na cele sportowe.
Realizacja celów LPR	Projekt realizuje następujące cele LPR: CEL I – poprzez przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo- rekreacyjnej. CEL II – poprzez zwiększenie szans na rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców.
Planowany okres realizacji Zadania	2014-2020
Wartość zadania (PLN) brutto	Etap 1 – koszt rzeczywisty 533 262,70 Etap 2 – szacowana wartość 500 000,00
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

ZADANIE 10

Rozwój sieci tras rowerowych w gminie Grodzisk Mazowiecki.

1. Lokalizacja

Teren całej gminy Grodzisk Mazowiecki – ścieżki rowerowe wzdłuż głównych korytarzy transportowych: DW 579, DW 719 oraz dróg powiatowych i gminnych.

2. Stan istniejący

Łączna długość istniejących ścieżek rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych w gminie wynosi ok 11 km. Są to: ścieżki rowerowe w Parku Skarbków, ciągi pieszo – rowerowe wzdłuż ul. 3 Maja, Chełmońskiego, Królewskiej, Nadarzyńskiej, Niedźwiedziej, Radziejewickiej, Teligi oraz DW579. W większości są to niespójne odcinki ciągów pieszo - rowerowych dwukierunkowych. Dominują ścieżki rowerowe dwukierunkowe o szerokości 2,0 m, przy czym niektóre ścieżki są węższe. Nawierzchnia ścieżek rowerowych, poza nielicznymi odcinkami jest z kostki betonowej, która jest bardzo niewygodna dla rowerzystów. Brak oznakowania przejazdów przez skrzyżowania i jezdnie.

Mimo, że istniejące ścieżki rowerowe dochodzą do skrzyżowań z sygnalizacją świetlną, to kończą się przed skrzyżowaniami. Na skrzyżowaniach nie ma sygnalizatorów ani przejazdów dla rowerów.

Pod względem funkcjonalnym istniejące rozwiązania cechują się również innymi wadami, które utrudniają funkcjonowanie i wygodę użytkowania. W przekroju normalnym wiele odcinków ścieżek rowerowych prowadzonych jest na zewnątrz, między chodnikiem, ogrodzeniem, zieleńcem lub jezdnią co stwarza potencjalne niebezpieczeństwo dla ruchu rowerzystów i pieszych, szczególnie, gdy ścieżka rowerowa prowadzona jest obok chodnika i wydzielona jedynie kolorem nawierzchni (kostki betonowej). Bardzo niebezpieczne jest wykonanie ciągu pieszo-rowerowego, w którym ścieżka dla rowerów jest usytuowana od strony ogrodzenia, a chodnik od strony ulicy.

Lokalizacja nowych oraz modernizacja istniejących ścieżek rowerowych realizowana w ramach przedmiotowego zadania będzie zgodna z potrzebami zgłaszanymi przez mieszkańców gminy.

W celu poznania preferencji użytkowników roweru w aspekcie rozwoju ścieżek rowerowych i infrastruktury towarzyszącej, w okresie kwiecień - maj 2015 r. wśród mieszkańców miasta i gminy Grodzisk Mazowiecki przeprowadzone zostały badania ankietowe. Podstawowe pytanie badania ankietowego dotyczyło wskazania kierunków budowy nowych ścieżek rowerowych. Najczęściej wymieniane lokalizacje ul.: Królewska, 3 Maja, Sienkiewicza, Okulickiego, Żyrardowska, Nadarzyńska. Wśród wymienianych ulic znalazły się także ul. Bałtycka, Traugutta, Matejki, czy 1 Maja.

Proponowany układ ścieżek rowerowych wpisuje się w założenia dokumentu jakim jest „Koncepcja rozwoju infrastruktury rowerowej na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki”. Według w/w dokumentu planowany układ ścieżek powinien zapewnić: bezpieczne, wygodne, spójne, bezpośrednie, atrakcyjne połączenia w skali miasta oraz połączenia z sąsiednimi

miejscościami, gminami. W relacjach miasto Grodzisk Mazowiecki - sąsiednie miejscowości projektowane drogi rowerowe powinny zapewnić połączenia z terenami mieszkalnictwa, pracy oraz rekreacji.

Przedsięwzięcie dotyczące rozwoju sieci tras rowerowych w gminie Grodzisk Mazowiecki realizuje zasady komplementarności podejmowanych działań rewitalizacyjnych objętymi Lokalnym Programem Rewitalizacji gminy Grodzisk Mazowiecki na lata 2014-2020 dotyczących m.in. rewitalizacji wielofunkcyjnych obszarów miasta - w ramach każdego z 6 podobszarów kryzysowych o których mowa w rozdziale 5.1 LPR. Stanowi ono dopełnienie działań zakładanych w LPR w aspekcie przestrzenno – funkcjonalnym i środowiskowym.

Podstawowym założeniem lokalizacji sieci ścieżek rowerowych jest stworzenie połączeń komunikacyjnych z sąsiadującymi gminami, które stworzą spójną sieć powiązań na terenie całego Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego, co z kolei wpłynie na spójność terytorialną regionu. Inwestycje w zakresie budowy tras rowerowych przełożą się m.in. na zwiększenie wydajności układu transportowego, w tym przede wszystkim systemu transportu zbiorowego, dzięki czemu zmniejszy się czas dojazdu do Warszawy.

Realizacja przedsięwzięcia dotyczącego rozwoju tras rowerowych na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki ma przyczynić się do poprawy jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych spowodowanych przez zwiększony ruch drogowy. Dostępność i odpowiednie przygotowanie tras rowerowych zwiększy atrakcyjność roweru jako środka transportu i będzie stanowić zachętę do rezygnacji z podróży samochodem na rzecz przemieszczania się rowerem. Ograniczenie podróży samochodami osobowymi, wpłynie więc na poprawę środowiska i czystość powietrza na obszarze WOF. Jednocześnie, komunikacyjny charakter planowanych tras rowerowych wpłynie zarówno na poprawę komunikacji z sąsiadującymi gminami, bezpieczeństwo uczestników ruchu jak i ułatwienie dojazdu do obiektów użyteczności publicznej, miejsc pracy i nauki. Budowa i przebudowa dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą z pewnością wpłynie na poprawę komfortu życia mieszkańców, realizując cel przestrzenny rewitalizacji jakim jest kształtowanie ładu przestrzennego gminy Grodzisk Mazowiecki.

3. Karta Projektu/Zadania

Tytuł Projektu	REWITALIZACJA WIELOFUNKCYJNYCH OBSZARÓW GRODZISKA MAZOWIECKIEGO ETAP III - PRZESTRZEŃ PUBLICZNA MIASTA
Nazwa Zadania realizowanego w ramach Projektu	Rozwój sieci tras rowerowych w gminie Grodzisk Mazowiecki
Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Obszar objęty Zadaniem - adres - numery ewidencyjne działek	Teren całej gminy Grodzisk Mazowiecki – ścieżki rowerowe wzdłuż głównych korytarzy transportowych: DW 579, DW 719 oraz dróg powiatowych i gminnych

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Stan własności	-
Zakres działań	W ramach realizacji projektu przewiduje się: 1. budowę i przebudowę dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, 2. przebudowę infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją, 3. miejsca parkingowe dla rowerów, 4. chodniki i przejścia dla pieszych, 5. oświetlenie tras rowerowych.
Stan zaawansowania prac	W trakcie prac projektowych
Realizacja celów LPR	Projekt realizuje następujące cele LPR: CEL I – poprzez przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej, gospodarczej i środowiskowo- rekreacyjnej. CEL II – poprzez zwiększenie szans na rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców.
Planowany okres realizacji Zadania	2016-2020
Wartość zadania (PLN) brutto	Szacowana wartość 12 000 000,00
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

13. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA

System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji jest realizowany w oparciu o przepisy regulujące sposoby wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Miasto, korzystając ze środków finansowych funduszy strukturalnych UE zobowiązane jest przestrzegać zasad i procedur wspólnotowych.

W przypadku Miasta Grodzisk Mazowiecki kontrola nad wdrażaniem poszczególnych zapisów programu może objąć tylko te zadania, których beneficjentem będzie Urząd Miasta Grodzisk Mazowiecki. Dla zadań wynikających z LPR przewiduje się model wdrażania oparty na wymianie informacji z poszczególnymi podmiotami realizującymi wskazane zadania. Stała wymiana informacji pozwoli zoptymalizować proces aktualizacji LPR oraz dokładnie określić postęp realizacji poszczególnych zadań.

Lokalny Program Rewitalizacji realizowany będzie w horyzoncie czasowym 2014-2020, po jego zatwierdzeniu przez Radę Miejską. Po przyjęciu dokumentu przez Radę Miejską, za jego właściwe wdrożenie oraz przedstawianie okresowych ocen z postępu jego realizacji odpowiedzialny będzie organ wykonawczy gminy, tj. Burmistrz Miasta Grodzisk Mazowiecki oraz wszystkie inne podmioty będące beneficjentami zadań zawartych w programie. Do pomocy we właściwym wdrożeniu projektów Burmistrz dysponuje aparatem wykonawczym w postaci Urzędu Miasta oraz jednostek organizacyjnych gminy i jednostek zależnych.

Za poszczególne zakresy zadań odpowiadają poszczególne komórki organizacyjne Urzędu Miasta, zgodnie ze swoją właściwością i zakresem odpowiedzialności. Oprócz komórek organizacyjnych Urzędu Miasta we wdrażaniu Programu uczestniczyć będą jednostki organizacyjne działające na terenie miasta, które zgodnie ze swą właściwością, współdziałać będą z komórkami Urzędu Miasta na etapie realizacji projektów inwestycyjnych i społeczno-aktywizacyjnych, a następnie odpowiedzialne będą za ich późniejsze funkcjonowanie.

Warunkiem niezbędnym dla pełnego wdrożenia zadań gminnych Programu jest również uwzględnianie wydatków z nim związanych w kolejnych budżetach na lata 2014 - 2020. Za ten element odpowiada Rada Miejska. Dlatego też Burmistrz przedkładając Radzie projekty budżetów winien przetransponować do nich założenia finansowe zawarte w Programie Rewitalizacji Miasta przewidziane w nim na dany rok.

Funkcje zarządczą i koordynującą realizację Programu Rewitalizacji Miasta Grodzisk Mazowiecki, poprzez Pełnomocnika ds. Rewitalizacji, będzie pełnił Burmistrz Miasta. Zakres zadań obejmuje między innymi:

- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Programu,
- zapewnienie zgodności realizacji Programu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu np. Wieloletni Plan Inwestycyjny, budżet Gminy, Wieloletnia Prognoza Finansowa, inne gminne programy (np. program współpracy z organizacjami pozarządowymi, itp.).
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Programu,
- przygotowanie rocznych raportów dotyczących wdrażania Programu,
- dokonanie oceny ex-post po zakończeniu realizacji Programu,
- zwoływanie narad poszczególnych jednostek zainteresowanych określonymi projektami.

Dla właściwej oceny Burmistrz Miasta może tworzyć grupy robocze, korzystać z opinii niezależnych ekspertów lub usług innych instytucji. Urząd Miasta Grodziska Mazowieckiego oraz inne podmioty zaangażowane w realizację projektów zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji, jako instytucje wdrażające, są odpowiedzialne za:

- tworzenie, przyjmowanie i składanie wniosków aplikacyjnych od instytucji podległych beneficjentów pomocy,
- kontrolę formalną składanych wniosków, ich zgodności z procedurami, z zapisami Programu,
- ewentualne monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów,
- informowanie o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

W celu sprawnego i efektywnego wdrażania Programu Rewitalizacji Miasta niezbędne jest ciągle monitorowanie efektów rzeczowych projektów, wchodzących w zakres Programu oraz wydatków na ich realizację. Sam proces monitorowania obejmuje zbieranie danych,

obrazujących tempo i jakość wdrażania projektów. Za proces monitorowania i raportowania odpowiadać będzie Burmistrz Miasta wraz z podległym mu aparatem wykonawczym w postaci Urzędu Miasta oraz miejskich jednostek organizacyjnych, a także inne podmioty realizujące zadania zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Wewnętrznie za gromadzenie danych obrazujących efekty rzeczowe związane z wdrażaniem zadań ujętych w Programie odpowiedzialny będzie Pełnomocnik Burmistrza ds. Rewitalizacji, natomiast za monitorowanie wydatków odpowiedzialny będzie Skarbnik Miasta.

Jednostki, które zgłosiły działania do Lokalnego Programu Rewitalizacji zobowiązane są do kwartalnego informowania Urzędu Miasta o postępie prac objętych programem. Burmistrz jest zobowiązany do corocznego przedkładania Radzie Miejskiej raportu monitoringowego z wdrażania Programu. Oprócz raportu monitoringowego, Burmistrz Miasta przedkładać będzie Radzie Miejskiej prognozę, dotyczącą wdrażania Programu w kolejnym roku wraz z propozycją ewentualnych modyfikacji, która poddawana będzie analizie każdorazowo przy okazji zatwierdzania budżetu.

Zakres przedmiotowy raportów okresowych przedkładanych przez Burmistrza Miasta winien obejmować:

- przebieg procesu wdrażania poszczególnych projektów,
- realizację planu finansowego,
- sposoby promocji projektów,
- zidentyfikowane i przewidywane zagrożenia realizacji programu.

Stanowiska wypracowywane przez Radę Miejską w przedmiocie przedkładanych raportów z monitoringu, stanowić będą również podstawę sporządzenia oceny wdrożenia Programu sporządzanej na zakończenie okresu planowania.

Ocena wykonania Lokalnego Programu Rewitalizacji powinna zawierać następujące dane:

- rzeczywiste oraz zawarte w poszczególnych wnioskach daty rozpoczęcia i zakończenia poszczególnych projektów,
- metody zarządzania projektami w czasie ich realizacji oraz po wdrożeniu poszczególnych projektów,

- ocenę społeczną oddziaływania poszczególnych projektów,
- szczegółowy wykaz kosztów poniesionych w fazie realizacji projektu oraz jego funkcjonowania.

Ocena stanowić będzie podstawę sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji na kolejny okres programowania. W celu zachowania aktualności opracowania prowadzony będzie stały monitoring postępów realizowanych zgodnie z założeniami programu projektów. Wynikające z określonych względów zmiany, wymagające dokonania aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji zostaną zgłoszone przez Pełnomocnika d/s Rewitalizacji Burmistrzowi, a następnie omówione na posiedzeniu Rady Miejskiej. Rada Miejska określi czas i tryb wprowadzenia określonych zmian w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

Ważnym elementem realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta jest promocja dokumentu wśród beneficjentów docelowych. Istotą działań promocyjnych jest poinformowanie możliwie największej liczby mieszkańców o ostatecznych zapisach i zaproszenie do aktywnego udziału w pracach na rzecz realizacji zamierzonych celów. Poprzez właściwe przeprowadzenie działań w zakresie kreowania pozytywnego wizerunku przyjętego Lokalnego Programu Rewitalizacji rozumie się umieszczenie najważniejszych zapisów Programu do informacji publicznej na stronie internetowej Urzędu Miasta. Za właściwe informowanie i promocje Lokalnego Programu Rewitalizacji na poziomie miasta odpowiedzialny będzie organ wykonawczy tj. Burmistrz Miasta. Informacja o ostatecznym wykazie zadań zawartych w dokumencie, w tym harmonogram ich realizacji będzie udostępniana w następujący sposób: publikacja Programu oraz jego oceny, korekty i analizy na stronach internetowych gminy, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w prasie lokalnej.

Grupami docelowymi promocji Programu Rewitalizacji Miasta będą:

- społeczność lokalna,
- beneficjenci,
- organizacje pozarządowe,
- partnerzy społeczno-gospodarczy, media.

Uzasadnienie

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Grodzisk Mazowiecki 2014-2020 (Aktualizacja) jest załącznikiem niezbędnym do wniosków aplikacyjnych o dofinansowanie projektów rewitalizacyjnych w ramach RPO WM 2014-2020. Stanowi narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji. To wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju.

LPR jest dokumentem otwartym i elastycznym, co oznacza możliwość zgłaszania projektów do realizacji, jak również wprowadzania korekt do programu w kolejnych okresach jego realizacji.

Aktualizacja LPR przyjętego uchwałą 251/2015 z 28.10.2015r. wynika z konieczności dopisania

do zadań planowanych w ramach rewitalizacji kolejnych dwóch projektów, dla których gmina będzie aplikowała o dofinansowanie ze środków unijnych. Są to:

1. „Rozwój sieci tras rowerowych w gminie Grodzisk Mazowiecki”
2. „Modernizacja Strażnicy Ochotniczej Straży Pożarnej przy ul. Żwirki i Wigury w Grodzisku Mazowieckim wraz z budową budynku dla potrzeb Ośrodka Pomocy Społecznej, zagospodarowaniem terenu oraz połączeniem ulicy Żwirki i Wigury z ulicą Piłsudskiego”.